planul M.I.R. de combatere a drogurilor. Partidul A.D.N. — chiar dacă nu și toți politicienii săi — a înțeles cît de importantă este pentru Bolivia, ca stat, lupta împotriva cocainei". Ministerele și instituțiile care se ocupă de combaterea drogurilor sînt conduse în majoritate de M.I.R., partidul președintelui. Planul elaborat de acest partid include, pe lîngă represiunile polițienești — mai ales împotriva comercianților —, și unele măsuri preventive (în prezent, chiar și unii foarte tineri bolivieni consumă coca). O astfel de măsură ar fi înlocuirea plantațiilor de coca cu alte produse agricole, bineînțeles, nu pe întreaga suprafață agricolă, menținîndu-se plantațiile de coca doar pentru necesități legale, ca de exemplu : frunzele de coca folosite pentru ceai și pentru mestecat sau în scopuri terapeutice. Plantațiile de coca nu pot fi desființate cu totul, deoarece cultivatorii de coca ar forma o nouă armată de șomeri. În acest domeniu, Bolivia cere ajutor din afară în special acelor țări în care se consumă multă cocaină.

Înainte de alegeri, partidul președintelui a declarat un război ferm corupției din cadrul aparatului de stat. „Dorim să dăm un exemplu de la bun început", a spus Jaime Paz Zamora. „Noi, partidul și eu însumi, n-avem obligații față de nici un grup economic, nu trebuie să mulțumim nimănui. Noi sîntem o nouă generație de politicieni, și acest fapt ar trebui să ne ajute să elaborăm o nouă morală a statului". Noul guvern va fi, însă, obligat să respingă numeroase cereri ale sindicatelor. De aceea, grevele multor funcționari de stat nu vor întîrzia să apară. Ministrul de finanțe a și anunțat că, în acest an, statul nu va putea mări salariile lucrătorilor.

În această săptămînă...

Belize.
Scrutin legislativ

Alegerile parlamentare din Belize, de la 4 septembrie, au acordat victoria Partidului de Unitate Populară (P.U.P., social-democrat), aflat în opoziție în ultimii cinci ani. Partidul a cîștigat 15 din cele 28 de locuri în Camera Reprezentanților, în timp ce fosta formațiune la guvern, Partidul Democratic Unit (P.D.U., conservator), a obținut restul de 13 locuri. În urma alegerilor, George Price, 70 de ani, revine la guvern, după ce a condus țara între 1961—1984.

Recentul scrutin este a doua asemenea consultare electorală de la cîștigarea, în 1981, de către Belize (fostul Honduras britanic) a independenței. Cu o suprafață de 22 965 kmp și o populație de circa 170 000 de locuitori, Belize este cel mai mic dintre statele Americii Latine. Este situat în America Centrală, în partea de sud-est a peninsulei Yucatan, între Mexic, Marea Caraibilor și Guatemala. Limba oficială este engleza, vorbindu-se, de asemenea, spaniola și creolo-engleza. Majoritatea populației este formată din negri și metiși. Țara face parte din Commonwealth, guvernatorul său general fiind numit de Marea Britanie. Parlamentul — bicameral — este alcătuit din Camera Reprezentanților și Senat, în cadrul acestuia din urmă P.U.P. avînd cinci reprezentanți, iar P.D.U. — doi, un al optulea fiind numit de guvernatorul țării, Minita Gordon.

Rezultatul votului a fost, în mare parte, neașteptat, au apreciat observatorii, relevînd că, între realizările fostului guvern condus de Manuel Esquivel, s-a aflat un ritm de creștere economică de 7 la sută anual. Acest spor s-a realizat prin liberalizarea accentuată a economiei și stimularea investițiilor străine ; s-a înregistrat, pe de altă parte, o creștere a datoriei externe (105 milioane dolari). Fostul guvern beneficia de sprijin din partea S.U.A., afirmă comentatorii politici.

Actualul prim-ministru, George Price, este considerat „părintele independenței țării". A fondat, în 1950, Partidul Unit al Poporului, care formează azi, împreună cu democrația creștină, coaliția cîștigătoare a alegerilor. P.U.P. are statut de observator pe lîngă Internaționala Socialistă. Victoria coaliției s-a datorat, în mare parte, votului favorabil al populației din zonele rurale, ca și platformei guvernamentale, avînd ca emblemă cuvintele „În primul rînd, cei din Belize". Sloganul a pus, astfel, accentul pe necesitatea încetării influenței străine și a fluxului exagerat al capitalului neautohton. „Este necesară recîștigarea demnității naționale și eliminarea marilor diferențe care există în prezent între bogați și săraci", a arătat noul prim-ministru. Acesta a criticat rata ridicată a șomajului — circa 20 la sută — la care s-a ajuns prin închiderea, de către fostul guvern, a unor întreprinderi de stat.

George Price intenționează să întărească relațiile țării sale cu statele din America Centrală și Bazinul Caraibilor. De asemenea, vor fi revăzute relațiile cu S.U.A., se va studia posibilitatea exproprierii unor terenuri achiziționate de persoane străine, va fi elaborat un plan de luptă antidrog. Între alte obiective prioritare se află dezvoltarea mai accentuată a agriculturii, principala ramură a economiei (se cultivă trestie de zahăr, citrice, banane etc).

Apropo de...

Bombardierul invizibil

Realizat pentru a nu putea fi detectat prin sistemele radar cele mai sofisticate, bombardierul american „B-2 Stealth" (invizibil) a efectuat, cu puțin timp în urmă, în fața „cohortelor" de camere de televiziune și a mii de spectatori, primul său zbor demonstrativ, de 106 minute, la Palmdale, California. Dar, chiar în momentul succesului său, „Stealth", care, după cum nota revista „Time", încorporează cele mai recente elemente ale tehnologiei de vîrf, s-a împotmolit, dar nu în rețeaua radarelor, ci în noianul de critici și de păreri sceptice, care l-au însoțit, de altfel, din stadiul de proiect. Deși conceput să atingă ținte aflate peste mări și țări, „B-2" a devenit, el însuși, ținta unor atacuri frontale, lansate din imediata lui apropiere, atît de specialiști, cît și de tot mai numeroși membri ai Congresului, alarmați de costul său fără precedent. După calculele lui Air Force, fiecare din cele 132 de aparate, proiectate a împodobi panoplia de arme „ultimul strigăt" a Pentagonului, va costa (dacă vor fi realizate pînă la urmă) în total 70,2 miliarde de dolari în viitorul deceniu, dintre care 23 de miliarde de dolari au fost deja cheltuiți pentru activitatea de cercetare. Congresmenii se întreabă, astfel, cum ar putea fi reconciliat cel mai costisitor sistem de arme conceput vreodată cu un buget de apărare în scădere ? ! Pe de altă parte, cercetătorii de la Universitatea Carnegie — Mellon din Pittsburg au ajuns la concluzia că vopseaua utilizată pentru avioanele „Stealth", care le asigură „invizibilitatea", nu este întru totul eficace, deoarece există totuși un sistem de radar care le poate detecta. Pînă cînd testele vor certifica (deși acestea nu sînt întotdeauna concludente) dacă „B-2" este sau nu invizibil, costul său nu poate să nu sară în ochi, cu atît mai mult cu cît, suma pe care o reclamă, anual, bombardierul de 70 de tone echivalează cu ceva mai mult decît greutatea sa în... aur.

Semnificative, în acest sens, sînt și declarațiile unor congresmeni republicani care, deși anterior fuseseră susținători aprigi ai unui buget militar ridicat, și-au exprimat acum dezacordul față de fabricarea celor 132 de aparate „Stealth". Astfel, John Kasick din Ohio a afirmat că „America nu-și poate permite B-2-ul", iar Arthur Ravenel Jr., din Carolina de Sud, a adăugat că „amînarea proiectului «Stealth» este inevitabilă".

Bombardierul „B-2" nu este însă singurul tip de armament controversat care face obiectul polemicilor între militari și oamenii politici. Acesta este și cazul rachetelor intercontinentale MX cu 10 focoase sau a celor Midgetman (Piticul), cu numai unul sau două focoase. Pe care dintre aceste două tipuri de rachete nucleare trebuie să se bazeze așa-numita strategie americană de descurajare nucleară ? — se întreabă cu febrilitate adepții zeloși ai zeului Marte de la Pentagon. Sau n-ar fi mai eficientă folosirea zecilor de mii de „pietricele strălucitoare" (rachete superrapide de numai 1 metru lungime) în locul celor balistice sau a armelor așa-zis exotice în cadrul S.D.I. ? — se întreabă tot ei, căutînd cu înfrigurare o armă imbatabilă, fie ea și invizibilă. Aceasta, în timp ce oamenii de știință, forțele progresiste din toată lumea afirmă fără echivoc că un război dus cu arme nucleare, indiferent de tipul lor, nu ar avea nici învinși, nici învingători. Iar singura și marea învinsă ar fi civilizația omenească, care ar deveni astfel... invizibilă.

Ștefan Cârjă

Creierul (3)

Richard Askwith continuă seria despre capacitatea creierului cu întrebarea : sînteţi un geniu ?

Retrospectiv, geniile par lesne de definit : pot fi apreciate după înrîurirea pe care au avut-o asupra modului nostru de gîndire. Dar ce se poate spune despre geniile în viaţă ? Care este misterioasa scînteie ce le separă de restul oamenilor ?

Dacă, în realitate, nu există ceva specific pe care geniile să-l aibă în plus faţă de restul oamenilor, implicaţiile sînt enorme. Dacă nu există diferenţe inerente între creierul nostru şi al lui Einstein, de pildă, ce ne împiedică să atingem înălţimi mentale similare ?

Bunul simţ ne spune că trebuie să existe o diferenţă. Dar ştiinţa, în ciuda a peste un secol de cercetări asupra subiectului, n-a reuşit să aducă dovezi. Cele mai timpurii studii ale capacităţilor mentale ieşite din comun s-au concentrat asupra mărimii fizice a creierului. S-a constatat că unele genii — Ivan Turgheniev, Georges Cuvier, de pildă — au avut creiere enorme. Dar cercetări mai aprofundate au descoperit că alte genii, între care Walt Whitman şi Anatole France, au avut creiere neobişnuit de mici, încît, în cele din urmă, s-a acceptat că mărimea este neimportantă.

Cercetătorii geniilor şi-au îndreptat, atunci, atenţia asupra statisticilor. Diferite studii — de la „Omul de geniu", publicat de Cesare Lombroso în 1905, la cercetarea lui L. M. Terman a 1000 de copii excepţional de dotaţi din California, care a început în anii '20 ai secolului nostru şi continuă încă — şi-au îndreptat atenţia asupra grupurilor de presupuse genii pentru a vedea ce au în comun. Rezultatele lor au fost, în general, needificatoare, dar cîteva tendinţe au ieşit în evidenţă : în primul rînd, cele mai multe genii sînt, din punct de vedere fizic, puternice şi sănătoase (au existat şi excepţii, dar acestea constituie, totuşi, o minoritate).

Nici una din aceste tendinţe nu ne spune ceva deosebit de relevant despre ce sînt geniile. Ele sugerează că creierul unui geniu operează, în general, în condiţii favorabile : un organism sănătos, un mediu stimulator şi aşa mai departe. Dar nu sugerează că ar fi ceva special în legătură cu baza materială. Multe studii au demonstrat că vasta majoritate a geniilor lucrează excepţional de mult, persistent şi, deobicei, singure. Dar acestea nu arată decît **ce fac** geniile. Şi n-ar exista motive pentru care să presupunem că, dacă am face la fel, n-am deveni şi noi genii.

Principala controversă printre cercetători priveşte dezbaterea ereditate-mediu. Astăzi, marea întrebare nu mai este **de unde** vine inteligenţa, ci **ce anume** este ea. Cei mai mulţi oameni acceptă că unele aspecte ale inteligenţei pot fi măsurate, prin teste de inteligenţă (în engleză I.Q.). De asemenea, cei mai mulţi oameni acceptă că cele mai bune teste sînt edificatoare doar cînd sînt bine folosite. Dar ce anume măsoară ele ?

Din punct de vedere statistic, I.Q. se aseamănă cu înălţimea. Ne naştem foarte mici, creştem rapid pînă în jurul a 20 de ani, ne menţinem un număr de ani şi, apoi, ne împuţinăm imperceptibil pînă la moarte. Aşa cum unii oameni sînt mai înalţi ca alţii, statistic vorbind, există variaţii în I.Q. de la o persoană la alta. Dar aceste statistici nu răspund la întrebarea crucială : este I.Q. **fixat** (ca în cazul înălţimii) sau modificabil, în funcţie de condiţia fizică ? Dacă este vorba de prima variantă, atunci cea mai simplă abordare a vieţii ar fi de a ne cunoaşte limitele şi locul, şi de a nu ne cheltui energia mentală încercînd să facem lucruri peste capacităţile noastre ; dacă este vorba de a doua variantă, atunci întregul concept de limitări intelectuale ar deveni, aproape în întregime, fără valoare : „prostia", văzută în genere ca o „calitate" cu care unii au nenorocul să se nască, nu ar fi altceva decît o stare temporară.

Victor Serebriakoff, preşedinte de onoare al organizaţiei „International Mensa", e un adept convins al primului punct de vedere. „Ar fi frumos dacă ar fi adevărat, dar nu există absolut nici o dovadă că lucrurile stau altfel. Oamenii **sînt** diferiţi. Să spui că oricine poate fi de-a dreptul excepţional e o contradicţie în termeni".

Tony Buzan — autorul a numeroase cărţi despre creier, membru, şi el, a menţionatei organizaţii „Mensa" şi unul dintre primii care a considerat neurologia şi psihologia ca o singură ştiinţă — este de părere opusă : „Să spui că «geniu» înseamnă «excepţional» e neconcludent", afirmă el. „Cei mai mulţi oameni înţeleg, prin aceasta, desăvîrşirea, măiestria. Dar, chiar potrivit organizaţiei „Mensa", ca să fii un «geniu» ai nevoie de peste 135 puncte în teste. Însă oricine cu un creier obişnuit poate fi antrenat să obţină acest rezultat. Aş defini, de aceea, geniul ca utilizarea adecvată a creierului. Creierul e desemnat pentru geniu. E natura sa să exceleze, nu doar în testele de inteligenţă, care sînt ridicole, ci în artă, matematică, ştiinţă, limbi, muzică şi aşa mai departe — aşa cum e în firea lucrurilor ca un organism, atunci cînd toate sînt cum trebuie, să fie în condiţie bună, sănătos, flexibil". Totuşi, şi această opinie tinde să fie depăşită.

■

„Dovezile" sînt ambigue. Prea puţine manifestări fizice ale unei înalte inteligenţe au fost identificate. Cei care dau rezultate bune în testele I.Q. par să aibă vileze de reacţii neurale mai mari şi asimilări mai scăzute de glucoză în creier, încît s-a sugerat că există o legătură între inteligenţă şi cantitatea de neuroni din celulele nervoase ale creierului. Potrivit profesorului Marian Diamond de la Universitatea Californiei din Berkeley, Einstein avea un raport cu 72,8 la sută mai mare decît normal. Dar nu există nici un motiv să se presupună că acestea sînt cauze ale inteligenţei — ele pot fi, în egală măsură, efecte.

Mulţi acceptă că ereditatea joacă un anume rol în reuşita la testele de inteligenţă. Există destule cercetări privind gemeni separaţi (aceeaşi ereditate, dar mediu diferit) sau copii de la orfelinate (acelaşi mediu, ereditate diferită) care demonstrează acest fapt. Dar cercetările acestea s-au făcut pe oameni obişnuiţi — oameni care, cum ştim, folosesc de obicei doar o mică parte din capacitatea lor mentală. Formula : 80 la sută ereditate, 20 la sută. mediu înconjurător e amplu citată. dar nimeni nu ştie, cu adevărat, cum se aplică ea creierului uman — şirului de Einsteini, Newtoni sau Shakespeare. **(S. T. — adaptare după The Telegraph Sunday Magazine.)**

(Va urma)

NICARAGUA

Idealuri de progres şi libertate

Nicaragua sărbătoreşte, în acest an, ziua sa naţională — marcată de proclamarea independenţei, la 15 septembrie 1821 —, în contextul aniversării a zece ani de la victoria revoluţiei populare sandiniste, de la 19 iulie 1979. Constituie, acesta, un prilej sporit de afirmare a idealurilor poporului nicaraguan de progres şi libertate, de independenţă şi respectare a suveranităţii sale, a dreptului de a-şi alege şi construi propriul destin.

Angajat în realizarea unor profunde transformări în viaţa societăţii, în asigurarea dezvoltării şi independenţei ţării, guvernul sandinist, condus de preşedintele Daniel Ortega, a trecut, în ultimii ani, la aplicarea unor reforme, cum este cea agrară, la măsuri de eradicare a analfabetismului, la consolidarea sectorului de stat în economie. In acelaşi timp, un obiectiv important l-a constituit apărarea teritoriului ţării de atacurile grupurilor contrarevoluţionare, finanţate de Washington.

Pe plan regional, Nicaragua a desfăşurat constante eforturi şi a avut o serie de iniţiative constructive în direcţia reglementării negociate, pe calea dialogului, a crizei din America Centrală. Voinţa sa de pace s-a manifestat, de asemenea, prin măsurile adoptate pe plan intern în direcţia aplicării prevederilor acordului regional de pace, a respectării angajamentelor astfel asumate. Guvernul de la Managua se pronunţă, totodată, pentru reluarea dialogului cu S.U.A. în vederea soluţionării prin tratative a problemelor în suspensie dintre cele două ţări.

Solidară cu lupta Nicaraguei pentru o viaţă liberă şi demnă, România şi-a exprimat sprijinul faţă de eforturile ţării în direcţia dezvoltării, a apărării independenţei sale. Raporturile româno-nicaraguane au cunoscut, în ultimii ani, o evoluţie accentuată, în spiritul întăririi colaborării în diverse domenii între cele două ţări, rolul hotărîtor constituindu-l dialogul la nivel înalt româno-nicaraguan.

Savanții avertizează

Trăim pe o planetă fragilă (21)

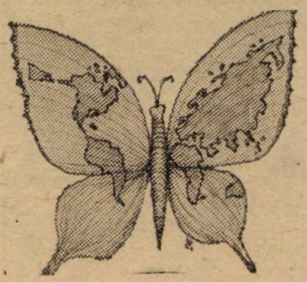

„Natura nu iubește subdezvoltarea"

Problemele ecologice grave, remarcă experții, se manifestă în țările lumii a treia încă de cîteva decenii. În multe țări în curs de dezvoltare, actualele relații economice internaționale inechitabile creează o problemă serioasă pe planul gestiunii mediului. Agricultura, silvicultura, producția de energie și industria extractivă reprezintă, aici, cel puțin jumătate din produsul național brut și o parte mai importantă încă a mijloacelor de existență și a capacităților de folosire a forței de muncă. Exportul de resurse naturale rămîne un factor important al economiei, mai ales în țările cel mai puțin dezvoltate. Majoritatea acestora sînt supuse unor mari presiuni economice care le determină să supraexploateze resursele mediului lor.

Una din principalele cauze ale actualei situații economice și sociale dificile din țările Africii, declanșată, desigur, de secetă, constă și în faptul că „actualul sistem economic mondial smulge mai mult acestui continent decît îi dă". Povara datoriilor externe obligă țările africane tributare comercializării unor produse primare să ceară prea mult solurilor lor fragile, transformînd terenuri altădată bune pentru agricultură în deșerturi. Obstacolele în calea schimburilor comerciale ridicate de țările bogate împiedică țările africane să vîndă produsele lor la prețuri echitabile, ceea ce nu face decît să crească presiunea asupra sistemelor lor ecologice. Astfel, în 1986, prețurile materiilor prime exportate de țările africane s-au redus cu 26 la sută. Iată de ce, declara A. Savane, membru al Asociației firmelor africane pentru cercetări în domeniul dezvoltării, „este necesar ca, în loc să producem materii prime pentru export, trebuie să acordăm prioritate industriei prelucrătoare și domeniului alimentar, în vederea satisfacerii necesităților proprii".

O situație similară se întîlnește și în America Latină unde, ca urmare a crizei datoriilor, resursele naturale ale țărilor continentului servesc nu atît dezvoltării, cît, mai cu seamă, rambursării creditelor. În acest fel, țările latinoamericane sînt nevoite să exporte cantități sporite de resurse, devenind și mai sărace.

„Natura nu iubește subdezvoltarea" — sună un avertisment tot mai repetat de oamenii de știință. „Dispariția elefanților și a orhideelor, devastarea pădurilor tropicale, poluarea mărilor nu sînt decît semnele exterioare ale unui rău mai profund : subdezvoltarea" — scria săptămînalului francez „L'Express". Iar cercetătorul suedez Eric Eckholm scria în cartea sa „Pămîntul" : „Nu se poate vorbi de protejarea mediului înconjurător dacă nu se începe prin a se soluționa problemele de ordin agricol, demografic, sanitar și al alimentației. În plus, este necesar să se asigure lumii a treia o parte echitabilă din beneficiile progresului general. Altfel, țările sărace, unde se află cea mai mare parte a rezervelor de viață naturală ale planetei, nu vor mai avea posibilitatea de a apăra un patrimoniu care le asigură hrana". Raportul experților O.N.U. trage, la rîndul său, un semnal de alarmă asupra momentului critic pe care îl traversează omenirea în eforturile sale de a salvgarda mediul său înconjurător, al cărui echilibru global se află sub o amenințare fără precedent. „La începutul secolului, — observă autorii documentului — nici efectivele umane, nici tehnologia nu aveau puterea de a altera radical sistemele planetei. Acum, cînd ne apropiem de sfîrșitul secolului, nu numai că masele umane s-au multiplicat și au dobîndit puterea de a transforma planeta, dar modificări majore, imprevizibile, se produc în atmosferă, în soluri, în ape, în floră și faună și în relațiile dintre toate aceste elemente. Ritmul în care intervin aceste schimbări este atît de rapid încît nici disciplinele științifice, nici capacitățile actuale ale evaluatorilor și consilierilor noștri nu ajung să le urmărească. În ciuda eforturilor lor, instituțiile noastre politice și economice, născute într-o lume diferită și mai fragmentată, sînt neputincioase a se adapta".

O problemă a tuturor

Studiul O.N.U. ține să atragă atenția asupra faptului că amenințările la adresa mediului nu privesc doar unele state, respectiv țările în curs de dezvoltare, deși, în unele privințe, ele se numără printre cele dintîi victime ale degradării ecologice.

Este adevărat că țările în curs de dezvoltare sînt confruntate cu pericole grave, cum sînt deșertificarea, despăduririle, poluarea, și ele suferă cel mai mult din cauza sărăciei pe care o generează degradarea mediului. Dar toate națiunile lumii vor avea de suferit consecințele dispariției pădurilor, care sînt asociate la regimul pluviometric la scară globală, precum și de pierderea speciilor vegetale și animale sau de modificarea regimului precipitațiilor.

La rîndul lor, țările industrializate sînt amenințate de alte pericole grave : acumularea de substanțe și reziduuri toxice și acidificarea. Dar toate națiunile ar avea de suferit din cauza acumulărilor de gaz carbonic și alte gaze pe care țările industrializate le deversează în atmosferă și care deteriorează pătura de ozon, după cum toate națiunile ar suferi efectele utilizării într-o conflagrație a armelor nucleare.

De aceea, se subliniază în studiu, „ansamblul națiunilor trebuie să acționeze pentru modificarea actualelor tendințe și pentru corectarea sistemului economic internațional, astfel încît acesta să nu mai aibă ca efect sporirea, ci diminuarea inegalităților și a numărului de săraci și înfometați din lume".

Sărăcia ca „formă a poluării"

De fapt, observă experții O.N.U., sărăcia este, și ea, o formă de poluare care agresează mediul înconjurător. „Atunci cînd vegetația este distrusă, fie pentru obținerea de terenuri, de alimente, de furaje, de combustibil sau de lemn, solul nu mai este protejat, observă Odd Grann, secretarul general al Crucii Roșii norvegiene. Ploile provoacă torente și prin aceasta eroziunea solului. Cînd tot solul bun s-a dus, apa rămîne și pămîntul nu mai poate produce suficient ; locuitorii sînt atunci obligați să se instaleze în altă parte și același proces reîncepe. Toate catastrofele din lumea a treia — apreciază el — sînt, de fapt, probleme ale dezvoltării care nu și-au găsit soluții. Prevenirea catastrofelor este, deci, înainte de toate, o dimensiune a dezvoltării și aceasta trebuie să se facă în limitele posibilului".

În zonele sărace din țările lumii a treia — observă, la rîndul său, studiul O.N.U. — „nefericiții care suferă de foamete sînt ușor înclinați să distrugă mediul lor imediat pentru a supraviețui : ei doboară păduri și animalele lor epuizează pășunile, ei utilizează în mod abuziv terenurile marginale sau invadează orașele, deja congestionate. Efectul cumulat al acestor schimbări este atît de proteiform încît sărăcia devine un adevărat flagel mondial".

GUINEEA-BISSAU

Preocupări economice

Republica Guineea-Bissau și-a sărbătorit, la 12 septembrie, Ziua națională, moment deosebit în viața acestei țări, care după proclamarea independenței (septembrie 1973) a depus eforturi susținute îndeosebi în direcția dezvoltării agriculturii, domeniu în care lucrează circa 80 la sută din populația activă și care deține o pondere de peste 50 la sută în produsul intern brut. În vederea stimulării acestei ramuri de bază a economiei, autoritățile de la Bissau au adoptat mai multe măsuri de creștere a prețurilor de achiziție, de reorganizare a sistemului de achiziție și desfacere a produselor agricole. Acestea se adaugă celor care vizează diversificarea culturilor agricole, sporirea plantațiilor de trestie de zahăr, bumbac și tutun. Planul de dezvoltare economică a Guineei-Bissau, ce cuprinde intervalul 1988—1991, prevede sporirea nivelului de autoaprovizionare cu produse alimentare și creșterea cantității de arahide, nuci de cocos și ulei de palmier livrate la export.

Între România și Guineea-Bissau s-au statornicit relații de prietenie și cooperare și există posibilități ca ele să cunoască o dezvoltare continuă, spre binele celor două popoare, în interesul cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

Relația dintre sărăcie și deteriorarea mediului este mai evidentă și mai dramatică decît oriunde în Africa sud-sahariană. Supraexploatarea pămînturilor și persistența secetei riscă să transforme pășunile Sahelului în adevărat deșert. Funcționează aici un adevărat cerc vicios al sărăciei, care antrenează deteriorarea mediului și care, la rîndul său, provoacă o accentuare a lipsurilor de tot felul.

Economie – ecologie

Acuitatea problemelor ecologice a devenit evidentă îndeosebi de la începutul anilor '80, cînd, pentru prima dată, raportul dezvoltare-mediu nu s-a mai pus numai sub forma efectelor dezvoltării asupra mediului, ci și prin prisma modului în care degradarea mediului poate frîna sau chiar regresa dezvoltarea economică. Încetinirea expansiunii economice și stagnarea schimburilor la scară mondială în anii '80, apariția problemei datoriilor externe au făcut ca, numai între 1982 și 1985, în peste jumătate din numărul țărilor în curs de dezvoltare să se înregistreze o scădere a produsului intern brut pe locuitor cu circa 10 la sută. Iar printre consecințele acestei situații, experții remarcă agravarea sărăciei și a dificultăților în aceste țări și supraexploatarea pămînturilor și a resurselor naturale în vederea asigurării supraviețuirii într-o perspectivă imediată.

„Mediul și dezvoltarea — se arată în raportul O.N.U. — nu sînt două sfidări distincte; ele sînt legate, la bine și la rău. Dezvoltarea nu poate merge înainte dacă baza de resurse nu face decît să se deterioreze; mediul nu poate fi protejat dacă creșterea economică nu ține seama de prețul distrugerii mediului".

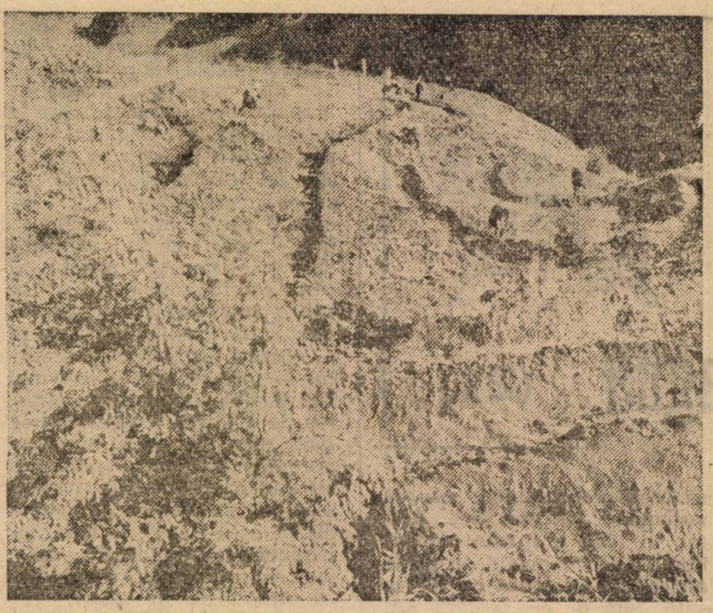

Impăduririle — una din soluțiile ce pot contribui, în mare măsură, la ameliorarea stării mediului înconjurător

Astfel, anumite politici agricole sînt responsabile de degradarea solurilor, a apelor, a pădurilor; unele politici energetice provoacă efectul de seră, acidificarea, despăduririle, în vederea obținerii lemnului de foc. Iar toate aceste „agresiuni" la adresa mediului amenință și dezvoltarea economică. Iată de ce, *„economia* nu înseamnă numai producerea de bunuri, iar *ecologia* doar protejarea naturii; ambele permit numai împreună îmbunătățirea soartei omenirii" — conchide studiul menționat.

Lansîndu-se într-o adevărată catilinară, parlamentarul canadian Charles Caccia declara: „Cît timp încă vom mai putea oare merge mai departe nepedepsiți, ca și cum mediul n-are nimic de-a face cu economia, sănătatea, dezvoltarea, petrecerea timpului liber? Este oare realist să ne considerăm drept gestionarii unei entități îndepărtate care s-ar numi mediu și care ne-ar fi străină, care ar fi străină și de economie, o valoare prea scumpă de protejat în vremuri de dificultăți economice? Dacă vom acționa, în continuare, în funcție de această premisă, o vom face pe seama economiei noastre, a sănătății noastre, a creșterii noastre industriale. Am devenit conștienți că trebuie să modificăm un comportament profund înrădăcinat, care constă în a lăsa o moștenire prea grea generațiilor care vor veni, comportament născut dintr-o convingere eronată, și anume că există o alegere de făcut între economie și mediu. Pe termen lung, această alegere se relevă a fi doar o iluzie, ale cărei consecințe pentru omenire sînt terifiante".

Studiul O.N.U. pledează, în acest sens, pentru „o dezvoltare durabilă", prin aceasta înțelegîndu-se „a răspunde la nevoile prezentului fără a compromite capacitatea de a satisface nevoile celor ce vor veni după noi". Iar aceasta nu înseamnă, în nici un caz, stoparea creșterii economice, ci dimpotrivă. „Inerentă acestei noțiuni este convingerea că nu vom putea niciodată soluționa problemele sărăciei și subdezvoltării, dacă nu vom intra într-o nouă perioadă de creștere, în cadrul căreia țările în curs de dezvoltare să aibă o parte amplă și să poată obține avantaje substanțiale.

Corneliu Vlad

(Va urma)

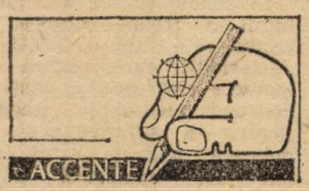

Acum!

A trebuit să ajungă „cuțitul la os" ca factorii de decizie de pe tot felul de meridiane să se convingă de oportunitatea evocării pericolului poluării.

Degradarea mediului ambiant este o realitate veche. Ea s-a instalat, tiptil, în viața planetei și, apoi, a început să facă ravagii în deplină libertate. Se pare că smogul londonez (care azi nu mai există) a fost primul și cel mai relevant semnal al hidoșeniei poluării într-un spațiu „respectabil". Poluarea s-a diversificat, s-a amplificat și a început să domine stihinic planeta, indiferent dacă sufocă zone bogate sau sărace. Ea este un rău comun, o expresie planetară a inconștienței, iresponsabilității și obtuzității acelor care, avînd în mîini pîrghiile dezvoltării, au uitat sau nu au înțeles că dezvoltarea, în sine, nu folosește nimănui.

Omul are ce face cu perfecționarea producției în măsura în care se poate bucura de această perfecționare. Pe o planetă căreia i s-a furat aerul, i s-au stricat apele și i s-a otrăvit vegetația, degeaba se ridică, în gigantice stive, obiecte strict necesare sau de lux. Pe o planetă calcinată, marile victorii ale industriei devin superflue, marginale, scutite de sens.

Lucrurile au început să se înțeleagă. Pe scena vieții politice au apărut, firește, pîlcuri de formațiuni ecologiste care, în numele purității mediului, s-au instalat în parlamente și guverne. În urmă cu 50 de ani, ar fi părut o erezie ca iarba grasă și aerul curat să fi putut asezona o platformă politică. Azi este posibil. Normal. Omenirea s-a speriat de un sistem la care a cotizat din plin, și anume viteza de înaintare în viitor, indiferent de reziduurile pe care această înaintare le acumulează în prezent.

Ne aflăm, azi, într-o situație aparent paradoxală: conștiința ecologică a omenirii a ieșit din letargie, se compun rezoluții, rapoarte și declarații ecologiste, dar realitatea degradării mediului este vag sau imperceptibil atacată.

Se vorbește despre pericolul poluării în termeni maximali și se operează pe teren cu mijloace minimale. Mai bine așa decît deloc, însă problema care tulbură orizontul acțiunilor antipoluare rămîne acea adevărată artă a tergiversării, acea birocrație prodigioasă a bătutului pasului pe loc, acea nemaipomenită încredere că pămîntul e răbdător, că omul e răbdător și că, în general, unde a mers mia de pînă acum mai merg și multele sute următoare.

Cazul Elveției, care își plantează industriile poluante în sudul sărac al lumii, menținîndu-și pe propriul teritoriu băncile care conțin bani fără miros, a început să fie urmat și de alții. S-a cochetat cu scenariul, pus de altfel și în practică, a deversării gunoaielor Nordului în lumea a patra sau a cincea. Centura subdezvoltării s-a trezit că joacă rolul penibil de pubelă a țărilor industrializate. O adevărată migrație a gunoaielor s-a pus la punct, perfid și meticulos, ca o expresie vie și memorabilă a unui cinism fără frontiere, a unui orgoliu imperturbabil, asasin și inconștient. Această „migrație" nu rezolvă, desigur, chestiunea, pentru că o planetă otrăvită, fie și... „marginal", tot otrăvită rămîne.

Măsurile care se impun, numeroase și imperative, sînt, de o bună bucată de vreme, stringente. Orice aminare în abordarea coerentă și globală a stricării planetei nu reprezintă decît certificarea unui apetit sinucigaș, care poate fi apanajul cîtorva, dar în nici un caz deziderat al omenirii, convinsă că are dreptul să supraviețuiască decent...

Radu Budeanu

O.U.A. — În obiectiv: constituirea unei organizații economice africane

Zorilă Elena, Tg. Cărbunești. Referindu-se la problemele stringente ce stau în fața continentului african, secretarul general al O.U.A. Salim Ahmed Salim, a relevat — în cadrul unui interviu acordat ziarului cehoslovac „Rude Pravo" — că unul dintre cele mai importante aspecte îl reprezintă datoria externă. La sfîrșitul anului 1988 — a spus el — datoria externă a țărilor africane s-a ridicat la peste 230 miliarde de dolari. În plus, situația se complică datorită faptului că, în ultimii ani, au scăzut substanțial prețurile la mărfurile africane tradiționale de export. În 1987, O.U.A. a dezbătut această problemă și a adoptat o platformă comună.

Din 1981, — a arătat el — prețurile mărfurilor africane de export scad sistematic. În ianuarie 1989, ele au reprezentat doar 57 la sută din prețurile anului 1981. De aceea, statele africane au făcut demersuri pe plan internațional pentru dezbaterea acestei probleme. În decembrie anul trecut, s-a înaintat un referat, în acest sens, sesiunii Adunării Generale a O.N.U., care a creat un comitet, urmînd să se ocupe de soluționarea problemei. Politica de discriminare aplicată mărfurilor și materiilor prime africane pe piața internațională, dominată de statele dezvoltate, reprezintă o altă problemă. În consecință, O.U.A. cere înlăturarea discriminării.

Nu se poate vorbi de greutățile economice ale Africii — a subliniat Salim Ahmed Salim — trecîndu-se cu vederea problema alimentelor și a foametei. În perioada 1982—1985, s-a înregistrat o secetă distrugătoare, care a afectat întregul continent. A fost nevoie să se importe o mare cantitate de alimente. Drept urmare, rezervele financiare în devize externe ale țărilor Africii au scăzut considerabil. După anul 1986, această situație s-a îmbunătățit oarecum, deoarece, în Africa, a plouat mai mult. Majoritatea țărilor africane au aplicat programe alimentare pentru refacerea rezervelor, investind mai mult în agricultură.

Pe plan economic — a menționat el —, Africa de astăzi se organizează în grupări economice, potrivit obiectivului lor principal în această direcție — constituirea unei Organizații Economice Africane. Acest obiectiv a fost exprimat în documentul final, adoptat, în 1980, la Lagos, de către statele membre ale Organizației Unității Africane. O.U.A. participă activ la înființarea grupărilor economice regionale, care creează, treptat, baza pentru constituirea unei organizații economice continentale. O.U.A. a contribuit, de exemplu, la crearea CEAO și ECOWAS în Africa de vest. O.U.A. sprijină, de asemenea, organizația economică a statelor din Africa de nord și altele.

În continuare, secretarul general a subliniat că O.U.A. sprijină soluționarea, pe cale pașnică, a conflictelor regionale. Trecerea de la confruntare la dialog, de la încordare la destindere cere Organizației Unității Africane să-și intensifice eforturile pentru respectarea Cartei ei, cu scopul de a contribui, și mai mult, la pacea și securitatea mondială. Carta O.U.A. subliniază, între altele, că țările membre respectă principiile suveranității și egalității în drepturi ale tuturor țărilor membre, nu se amestecă în treburile interne ale altora, soluționează problemele conflictuale prin tratative, prin intermediul înțelegerilor sau arbitrajelor, și nu participă la nici un fel de blocuri. O.U.A. se străduiește să-și întărească, în continuare, instituțiile și organele constituite în acest scop, care s-au dovedit foarte utile în soluționarea unor conflicte între statele membre — a arătat secretarul general al O.U.A., în încheierea interviului.

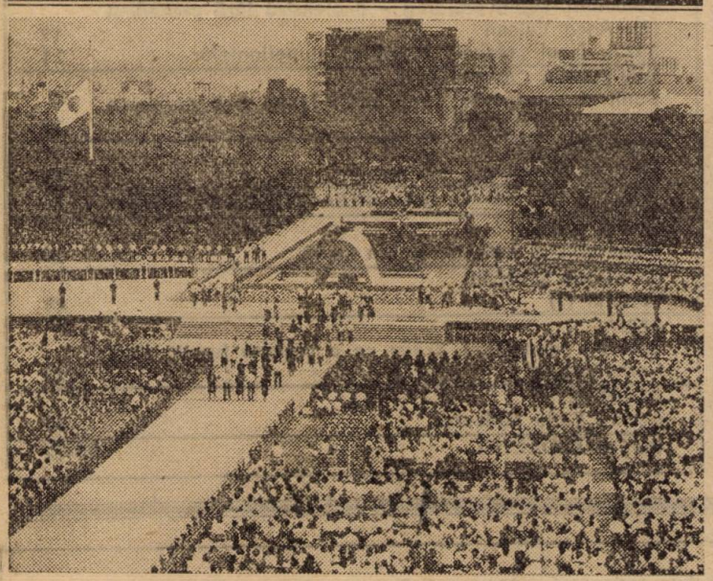

Ioan Popescu, București. Într-adevăr, anul acesta, a 44-a comemorare a bombardamentelor atomice de la Hiroshima și Nagasaki a prilejuit ample acțiuni de dezarmare și pace, desfășurate atît în Japonia, cît și în alte părți ale lumii. În **imagine :** aspect de la adunarea ce a avut loc în Parcul Păcii din Hiroshima, la care au participat circa 55 000 de persoane din orașul-martir și din alte localități japoneze. În timpul ceremoniei, numele altor 4 424 de persoane, care au încetat din viață în ultimul an, din cauza unor maladii produse de radiațiile atomice, au fost înscrise pe plăcuțele monumentului înălțat în memoria victimelor bombardamentelor. **(L. E.)**

Triton

A. Vasilescu, București. Sonda spațială americană „Voyager 2" a depășit, cum bine afirmați și dv., către sfîrșitul lunii august, ultima planetă a sistemului nostru solar și își va continua călătoria în spațiul cosmic, în speranța că va întîlni cîndva o formă de inteligență pentru care are cîteva mesaje de pe Pămînt. Vom mai scrie, în timp, despre experiențele acestei sonde spațiale lansate în urmă cu peste un deceniu. Deocamdată să amintim că din marea cantitate de informații și imagini transmise la trecerea pe lîngă planeta Neptun, foarte multe i-au uimit pe oamenii de știință. De pildă, s-a constatat că Triton, satelit natural al planetei, este corpul cel mai rece al sistemului nostru solar ; detectorul de raze ultraviolete al sondei spațiale a constatat că temperatura la suprafața acestui corp ceresc era de minus 222 grade Celsius. „Voyager 2" a descoperit că există aurore similare celor din zonele septentrionale pămîntene pe Neptun și pe Triton. Alte fotografii arată că un al doilea satelit ca mărime al planetei are un enorm crater, cu o deschidere de 385 km ; acest satelit este unul dintre cele șase „luni" descoperite începînd cu iunie, de sonda spațială, ca evoluînd în jurul lui Neptun. Cercetătorii susțin că amintitul crater s-ar fi datorat impactului cu un meteorit.

„Aeropolis"

C. Corendea, București. În Japonia sînt, în prezent, mult discutate două proiecte referitoare la construcția unor clădiri care vor avea — una — 2 001 metri, cealaltă — 1 000 de metri. Prima dintre ele, supranumită „Aeropolis", al cărei proiect a și fost prezentat la Tokio, va avea — potrivit prevederilor — 500 de etaje și va fi amplasată pe o insulă artificială din Golful Tokio. Ea va fi legată de oraș cu ajutorul unei căi ferate și a unei autostrăzi. „Aeropolis" urmează să adăpostească aproximativ 300 000 de salariați și 400 000 de locatari. Pentru transportul pe verticală sînt prevăzute două sisteme de lifturi, între care unul este amplasat în „mijlocul clădirii". El va lega parterul de ultimul etaj, cu opriri la fiecare 40 de etaje, și va fi format din trei ascensoare cu capacitatea de 100 de persoane fiecare. Cu aceste lifturi, distanța de la sol la acoperiș va putea fi parcursă în... 15 minute. Stațiile de la fiecare secțiune de 40 de etaje vor dispune de alte lifturi, care vor circula în interiorul secțiunilor respective. În condițiile aplicării actualei tehnologii în domeniul construcțiilor, clădirea ar putea fi terminată în „numai" un secol. Dar tehnologiile avansate — sînt de părere arhitecții niponi — ar putea reduce acest termen la 25 de ani.

Al doilea proiect este pentru o clădire denumită „Sky City-1 000", cu altitudinea de un kilometru și cu 200 de etaje, care va adăposti 170 000 de oameni.

Ambele proiecte sînt concepute ca o soluție alternativă pentru împiedicarea creșterii marilor orașe pe orizontală. După părerea autorilor proiectelor, clădirile hiperînalte vor rezista celor mai puternice furtuni și unor mișcări seismice de mare amplitudine **(B.P.)**.

Ciucă Cornelia, Pitești. Prin profilul întrebărilor dv., v-am ruga să vă adresați publicației de specialitate „Revista Economică".

POSTA REDACȚIEI

Un nou quasar?

Gelu Berindei, București. Astrofizicienii se străduiesc, de 25 de ani, să lămurească misterul quasarilor. Quasarii sînt pentru noi cele mai recente formațiuni cunoscute ale Universului. În lumea astronomică de necuprins, quasarii, dintre care pînă acum au fost catalogați circa 5 000, ocupă o poziție aparte. Intensitatea lor luminoasă este de ordinul a 10^{45} W, o cifră amețitoare. În zona undelor radio, cei mai mulți quasari radiază slab. În schimb, ei radiază extrem de puternic în domeniul infraroșu. Quasarii se află în centrul galaxiilor. Teoretic, și Calea Lactee ar putea conține un astfel de corp. Quasarul nostru este, oricum, stins. Din fericire ! Deoarece, față de luminozitatea lui, Soarele ne-ar fi apărut un biet opaiț. Foarte probabil este faptul că, în centrul Căii Lactee, se află o gaură neagră.

Quasarii lucesc atunci cînd se ciocnesc două galaxii. Or, acum este pe cale de a se observa, pentru prima oară, un astfel de proces, și anume la celebrul observator Palomar de la California Institute of Technology. Este vorba de o coliziune de proporții uriașe. Valoarea rezultată depășește de sute de ori intensitatea luminoasă a Căii Lactee. Masa de hidrogen care participă la îndepărtatul dans al moleculelor este de 60 de miliarde de ori mai mare decît cea a Soarelui. Atunci cînd ia naștere, quasarul este o formațiune relativ mică, dar degajă mari cantități de energie. Este vorba de o combinație între o masă extrem de mare și un volum extrem de redus. De aceea, s-a presupus înrudirea sa cu o altă formațiune cosmică — gaura neagră — caracterizată la rîndu-i printr-o relație masă-volum asemănătoare cu cea a quasarului. Un lucru pare să fi devenit clar prin observarea galaxiilor în coliziune la observatorul Palomar. În centrul unor galaxii tinere și la coliziunea galactică a unor mase uriașe de stele și praf cosmic ia naștere un mic Soare supraluminos — quasarul. Iar întrucît pînă acum constituirea a milioane de stele în unități galactice nu poate fi încă explicată, observarea nașterii unui quasar dobîndește o importanță deosebită.

Ilie Petruț, Alba Iulia. Sateliții artificiali aduc imense servicii atît cercetării spațiale, cît și celei asupra suprafeței Pămîntului. Recent, ei au condus la descoperiri senzaționale în domeniul submarin. Satelitul american „Seasat" a furnizat unele imagini care i-au determinat pe specialiști să-și îndrepte atenția asupra unor anomalii ciudate în releveurile altimetrice, la suprafața oceanului. Acesta părea să prezinte asperități. Imaginea lăsa să se creadă că fundul Oceanului Pacific ar prezenta un aspect foarte neregulat. Imaginile, combinate cu releveuri batimetrice, au pus în evidență vulcani submarini care au constituit, pentru oceanologi, un obiect de cercetare. Fiecare anomalie flagrantă de pe imaginile transmise de satelit s-a dovedit a corespunde unei structuri vulcanice submarine. Institutul francez „Orstom" a informat că numărul acestor vulcani este de ordinul a zeci de mii, dintre care cel puțin 50 de dimensiuni colosale. Fundul Oceanului Pacific este una dintre cele mai mari plăci tectonice. Un cataclism uriaș a avut loc aici acum vreo 80 milioane de ani. Continentul unic ce ocupa această parte a Terrei, Gondwana, s-a rupt în bucăți care s-au îndepărtat unele de celelalte : Australia, Antarctica și puzderia de insule răspîndite în Pacific. Placa tectonică nu și-a găsit nici acum liniștea, Australia deplasîndu-se spre nord cu o viteză medie de 5—7 cm pe an. Descoperirile nu sînt numai de ordin geologic. Acești vulcani submarini par a constitui biotopuri preferențiale pentru o faună marină încă nebănuită.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

37 (1349) 14 septembrie 1989

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Documentele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. – Poziție activă, consecventă în favoarea unor soluții politice, negociate 1

Noi perspective pentru dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare româno-afgane. Mihaela Maxim 2

Cursul ascendent al relațiilor de conlucrare româno-cehoslovace. N. Pătrașcu 3

110 ani de la stabilirea relațiilor diplomatice între România și Bulgaria. Raporturi tradiționale de strînsă prietenie și colaborare 4

Forumul de la Belgrad al statelor nealiniate. Direcții de acțiune în consens cu aspirațiile fundamentale ale popoarelor. Constantin Țintea 5

Conferința Uniunii Interparlamentare. Imperativul unei politici noi în viața internațională. George Petricu 6

Națiunile Unite. Înaintea deschiderii sesiunii Adunării Generale. Neagu Udroiu 8

Beirut. Violență, certuri între „aliați" și demersuri diplomatice. Crăciun Ionescu 9

Relații interoccidentale. S.U.A. – Piața comună și diferendul agricol. Doina Topor 10

Pretoria. „Alegeri" – fără 70 la sută din populație. Dumitru Constantin 11

Blackpool. T.U.C. și revirimentul sindical. Stelian Țurlea 12

Haga. După alegerile legislative – confirmări și incertitudini. Mihaela Brumă 13

Oslo. Premise pentru continuitate. Adrian Dascălu 14

Bremen. Congresul U.C.D. : în căutarea coeziunii. Vasile Crișu 15

1 000 + 1 16–18

PANORAMIC

Columbia. Lupta antidrog – o ofensivă fără precedent (2). Anca Voican 19

S.U.A. Noul „război" împotriva stupefiantelor 21

DIN LUMEA CAPITALULUI

Banii și concurența financiară : forme noi, probleme vechi (2). Ioan Popa 23

CONTRAPUNCT

Degetul goethean... Ion Jercan 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ 26

APROPO DE...

Bombardierul invizibil. Ștefan Cârjă 27

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Creierul (3) 28

SERIAL

Savanții avertizează. Trăim pe o planetă fragilă (21). Corneliu Vlad 29

ACCENTE

Acum ! Radu Budeanu 30

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu — redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Adrian Ionescu, Raluca Ionescu, Constanțin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici, Angelica Trancă. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export–import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

stimați cetățeni!

Acționați cu spirit gospodăresc pentru recuperarea tuturor materialelor refolosibile.

Strîngeți și valorificați prin centrele și punctele de colectare existente în toate localitățile din țară materiale refolosibile din hîrtii, cartoane, spărturi de sticlă, borcane și sticle atipice, mase plastice, textile, oțel, fontă, cupru, alamă, plumb, aluminiu, bronz, acumulatoare auto, produse din cauciuc, tuburi spray.

Procedînd în acest fel, redați în circuitul economic importante cantități de materii prime.

Informații suplimentare se pot obține de la dispeceratul întreprinderilor pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile.

Lei 5

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C. 79

Nr. 43 26 octombrie 1989

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA PLENARA C.C. AL P.C.R.

Document programatic pentru propăşirea multilaterală a patriei, contribuţie de excepţională însemnătate la afirmarea principiilor socialismului ştiinţific, la dezvoltarea teoriei şi practicii revoluţionare

Din actualitatea internaţională

BERLIN
Plenara C.C. al P.S.U.G.

AMERICA CENTRALĂ
Demersuri pentru găsirea unei soluţii paşnice

MADRID
Înaintea alegerilor anticipate

POŞTA REDACŢIEI
1000 + 1
SERIALE

Din Expunerea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

Cu privire la problemele socialismului, ale activităţii ideologice, politico-educative, de dezvoltare a conştiinţei revoluţionare, de formare a omului nou, constructor conştient al socialismului şi comunismului în România

Pornind de la documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, activitatea politico-educativă trebuie să demonstreze cu putere perspectivele luminoase ale dezvoltării patriei noastre, ale înfăptuirii Programului partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare spre comunism.

Întreaga activitate politico-educativă să devină un factor mai activ, o puternică forţă revoluţionară care să lumineze calea întregului popor pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare a patriei noastre, de ridicare a bunăstării materiale şi spirituale, de înfăptuire a visului de aur — a comunismului pe pământul României !

NICOLAE CEAUŞESCU

Analiza întregii dezvoltări istorice a omenirii, a mişcării muncitoreşti şi a socialismului demonstrează cu putere marea forţă a mişcării muncitoreşti-revoluţionare, a partidelor muncitoreşti, precum şi a mişcării sindicale şi a socialismului în general, rolul important pe care acestea îl au în viaţa mondială, în lupta pentru progres economic şi social, pentru libertate şi independenţă, pentru pace în lume.

Se poate afirma că nu există, astăzi, problemă mai importantă în dezvoltarea omenirii în care mişcarea muncitorească, partidele clasei muncitoare, ţările socialiste şi popoarele care luptă pentru independenţă şi libertate să nu aibă un rol tot mai însemnat.

Socialismul a devenit o uriaşă forţă mondială, care demonstrează că numai pe această cale popoarele pot să-şi asigure

Din Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara lărgită

dezvoltarea economico-socială, liberă și independentă, bunăstarea și fericirea.

Tocmai în actualele împrejurări internaționale complexe este o necesitate vitală ca activitatea ideologică, teoretică și politico-educativă să pună cu putere în evidență forța socialismului științific revoluționar, să demonstreze științific că numai și numai socialismul reprezintă viitorul luminos, de bunăstare și fericire, de libertate și pace al întregii omeniri și să demonstreze că victoria socialismului, indiferent ce obstacole se ridică, este de neînlăturat, că, mai devreme sau mai tîrziu, popoarele vor păși pe calea socialismului.

În întreaga perioadă de după Congresul al IX-lea am pornit de la faptul că socialismul se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta și că revine fiecărui partid comunist, forțelor politice sociale din fiecare țară rolul de a înțelege bine principiile socialismului și legile obiective și de a le aplica în cele mai bune condiții la realitățile fiecărei țări.

În concordanță cu aceste principii, am acționat pentru perfecționarea continuă a formelor de conducere și de realizare a socialismului, pornind de la faptul că trebuie avut permanent în vedere că, o dată cu dezvoltarea științei, tehnicii, culturii, a cunoașterii generale, cu înaintarea pe calea socialismului, trebuie perfecționate mereu formele de organizare și înfăptuire a noii orînduiri sociale, că socialismul nu se realizează o dată pentru totdeauna, că numai perfecționarea sa continuă va asigura condițiile necesare ca el să se dezvolte în strînsă legătură cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, să răspundă în condiții tot mai bune cerințelor întregului popor — de progres, de bunăstare, de independență și suveranitate.

Este adevărat că răspunsul la întrebarea : ce reprezintă și ce trebuie să fie socialismul s-a dat de mult. Dar trebuie să subliniez, pentru a fi bine înțeles de întregul popor, de întregul nostru tineret, că socialismul reprezintă o orînduire cu totul și cu totul nouă față de vechile orînduiri și față de capitalism, în care inegalitățile și asuprirea — și socială și națională — constituie, de fapt, adevărata realitate, dintotdeauna și de astăzi. Trebuie să subliniem că nu se poate vorbi de socialism fără lichidarea exploatării, asupririi, inegalităților, a claselor exploatatoare, fără asigurarea unei adevărate dreptăți sociale și naționale, care să asigure deplina egalitate în drepturi pentru toți cetățenii patriei, condiții de afirmare a personalității umane, în strînsă legătură cu interesele generale ale întregii națiuni, de bunăstare, de independență și progres !

Trebuie să subliniem permanent că răsturnarea regimului burghezo-moșieresc, a vechii orînduiri în general și instaurarea puterii muncitorilor și țăranilor, trecerea la construcția socialismului înseamnă numai începutul edificării socialismului, nu și realizarea socialismului însuși, că făurirea societății socialiste este strîns legată de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție din diferite țări. Fără nici o îndoială, în țările slab dezvoltate, cum a fost și România, realizarea socialismului în întreaga sa formă necesită o lungă perioadă de timp, necesită eforturi și abnegație din partea forțelor revoluționare, a întregii națiuni. Și vă reamintiți că nu a fost congres sau moment mai important unde să nu subliniez înțelegerea acestei necesități. Am parcurs un drum lung, ne-am urcat pe trepte înalte ale socialismului, dar mai avem încă un drum important de străbătut — și pentru aceasta trebuie unitate, eforturi, munca unită a întregii națiuni. Vom realiza socialismul și vom asigura poporului nostru o viață demnă, liberă, care să poată să rivalizeze cu oricare alte națiuni ! Aceasta trebuie să fie hotărîrea partidului, a poporului nostru ! Aceasta înseamnă lupta pentru socialism și comunism !

Subliniez toate acestea pentru că, este cunoscut, în unele țări se spune că socialismul n-a dat rezultate prea bune și că trebuie să se caute altă cale a dezvoltării. De fapt, aceasta înseamnă o capitulare în fața greutăților, o neînțelegere, cel puțin, a ceea ce înseamnă socialism și în ce condiții se realizează el. Iată de ce apreciez că nici activitatea noastră ideologică, politică nu a acordat atenția necesară acestei probleme, considerînd că s-a înțeles o dată ce înseamnă socialism, că — dacă spunem socialism — toată lumea înțelege lucrurile. Nu este așa, tovarăși ! Trebuie să discutăm și să lămurim continuu nu numai teoretic, dar și cum trebuie realizat socialismul, în ce condiții și cum să acționeze fiecare, în domeniul său de activitate, pentru a înfăptui societatea socialistă, în formele cele mai bune, superioare, avînd însă în vedere că întotdeauna vor mai fi lucruri de perfecționat și îmbunătățit, că nimic nu va fi niciodată perfect. Cînd vom ajunge la perfecțiune nu vom mai avea ce face și vom putea să ne odihnim, dar mai este mult pînă atunci — și probabil generația noastră și următoarele cîteva generații vor trebui încă să muncească serios pentru a înțelege și a dezvolta socialismul corespunzător cerințelor poporului nostru, dar și principiilor socialiste, pentru a asigura dezvoltarea generală a patriei noastre. Așa ne vom aduce contribuția și la afirmarea în lume a ideilor socialismului, a căilor de realizare a lui !

Realitățile din unele țări socialiste, care trec spre „economia de piață" —, creșterea inflației și speculei, reducerea nivelului de trai al oamenilor muncii — demonstrează cu putere unde duce o asemenea orientare, pericolul pe care îl reprezintă aceasta pentru însăși dezvoltarea societății socialiste.

În multe țări socialiste are loc o dezbatere largă și se adoptă măsuri în problemele construcției socialiste. Se vorbește despre perfecționare, înnoire, restructurare și alte forme. Fără îndoială că preocupările în direcția găsirii celor mai bune căi de construcție socialistă reprezintă o necesitate și vor duce, în general, la dezvoltarea și mai puternică a socialismului.

Dar, în același timp, în unele țări se adoptă măsuri care slăbesc pozițiile socialismului și deschid calea restaurării, sub diferite forme, a capitalismului. Unii declară deschis că doresc să ia drept model diferite țări capitaliste. Este greu însă de înțeles că se poate dezvolta și perfecționa socialismul, luînd ca model orînduirea capitalistă împărțită în clase de asupritori și asupriți.

De altfel, nu întîmplător unele țări capitaliste declară că sînt gata să acorde ajutor sub diferite forme, inclusiv financiar, în vederea înfăptuirii măsurilor care au drept scop dezvoltarea diferitelor poziții capitaliste și, în același timp, prin mijloacele de informare în masă preamăresc măsurile de lichidare a orînduirii socialiste.

Se pare că ar fi bine să reamintim întrebarea pe care și-a pus-o socialistul Bebel în secolul trecut, în timpul lui Bismark : „Cu ce ai greșit, sărmane Bebel, că te laudă reacțiunea ?"

Unii ar trebui să-şi pună întrebarea nu numai cu ce au greşit, dar ce fel de socialism vor să realizeze, pe care îl preamăresc şi vor să-l finanţeze cercurile imperialiste ?

Nu se poate în nici un fel vorbi de dezvoltarea socialistă cînd se lichidează proprietatea poporului asupra mijloacelor de producţie. Se poate pune problema perfecţionării sistemului de proprietate, dar aceasta prin întărirea proprietăţii muncitorilor şi ţăranilor asupra mijloacelor de producţie, şi nu prin lichidarea şi trecerea acestora în mîinile diferiţilor capitalişti, mai mari sau mai mici. Aceasta este valabil şi pentru multe alte probleme ale dezvoltării socialiste !

Considerăm că, avînd în vedere problemele foarte importante ale dezvoltării socialiste, necesitatea unor concluzii generale care reies din drumul parcurs pînă acum, se impune organizarea unei consfătuiri largi a tuturor ţărilor care construiesc socialismul sau se pronunţă pentru calea spre socialism, pentru a dezbate şi trage concluziile din experienţa acumulată şi a stabili cum să se acţioneze în vederea perfecţionării construcţiei socialiste, realizării noii orînduiri fără asupritori, fără exploatatori, în care oamenii muncii, popoarele să fie cu adevărat libere şi stăpîne pe bogăţiile naţionale, să-şi hotărască calea dezvoltării pe care o consideră cea mai bună.

Fără nici o îndoială, fiecare partid şi fiecare popor va trebui să-şi hotărască în mod independent calea dezvoltării, să aleagă cele mai bune forme pe care le consideră corespunzătoare condiţiilor dintr-o ţară sau alta. Dar aceasta nu vine în contradicţie cu dezbaterea largă a problemelor actuale şi de perspectivă ale făuririi societăţii socialiste, cu afirmarea puternică a necesităţii de a se găsi cele mai bune căi şi forme de realizare în viaţă a principiilor socialismului ştiinţific, a unei societăţi fără asupritori, în care oamenii să fie cu adevărat liberi şi egali în drepturi, stăpîni pe destinele lor !

De asemenea, sîntem gata să participăm la o largă dezbatere privind problemele actuale ale socialismului şi capitalismului, sub o formă acceptabilă pentru ambele părţi, pentru a face o comparaţie între felul în care cele două orînduiri rezolvă problemele economico-sociale, se preocupă de asigurarea celor mai bune condiţii de muncă şi de viaţă, de felul în care sînt soluţionate aceste probleme, în vederea ridicării bunăstării generale a popoarelor.

Acum, în unele ţări socialiste — şi, în general, pe plan mondial — au loc discuţii şi se formulează diferite teze care duc la negarea rolului statului, al partidului, a înseşi democraţiei muncitoreşti-revoluţionare şi la orientarea spre democraţia de tip burghez.

Este bine cunoscut că discuţiile despre stat şi democraţie nu sînt noi. Discutînd despre stat, trebuie să avem în vedere că statul a apărut în anumite condiţii istorice şi activitatea lui se poate schimba şi perfecţiona în raport de dezvoltarea societăţii omeneşti, că statul nu poate fi privit decît în contextul existenţei claselor antagoniste, pornind de la înţelegerea justă în mîinile căror clase se află puterea politică, deci şi statul.

Nu se poate vorbi de un stat abstract, ci de statul capitalist al claselor exploatatoare, de statul socialist al muncitorilor şi ţăranilor — şi fiecare din acestea are menirea să acţioneze pentru a asigura interesele claselor pe care le reprezintă.

Fără a nega rolul şi importanţa democraţiei în societatea burgheză, nu se poate în nici un fel pune semnul egalităţii între democraţia burgheză şi democraţia muncitorească-revoluţionară. Nu se poate vorbi de egalitate între bogaţi şi săraci, între asupritori şi asupriţi !

Pornind de la înţelegerea ştiinţifică, dialectică a statului şi a rolului său în societate, trebuie să avem permanent în vedere că înfăptuirea revoluţiei sociale presupune şi realizarea statului muncitoresc-ţărănesc, în care puterea să aparţină celor ce muncesc şi care să apere interesele maselor muncitoare, să nu admită exploatarea şi asuprirea, inegalităţile sociale şi naţionale.

În aceste condiţii, statul devine un instrument al făuririi socialismului, al bunăstării poporului, al apărării independenţei şi suveranităţii naţionale.

Discuţiile care au loc în unele ţări socialiste cu privire la diminuarea sau chiar renunţarea la rolul conducător al partidului nu pot decît să aducă mari daune unităţii clasei muncitoare, a întregului popor, înseşi construcţiei societăţii socialiste. Nu se poate vorbi în nici un fel de renunţarea la rolul conducător al partidului în organizarea şi unirea eforturilor întregului popor în opera de dezvoltare economico-socială şi în construcţia socialismului.

Tezele despre partidul-stat sau statul-partid au drept scop să dezorienteze şi să creeze confuzii în rîndul partidului şi maselor populare.

În Programul ideologic al partidului am arătat cu toată claritatea că partidul nu-şi propune şi nu trebuie să-şi propună în nici un fel să înlocuiască organele de stat, care au datoria să asigure buna organizare şi desfăşurare a întregii vieţi economico-sociale în conformitate cu legile ţării. Dar organele şi organizaţiile de partid, comuniştii care lucrează în diferite sectoare ale activităţii economico-sociale şi de stat poartă întreaga răspundere pentru activitatea acestor organisme, pentru aplicarea fermă a legilor ţării în toate domeniile. Partidul nu înlocuieşte organele de stat şi nu le poate înlocui, dar, în acelaşi timp, nu se poate sustrage şi trebuie să poarte deplina răspundere pentru felul în care organele de stat şi ale democraţiei muncitoreşti-revoluţionare îşi îndeplinesc misiunea lor în societatea noastră socialistă.

Realizarea unităţii clasei muncitoare, şi deci şi a unui partid unic revoluţionar, este rezultatul legic al dezvoltării luptei pentru socialism, o necesitate obiectivă a dezvoltării sociale.

Nu întîmplător cercurile reacţionare imperialiste acţionează împotriva unităţii clasei muncitoare, a mişcării muncitoreşti şi, îndeosebi, împotriva partidelor comuniste, în numele aşa-zisei libertăţi de organizare şi al pluralismului politic.

Făurirea cu succes a socialismului impune întărirea continuă a unităţii mişcării revoluţionare, realizarea unui partid unic, cu o ideologie revoluţionară, care să îndeplinească rolul de centru vital al întregii naţiuni. Numai un asemenea partid va putea îndeplini rolul istoric de a conduce naţiunea spre comunism, spre o lume în care poporul să fie pentru totdeauna liber şi independent !

În general, este necesar ca ştiinţele sociale, activitatea ideologică, teoretică să aibă în vedere că socialismul ştiinţific trebuie permanent dezvoltat şi îmbogăţit pe baza practicii şi experienţei sociale, a noilor cuceriri ale ştiinţei şi cunoaşterii umane, în general.

Perfecţionarea şi înnoirea socialismului nu trebuie însă, în nici un fel, să deschidă calea pentru forme capitaliste, antisocialiste, ci să ducă la accentuarea laturilor esenţiale ale socialismului revoluţionar, la reafirmarea şi mai puternică a principiilor de muncă şi viaţă socialiste, a eticii şi echităţii sociale.

În întreaga activitate politico-educativă este necesar să se acorde o atenţie deosebită combaterii fenomenelor negative care se manifestă sub diferite forme, inclusiv ca rezultat al influenţelor ideologiei burgheze, al activităţii cercurilor reacţionare, antisocialiste, din afară.

Trebuie să se adopte o poziţie mai combativă, mai fermă faţă de diferite manifestări naţionaliste, şoviniste, antisemite, subliniind cu putere justeţea politicii naţionale a partidului nostru — asigurarea deplinei egalităţi în drepturi pentru toţi cetăţenii patriei — faptul că, indiferent de naţionalitate, toţi cetăţenii au aceleaşi drepturi şi aceleaşi îndatoriri, că, în deplină unitate, trebuie să asigurăm înălţarea continuă a patriei noastre spre noi culmi de progres şi civilizaţie.

Trebuie să demascăm permanent politica cercurilor reacţionare din trecut, dar şi din prezent, care au acţionat şi acţionează pentru aţîţarea vrajbei naţionale, pentru slăbirea unităţii oamenilor muncii în scopul de a-şi promova interesele lor de dominaţie şi asuprire.

În acest sens, este necesar să se dea o ripostă fermă hortiştilor şi noilor hortişti care se aliază din nou cu foştii şi noii nazişti, acţionînd pentru revizuirea graniţelor şi pentru o politică de învrăjbire a popoarelor.

Mai mult ca oricînd, este necesar ca, în activitatea politico-educativă, să sădim cu putere în rîndul poporului — şi, îndeosebi, al tineretului — spiritul de dreptate şi răspundere, sentimentul de apărare a proprietăţii socialiste, a socialismului şi — repet — a independenţei României !

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român

— *partea consacrată politicii internaționale a partidului și statului nostru*

Stimați tovarăși,

Unitatea dialectică între politica internă și externă impune o analiză științifică a situației politice, economice și sociale mondiale, pentru a se putea înțelege cît mai bine evenimentele internaționale, direcțiile și perspectivele luptei pentru progres, pentru dezarmare, pace și colaborare între toate națiunile lumii.

Este bine cunoscut că în lume s-au produs și sînt în curs mari schimbări în dezvoltarea societății omenești, în raportul de forțe pe plan internațional. De aceea, se impune să avem permanent în vedere că se menține și chiar se accentuează contradicția fundamentală dintre socialism și capitalism.

În același timp, se dezvoltă tot mai puternic contradicția dintre țările în curs de dezvoltare și țările capitaliste dezvoltate, dintre bogați și săraci, care devine una din contradicțiile tot mai puternice care se manifestă în viața internațională de azi.

Se poate afirma, cu deplin temei, că aceste contradicții din lumea contemporană au un rol determinant în întreaga dezvoltare a societății omenești și că, fără înțelegerea lor în mod științific, nu se pot trage nici concluzii corespunzătoare pentru aprecierile asupra vieții mondiale și perspectivele dezvoltării societății omenești. Este adevărat că în ultimii ani s-au înregistrat anumiți pași — este drept, foarte mici — în direcția dezarmării și începerii de tratative între cele două grupări militare — N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia — și s-a trecut la soluționarea unor conflicte pe calea negocierilor. Dar trebuie să spunem deschis că toate acestea nu au determinat o schimbare radicală în viața internațională, nu au determinat o nouă gîndire și o nouă politică în soluționarea problemelor complexe ale vieții mondiale.

Avem obligația să spunem poporului nostru, și să spunem tuturor popoarelor adevărul, realitatea, faptul că situația internațională continuă să fie foarte complexă și gravă. Se continuă cursa înarmărilor — inclusiv a celor nucleare —, ceea ce duce la menținerea pericolului unui război mondial, care s-ar transforma inevitabil într-un război nuclear și ar duce la distrugerea omenirii, a însești vieții pe planeta noastră.

Se mențin, și chiar se accentuează, criza economică mondială și criza politică, socială, în lumea capitalistă. În deceniul al 8-lea s-a înrăutățit și mai mult situația economică a țărilor în curs de dezvoltare, s-au mărit decalajele între bogați și săraci.

În același timp, problemele economice, politice și sociale din țările capitaliste dezvoltate și manifestarea, în unele țări socialiste, a unor fenomene de criză economică și politică duc la accentuarea și mai mult a instabilității și a contradicțiilor.

Toate acestea au dus la apariția unor concluzii și înțelegeri diferite — dar trebuie spus, și greșite — asupra multor probleme internaționale. Se pare că unele cercuri conducătoare imperialiste au ajuns la concluzia greșită și consideră că pot folosi actuala situație internațională pentru a putea schimba raportul de forțe mondial în favoarea lor, a politicii de dominație, de forță și dictat.

Ignorînd realitățile, aceste cercuri proclamă cu și mai multă insistență atotputernicia capitalismului și prezic, din nou, o apropiată dispariție a socialismului. Exagerînd unele greșeli și lipsuri din țările socialiste, unele tendințe lichidatoriste și reformiste, de dreapta, din aceste țări, precum și din unele partide comuniste și muncitorești, cercurile reacționare imperialiste au trecut din nou la o ofensivă ideologică și politică de defăimare și subminare a socialismului, la o politică de amestec în treburile interne și de destabilizare a țărilor socialiste, recurgînd la toate mijloacele, preluate din arsenalul învechit și ruginit al „războiului rece", de la dezinformarea opiniei publice, denigrarea socialismului, șantajul, diversiunea, represiunile economice și politice, pînă la subvenționarea financiară directă a unor grupări și forțe antisocialiste, antinaționale.

Trebuie să spunem deschis că acțiunile antisocialiste, anticomuniste și cele împotriva țărilor progresiste, a luptei pentru libertate și independență națională, pe care le desfășoară cercurile imperialiste, sînt ușurate și de anumite orientări și tendințe greșite în soluționarea problemelor construcției socialiste și altor probleme din unele țări.

Este deci necesar să subliniem cu tărie că toată această politică a cercurilor imperialiste este sortită — și de data aceasta, ca și de atîtea ori în trecut — eșecului. Țările socialiste, popoarele care au edificat noua orînduire socială dispun de forța necesară pentru a depăși greutățile apărute, iar socialismul se va afirma, fără îndoială, cu și mai mare putere ca cea mai dreaptă și mai umană orînduire socială de pînă acum. (Aplauze și urale puternice ; se scandează „Ceaușescu și poporul !").

Acțiunea unită a forțelor progresiste, a țărilor socialiste, a popoarelor care luptă pentru independență și progres economico-social va duce, fără nici o îndoială, la răsturnarea planurilor imperialiste și ale reacțiunii și va deschide noi și noi perspective înaintării tuturor popoarelor pe calea progresului, a independenței, a bunăstării, a socialismului. (Aplauze puternice, prelungite). Nimic și nimeni nu va putea opri lupta popoarelor pentru libertate și independență, pentru o viață mai dreaptă și mai bună, pentru o nouă orînduire socială !

Totodată, este necesar să subliniem însă că acțiunile antisocialiste, anticomuniste și împotriva forțelor progresiste ale cercurilor imperialiste reprezintă un mare pericol pentru politica de destindere și colaborare internațională, pentru politica de dezarmare și pace și va duce, inevitabil, dacă va continua, la agravarea și mai mult a situației mondiale.

Iată de ce trebuie să facem totul pentru respingerea politicii antisocialiste, anticomuniste și împotriva independenței popoarelor ! Iată de ce este necesar să se înțeleagă bine, de către cercurile conducătoare din țările imperialiste, că această politică nu are nici o perspectivă și este în contradicție cu Carta Națiunilor Unite, cu diferite reglementări și norme internaționale, cu politica de coexistență pașnică, de colaborare egală între națiunile lumii. (Aplauze vii și puternice).

Întreaga desfășurare a evenimentelor internaționale, realitatea, viața însăși arată cît de greșită este teza dezideologizării relațiilor internaționale, precum și teza după care lupta de clasă ar trebui să fie înlocuită. Se vorbește despre renunțarea la lupta de clasă și la lupta dintre sistemele sociale diferite, ca o condiție pentru supraviețuirea omenirii și a evitării războiului. Ce are oare acest fel de abordare a problemelor cu concepția revoluționară materialist-dialectică și istorică ? Oare pentru a asigura pacea trebuie să se lichideze socialismul, trebuie să se renunțe la lupta de clasă ? O asemenea abordare este, cu totul, nu numai antiștiințifică, dar străină oricărei concepții revoluționare și socialiste. Dacă m-aș referi numai la poporul nostru, este știut că niciodată nu s-a pus problema să îngenuncheze, ci, dimpotrivă, în cele mai grele timpuri a luat arma în mînă pentru a-și apăra independența și suveranitatea. De aceea și poeții noștri, în trecut, au cîntat pe eroii noștri și au formulat în versuri nepieritoare hotărîrea de luptă a poporului. Cunoașteți versurile : „Murim mai bine-n luptă, / Cu glorie deplină. / Decît să fim sclavi iarăși./ În vechiu-ne pămînt". (Aplauze și urale puternice).

Trebuie să spunem lucrurilor pe nume. Asemenea teze au drept scop demoralizarea, dezarmarea comuniștilor, a popoarelor, în lupta pentru socialism și pentru pace. Oare așa au gîndit făuritorii socialismului științific, conducătorii partidelor comuniste și muncitorești, antifasciștii care și-au dat viața pentru înfrîngerea hitlerismului ? ! Cu o asemenea concepție nu ar fi fost înfrînt hitlerismul — și barbaria nazistă ar domina astăzi. Tocmai pentru că comuniștii, antifasciștii, tot ceea ce a fost mai bun în lume s-au ridicat împotriva barbariei fasciste, cu prețul vieții a putut fi înfrînt fascismul și s-a asigurat libertatea popoarelor. Și lichidarea pericolului de război nuclear, supraviețuirea omenirii nu se pot asigura decît prin intensificarea luptei împotriva politicii imperialiste, pentru dezarmare, pentru eliminarea armelor nucleare cu desăvîrșire. Și aceasta nu se poate realiza decît prin lupta și lupta unită a popoarelor ! (Aplauze și urale puternice ; se scandează „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").

Fără nici o îndoială, trebuie să înțelegem bine realitatea lumii de astăzi. În

lume există două sisteme sociale diametral opuse. Această realitate va continua să existe încă multă vreme. Problema care se pune — și și-a găsit un răspuns — este aceea a conviețuirii pașnice între țările cu orînduiri sociale diferite, bazate pe respectul independenței și suveranității, neamestecul în treburile interne și respectarea dreptului fiecărei națiuni de a-și alege calea dezvoltării pe care o dorește, fără nici un amestec din afară.

Este necesar să facem să se înțeleagă bine că numai pe această cale este posibil să se asigure colaborarea internațională și angajarea cu fermitate și a unora, și a altora pe calea dezarmării generale, a dezarmării nucleare, a realizării unei lumi fără arme și războaie. Aceasta reprezintă calea supraviețuirii omenirii, a vieții pe planeta noastră ! (Urale și aplauze puternice, îndelungate ; se scandează îndelung „Ceaușescu — pace !“, „Ceaușescu — România, pacea și prietenia !“).

Iată de ce tezele dezideologizării relațiilor internaționale și renunțării la lupta de clasă sînt în totală contradicție cu întreaga dezvoltare a omenirii de pînă acum, precum și cu realitățile lumii contemporane, cu întreaga dezvoltare a luptei pentru socialism, progres și pace în lume. (Aplauze puternice, îndelungate).

Nu dezideologizarea relațiilor internaționale, ci afirmarea cu fermitate a ideologiei progresiste și socialiste reprezintă calea pentru o politică și o gîndire nouă.

Lupta pentru dezarmare, pentru pace, dezvoltarea unei largi colaborări internaționale între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, presupun nu renunțarea la concepțiile socialismului, la ideologia clasei muncitoare despre lume și viață, ci intensificarea activității politico-ideologice de ridicare a conștiinței maselor populare, a tuturor popoarelor despre necesitatea asigurării unei politici de dezarmare și de pace, ca o necesitate vitală pentru întreaga omenire ! (Aplauze puternice, îndelungate).

Nici o altă teză, oricum s-ar numi ea, nu va putea înlocui lupta de clasă, ca factor determinant al dezvoltării societății omenești, ca lege obiectivă a progresului și mersului înainte al omenirii !

Soluționarea pe calea tratativelor a problemelor complexe ale vieții mondiale impune, ca o necesitate obiectivă, o politică fermă de apărare a socialismului, a libertății și independenței popoarelor, realizarea unor acorduri și înțelegeri corespunzătoare cu privire la dezarmare, la soluționarea diferitelor probleme din viața mondială.

Soluționarea pe calea tratativelor a unor conflicte și a altor probleme mondiale necesită, fără îndoială, spirit de înțelegere și unele concesii acceptabile, și de o parte, și de alta, o politică realistă care să țină seama de interesele fiecărei națiuni și să asigure independența fiecărui popor. Aceasta nu trebuie să ducă însă niciodată la concesii principiale care să pună în pericol socialismul, libertatea și independența popoarelor. Socialismul, progresul economico-social, libertatea și independența popoarelor nu sînt negociabile !

Este bine cunoscut că, de-a lungul istoriei îndelungate a dezvoltării societății omenești, popoarele nu au renunțat niciodată la independență și nu au capitulat în fața nici unei agresiuni, a nici unei forțe.

În ce privește poporul român, după cum este bine cunoscut, în întreaga sa istorie de peste 2000 de ani, a dus lupte necontenite și s-a format ca popor, ca națiune, ca stat numai ca rezultat al luptelor hotărîte, îndelungate.

Întreaga activitate teoretică, ideologică și politico-educativă trebuie să pună cu putere în evidență legile obiective ale dezvoltării omenirii, să sublinieze și să demonstreze științific faptul că lupta de clasă, lupta împotriva vechiului și pentru promovarea noului în toate domeniile, deci și în viața internațională, a constituit, constituie și va constitui factorul determinant al progresului societății omenești.

Întreaga activitate ideologică și teoretică trebuie să dea o perspectivă revoluționară clară poporului nostru, tuturor popoarelor, în lupta pentru soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale, să le inspire încrederea și fermitatea în lupta de apărare a socialismului, a dezvoltării economico-sociale, a independenței și libertății, de asigurare a păcii și realizare a unei lumi a deplinei egalități între toate națiunile lumii. (Aplauze prelungite).

Stimați tovarăși,

Lupta pentru libertate și independență, pentru socialism și progres reprezintă o parte inseparabilă a luptei pentru dezarmare, pentru pace și colaborare internațională. Este necesar să subliniem și să demonstrăm faptul că problema fundamentală a epocii noastre o reprezintă dezarmarea, și, în primul rînd, dezarmarea nucleară, eliminarea completă a armelor nucleare de pe planeta noastră.

Aceasta impune intensificarea luptei unite a tuturor popoarelor, participarea tuturor statelor la elaborarea acordurilor și măsurilor necesare pentru eliminarea armelor nucleare, pentru dezarmarea convențională și reducerea radicală a cheltuielilor militare.

Trebuie să se respingă cu toată hotărîrea teza agresivă cu privire la „descurajarea nucleară“, care reprezintă, de fapt, teza șantajului nuclear de dominație și asuprire a altor popoare.

Promotorii politicii de descurajare nucleară sau a oricăror descurajări militare trebuie să înțeleagă bine că o asemenea politică este în contradicție cu realitățile lumii de astăzi și nu duce decît la menținerea și agravarea pericolului de război.

Este nevoie de o politică nouă, de renunțare la armele nucleare, la calea militară, de soluționare a problemelor dintre state numai pe calea tratativelor, de realizare a unei lumi fără arme, fără războaie.

Numai o asemenea cale poate duce la asigurarea existenței popoarelor, a însăși vieții pe planeta noastră, și trebuie să facem totul pentru triumful rațiunii și realizarea acestei politici ! (Aplauze puternice, prelungite).

O altă problemă de importanță deosebită a vieții internaționale actuale o reprezintă subdezvoltarea, accentuarea împărțirii lumii în bogați și săraci, necesitatea unor noi relații și a unei noi ordini politice și economice mondiale.

Activitatea ideologică, teoretică, politică, educativă trebuie să demonstreze cu putere faptul că popoarele nu vor putea suporta încă multă vreme actuala stare de lucruri, că este necesar să se pună capăt politicii neocolonialiste de dominație a monopolurilor și capitalului financiar internațional, să se realizeze o politică nouă, de egalitate și colaborare, de lichidare a subdezvoltării, de creare a condițiilor dezvoltării economico-sociale a tuturor națiunilor, și, în primul rînd, a țărilor în curs de dezvoltare. Aceasta este singura cale care poate să asigure stabilitatea economiei mondiale, să asigure progresul fiecărei națiuni, bunăstarea, independența și constituie o parte inseparabilă a luptei pentru pace în lume. (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

Sînt multe probleme în viața internațională. Nu doresc acum să mă opresc pe larg asupra tuturor acestora. Consider necesar să subliniez însă că viața, realitățile demonstrează, cu putere, justețea politicii externe a partidului și statului nostru de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Este bine cunoscut că nu au existat probleme mai importante în viața internațională la care România socialistă să nu-și fi adus o contribuție activă la soluționarea lor, să nu fi participat, împreună cu alte state, la lupta pentru pace și colaborare internațională.

La baza tuturor relațiilor internaționale ale țării noastre am așezat permanent principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc și respectarea dreptului fiecărei națiuni la dezvoltare liberă, independentă, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară.

Este necesar ca activitatea politico-educativă să pună cu putere în evidență justețea politicii noastre internaționale, să contribuie la înțelegerea cît mai bună a principiilor de relații dintre toate statele lumii.

Sîntem ferm hotărîți să dezvoltăm larg și în viitor relațiile cu toate țările socialiste, să acționăm pentru întărirea colaborării și solidarității lor, ca un factor de importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea socialismului în fiecare țară, pentru afirmarea forței socialismului în lume, pentru triumful politicii de pace. Vom dezvolta, de asemenea, larg relațiile de colaborare cu toate țările în curs de dezvoltare, cu țările mici și mijlocii, cu țările nealiniate, ca un factor important al politicii de independență, de dezarmare și pace. În același timp, vom acționa ca și pînă acum pentru extinderea relațiilor și cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, în spiritul principiilor coexistenței pașnice.

Vom acționa cu și mai multă hotărîre pentru dezvoltarea relațiilor economice, tehnico-științifice, pentru participarea activă la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale, considerînd că aceasta corespunde pe deplin intereselor poporului român, ale tuturor popoarelor lumii, de a-și asigura dezvoltarea economico-socială, bunăstarea, de a trăi în libertate, independență și pace.

Vom acționa cu toată hotărîrea pentru dezvoltarea și perfecționarea activității C.A.E.R. în vederea înfăptuirii acordurilor de colaborare economică, tehnico-științifică de lungă durată, pornind de la faptul că acestea trebuie să asigure dezvoltarea fiecărei țări socialiste, ridicarea nivelului lor economic, social.

Avînd în vedere unele probleme economice din țările socialiste, considerăm că este necesar să se organizeze o analiză specială a acestora în vederea stabilirii de comun acord a măsurilor pentru depășirea unor greutăți și dezvoltarea continuă a construcției socialiste.

Aș dori să subliniez în acest cadru faptul că perfecționarea activității C.A.E.R., a relațiilor economice dintre țările socialiste nu trebuie să ducă în nici un fel la crearea de organisme supranaționale, nu trebuie să diminueze în nici un fel rolul partidelor, statelor și popoarelor în realizarea dezvoltării lor economice și sociale.

Considerăm că în prezent, și pentru încă multă, multă vreme, calea unei colaborări largi economice, tehnico-științifice o reprezintă păstrarea și întărirea independenței

fiecărei economii naționale, ca factor hotărîtor al progresului, al făuririi cu succes a societății socialiste. (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

În activitatea noastră internațională am acordat întotdeauna și acordăm o mare însemnătate dezvoltării colaborării între toate statele europene în spiritul documentelor de la Helsinki, la elaborarea cărora țara noastră și-a adus o contribuție activă. Considerăm că realizarea cooperării, securității și dezarmării în Europa trebuie să se bazeze pe respectarea neabătută a principiilor deplinei egalități, a respectării orînduirii sociale din fiecare țară.

Această colaborare trebuie să ducă nu la slăbirea unei țări sau alteia, ci la dezvoltarea și progresul fiecărei națiuni. Sîntem pentru o colaborare multilaterală în toate domeniile, care să deschidă perspectiva realizării unei Europe unite, a națiunilor libere și independente.

Activitatea noastră ideologică, teoretică trebuie să pună cu putere în evidență că, în epoca noastră și pentru o lungă perioadă de timp, păstrarea și întărirea independenței naționale a țărilor europene — ca, de altfel, a tuturor țărilor — reprezintă singura cale realistă pentru o largă colaborare, pentru progresul fiecărui popor.

Se pot da diferite formulări pentru realizarea unității europene. Ideea unei „case comune europene" poate să pară pentru unii atrăgătoare, dar trebuie să avem în vedere că este necesar să realizăm fiecare la el acasă „o casă cît mai bună", care să asigure condiții egale de muncă, de viață demnă pentru toți locuitorii „casei naționale" — și aceasta presupune construcția a încă milioane și milioane de apartamente și case în fiecare țară, pentru a realiza un ansamblu social în care oamenii să aibă cele mai bune condiții de viață și de locuit!

Iată de ce considerăm că trebuie să pornim de la necesitatea conlucrării și apropierii popoarelor europene pe baza întăririi și dezvoltării fiecărui stat național, a fiecărui popor, ceea ce înseamnă nu izolare, ci o largă conlucrare.

În ce ne privește, sîntem gata să mergem la o largă colaborare, care însă, în orice condiții, să nu pună în pericol, sub nici o formă, independența țării sau să îngrădească în vreun fel dreptul poporului român de a-și hotărî singur calea dezvoltării, de a fi pe deplin stăpîn la el acasă. (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!").

Vom acționa ferm pentru o largă colaborare în Balcani, pentru transformarea regiunii noastre într-o zonă fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine.

Sîntem pentru extinderea conlucrării și sîntem gata să realizăm cu vecinii noștri, cu toate țările din Balcani și chiar din bazinul dunărean o largă colaborare, sub toate formele, care să deschidă calea înlăturării treptate a tot felul de obstacole și să ducă la apropierea și dezvoltarea frăției și conlucrării între popoarele noastre.

Este necesar să punem cu putere în evidență, în întreaga activitate politico-educativă, justețea politicii partidului nostru privind necesitatea soluționării problemelor litigioase dintre state numai și numai pe calea tratativelor.

Să desfășurăm o largă activitate internațională pentru întărirea solidarității și colaborării dintre state în vederea dezvoltării economico-sociale independente, pentru apărarea independenței, pentru lichidarea deplină a oricăror forme ale politicii neocolonialiste, pentru respectarea neabătută a independenței fiecărui popor!

Avînd în vedere problemele complexe ale lumii contemporane, este necesar să crească și mai mult rolul țărilor mici și mijlocii, al țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate în soluționarea tuturor problemelor mondiale.

Trebuie să subliniem cu putere că problemele complexe, inclusiv ale dezarmării nucleare, nu se pot soluționa numai de către două mari puteri sau de cîteva state, că ele pot fi rezolvate numai cu participarea activă a tuturor statelor și popoarelor.

Trebuie să nu se uite nici un moment învățămintele istoriei, care ne arată că toate concesiile făcute Germaniei hitleriste nu au îndepărtat pericolul de război, ci l-au grăbit, au dus pînă la urmă la cel de-al doilea război mondial.

Mai mult ca oricînd, este necesar să crească rolul Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane, în asigurarea participării egale a tuturor statelor la rezolvarea problemelor care preocupă omenirea.

În ce o privește, România este ferm hotărîtă să-și aducă întreaga contribuție la perfecționarea și creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite și al celorlalte organisme internaționale.

Deci, este necesar ca întreaga activitate politico-educativă să sublinieze cu putere că problemele complexe ale lumii contemporane impun mai mult ca oricînd întărirea solidarității și colaborării tuturor forțelor progresiste, realiste, ale tuturor popoarelor, care prin acțiunea lor unită pot să oprească cursul periculos al evenimentelor, să asigure triumful rațiunii, triumful politicii de dezarmare și eliminare a armelor nucleare, triumful păcii, al politicii de colaborare și realizare a unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră, a deplinei egalități între toate națiunile lumii! (Aplauze puternice, îndelungate).

Stimați tovarăși,

După cum este bine cunoscut, partidul nostru a dezvoltat larg relațiile cu partidele comuniste și muncitorești, s-a pronunțat întotdeauna pentru întărirea solidarității acestora pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului independenței fiecărui partid și neamestecului în treburile interne.

Problemele complexe ale vieții internaționale, inclusiv făurirea cu succes a socialismului, impun întărirea și dezvoltarea colaborării, realizarea unei noi unități a partidelor comuniste și muncitorești.

Pentru aceasta trebuie să se pornească, fără îndoială, de la noile probleme care se pun în fața clasei muncitoare, a forțelor progresiste, antiimperialiste de pretutindeni.

După părerea partidului nostru, respectarea neabătută a independenței și dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia politică generală, în strînsă concordanță cu realitățile și condițiile din fiecare țară, nu vine în contradicție, ci, dimpotrivă, impune ca o necesitate obiectivă o strînsă colaborare și solidaritate internațională.

În actualele împrejurări se impun cu atît mai mult întărirea schimbului de experiență, dezbaterea în comun a diferitelor probleme ale vieții contemporane, ale dezvoltării viitoare a societății omenești, ale căilor de făurire cu succes a socialismului, ale luptei pentru dezarmare și pace. Partidul Comunist Român este gata să participe la orice întîlnire teoretică pentru dezbaterea problemelor de interes comun, în scopul întăririi solidarității și colaborării.

Considerăm că situația actuală impune, cu atît mai mult, organizarea unor asemenea consfătuiri, întîlniri, inclusiv realizarea unei conferințe internaționale a partidelor comuniste și muncitorești. Aceasta răspunde în cel mai înalt grad actualelor împrejurări internaționale, mișcării comuniste, clasei muncitoare, luptei pentru socialism și pentru pace în lume. (Aplauze puternice, prelungite).

Pronunțîndu-ne ferm împotriva oricărui amestec în treburile altor partide, pentru respectul dreptului fiecărui partid de a-și elabora strategia și politica sa, considerăm că avem obligația să întărim solidaritatea internațională și trebuie să manifestăm întreaga răspundere față de propriile noastre popoare, de viitorul lor liber și independent, față de cauza socialismului și să acționăm într-o strînsă solidaritate și colaborare pentru soluționarea democratică a tuturor problemelor complexe ale lumii de azi. (Aplauze și urale prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").

De asemenea, ne pronunțăm ferm pentru dezvoltarea unei largi colaborări cu partidele socialiste și social-democrate. Existența unor deosebiri de păreri asupra problemelor ideologice, asupra căilor de realizare a socialismului și altor probleme nu trebuie în nici un fel să ducă la slăbirea colaborării dintre partidele comuniste și aceste partide. Dimpotrivă, considerăm că interesele popoarelor de a asigura eliberarea socială și națională, de a trăi în pace și colaborare impun o largă colaborare între partidele comuniste, socialiste și social-democrate, între toate forțele progresiste, ca o necesitate obiectivă a mersului înainte spre o lume mai dreaptă și mai bună.

Sîntem pentru o amplă colaborare și dezvoltăm larg relațiile cu mișcările de eliberare națională, cu mișcările progresiste și partidele de guvernămînt din țările care se pronunță pentru dezvoltarea pe calea progresului, a independenței economice și politice.

Dorim și sîntem pentru o largă colaborare cu toate partidele și forțele democratice în problemele comune privind progresul economico-social, independența popoarelor, asigurarea unei păci trainice pe planeta noastră.

Activitatea teoretică, politico-ideologică trebuie să pună cu putere în evidență marea importanță a solidarității și colaborării internaționale, să contribuie la educarea poporului nostru în spiritul prieteniei și solidarității cu popoarele țărilor socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate partidele și forțele care se pronunță pentru progres și doresc să contribuie la soluționarea problemelor complexe în interesul tuturor națiunilor, al colaborării și păcii internaționale.

Avem ferma convingere că stă în puterea partidelor comuniste și muncitorești, a celorlalte partide și forțe muncitorești, progresiste, de eliberare națională de a depăși diferite obstacole, de a-și întări conlucrarea și solidaritatea, de a avea un rol tot mai important în dezvoltarea societății omenești pe calea progresului, a libertății, independenței și păcii, de a da o perspectivă nouă — pentru sfîrșitul acestui mileniu și începutul mileniului trei — privind viitorul luminos al omenirii într-o lume fără arme și războaie, a independenței și libertății tuturor națiunilor lumii! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!", „Ceaușescu — eroism, România — comunism!").

Știința pentru dezvoltare și pace

Desfășurată sub președinția tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vicepriministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului, sîmbăta trecută a avut loc, în Capitală, Plenara Consiliului Național al Științei și Învățământului. Înscrisă în acțiunea de largă dezbatere democratică a documentelor ce vor fi adoptate la cel de-al XIV-lea Congres, lucrările Plenarei Consiliului Național al Științei și Învățământului au analizat rezulfatele obținute în activitatea consacrată realizării planului de cercetare științifică și de introducere a tehnicii noi pe perioada 1986—1989, înfăptuirii programelor de dezvoltare și perfecționare a învățământului în actualul cincinal, precum și sarcinile ce revin acestor sectoare, pe baza orientărilor cuprinse în proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

Dînd glas sentimentelor de dragoste, stimă și vie recunoștință, participanții la plenară — alături tuturor comuniștilor, tuturor oamenilor muncii din țara noastră — și-au exprimat, într-o vibrantă unanimitate, dorința fierbinte a realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, la al XIV-lea Congres, în funcția supremă de secretar general al partidului — chezășie a deplinei înfăptuiri a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, de continuă și puternică afirmare a patriei, libere și independente, în conștiința lumii. A fost, totodată, un prilej de înaltă apreciere a rolului decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu în dezvoltarea științei și învățământului, ca factori de seamă ai progresului multilateral al țării, ai creșterii prestigiului ei internațional.

Participanții la plenară au adus un cald omagiu tovarășei Elena Ceaușescu, eminent savant și om politic, relieființd contribuția sa deosebită la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului nostru, modul strălucit în care acționează, cu pasiune revoluționară, în vederea dezvoltării cercetării științifice și ingineriei tehnologice, înfloririi necontenite a învățământului și culturii românești, pentru utilizarea cuceririlor geniului uman exclusiv în slujba păcii, a progresului și bunăstării popoarelor.

În încheierea lucrărilor plenarei, tovarășa Elena Ceaușescu a rostit o importantă cuvîntare — analiză aprofundată a activității desfășurate pe tărîmul cercetării științifice și introducerii tehnicii noi, al învățământului, stabilind, totodată, sarcini și orientări clare pentru îndeplinirea obiectivelor în aceste domenii de importanță vitală pentru propășirea patriei noastre socialiste.

Cu putere, cu mare forță de mobilizare a energiilor și inteligențelor creatoare ale țării, a fost pus în evidență, în cuvîntarea rostită de tovarășa Elena Ceaușescu, rolul deosebit al științei și învățământului — rol pregnant subliniat în documentele pentru Congresul al XIV-lea — în opera de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră, de înaintare fermă a societății românești pe noi culmi de progres și civilizație.

Documentele pentru Congresul al XIV-lea — a subliniat tovarășa Elena Ceaușescu — deschid perspective minunate științei și învățământului românesc, tuturor sectoarelor de activitate din țara noastră. Punînd în valoare faptul că s-a creat o puternică bază materială și s-au format cadre bine pregătite pentru toate sectoarele de activitate, că s-a acumulat o experiență bogată în organizarea și conducerea vieții economice și sociale, fapt ce a făcut ca, la începutul acestui an, să fie lichidată în întregime datoria externă — realizare care a asigurat deplina independență economică și politică, a creat condiții pentru dezvoltarea mai puternică a țării în viitor, tovarășa **Elena Ceaușescu** a subliniat : **„Trebuie să folosim toate aceste condiții pentru a da un nou și puternic avînt întregii opere de construcție socialistă din patria noastră, pentru a dezvolta economia națională, știința, învățământul, cultura, pentru a transforma în realități concrete minunatele perspective pe care documentele Congresului le deschid României socialiste".**

În același timp, evidențiind însemnătatea deosebită a participării tot mai intense a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, pe baza principiilor de egalitate, independență și suveranitate, de neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, tovarășa **Elena Ceaușescu** sublinia că **„în acest cadru, este necesar să se acționeze pentru lărgirea colaborării tehnico-științifice cu statele membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii".**

A face ca știința să servească exclusiv dezvoltării libere și independente a națiunilor, să slujească păcii și colaborării echitabile între state, progresului și bunăstării tuturor popoarelor — acest comandament politic și, deopotrivă, moral a găsit, în cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu, expresia uneia dintre cele mai vibrante chemări la acțiune, în consens cu întreaga activitate internațională a partidului și statului nostru.

„Cercetătorii, oamenii de știință și învățămînt din țara noastră — a subliniat tovarășa **Elena Ceaușescu — trebuie să considere ca o înaltă îndatorire a activității lor de a afirma cu putere, în toate împrejurările, voința poporului român de pace, înțelegere și colaborare între toate națiunile.**

Activitatea internațională a partidului și statului nostru, a președintelui țării — pentru dezarmare, destindere și colaborare între popoare, pentru soluționarea pe cale politică a conflictelor, lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, respectarea neabătută, în relațiile dintre state, a principiilor egalității, independenței și suveranității naționale — este apreciată ca o politică care corespunde intereselor tuturor popoarelor.

Toți cei ce muncesc în domeniul științei și învățământului să-și intensifice participarea, alături de întregul popor, la afirmarea activă în lume a politicii partidului nostru. Să facem totul ca știința și învățămîntul să-și pună toate forțele numai în folosul păcii, progresului și bunăstării, al dezvoltării libere a tuturor națiunilor lumii !"

Prin obiectivele trasate, prin identificarea căilor și soluțiilor celor mai adecvate de realizare a acestora, cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu la recenta Plenară a Consiliului Național al Științei și Învățământului se constituie într-un amplu program de muncă și acțiune revoluționară, întemeiat pe promovarea fermă a principiilor socialismului științific, a pozițiilor partidului nostru, spre progresul și bunăstarea patriei, spre triumful idealurilor socialismului și comunismului, ale păcii și colaborării în lume.

Patru decenii de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și R. D. Germană

Prietenie trainică și colaborare multilaterală

S-au împlinit, la 22 octombrie, patru decenii de la actul stabilirii relațiilor diplomatice între România și R. D. Germană, eveniment de deosebită însemnătate pentru așezarea, pe un făgaș trainic, de continuă dezvoltare, a raporturilor bilaterale, în toate domeniile de activitate.

România s-a numărat, după cum se știe, printre primele state care au recunoscut R.D. Germană, iar hotărîrea celor două țări, intervenită la numai două săptămîni de la fondarea primului stat al muncitorilor și țăranilor pe pămîntul german, de a statornici între ele relații normale și a dezvolta, pe această bază, o colaborare largă, multilaterală, a dobîndit, dincolo de importanța sa în planul legăturilor reciproce, valențele majore ale unui pas semnificativ în direcția consolidării noilor realități apărute în Europa, în urma victoriei popoarelor asupra fascismului. Însuși contextul istorico-politic, extrem de dificil, al începutului perioadei postbelice, cînd cercurile reacționare nu-și precupețeau eforturile pentru a face să eșueze constituirea noului stat, să împiedice construcția sa socialistă, subliniază pregnant semnificațiile multiple ale actului stabilirii relațiilor diplomatice între România și R.D. Germană. Acesta, ca și acțiunile ferme ale țării noastre pentru recunoașterea R.D. Germane pe arena mondială, pentru primirea acesteia în Organizația Națiunilor Unite, asigurarea participării ei, în condiții de deplină egalitate, la viața internațională au constituit înalte expresii ale solidarității tradiționale dintre forțele progresiste, revoluționare ale celor două popoare, dintre partidele lor comuniste, în lupta împotriva exploatării și asupririi de clasă, a fascismului și războiului, pentru edificarea unei vieți libere și demne, a celei mai drepte orînduiri, conducînd la întărirea continuă a legăturilor mutuale de strînsă prietenie și conlucrare, în beneficiul celor două țări și popoare, al cauzei socialismului și păcii.

În cele patru decenii de la stabilirea relațiilor diplomatice, România și R.D. Germană au cunoscut, sub conducerea partidelor lor comuniste, o puternică dezvoltare economico-socială, mărețele realizări obținute de cele două popoare validînd, plenar, opțiunea lor neabătută pentru socialism. România, dintr-o țară slab dezvoltată în trecut, s-a transformat într-o țară socialistă cu o puternică industrie și o agricultură înfloritoare, urcînd viguros, după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., cele mai înalte trepte de prosperitate. De asemenea, R.D. Germană a reușit să înlăture, cu rapiditate, distrugerile războiului și să-și făurească o economie modernă, înfăptuind un amplu program de dezvoltare socialistă, în toate domeniile. O asemenea evoluție ascendentă pe plan intern a făcut ca și raporturile dintre cele două state să se dezvolte permanent, atît în domeniul schimburilor economice, cît și în celelalte sectoare de activitate, un rol determinant în întărirea și lărgirea continuă a legăturilor de strînsă prietenie și conlucrare dintre cele două partide, țări și popoare revenind frecventelor întîlniri și convorbiri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și conducerea de partid și de stat a R.D. Germane. Înțelegerile și acordurile convenite cu aceste prilejuri au deschis, de fiecare dată, noi orizonturi, mereu mai bogate, colaborării reciproce, ridicării la un nivel superior a legăturilor, pe toate planurile. Este, astfel, grăitor că, într-un domeniu de certă importanță al raporturilor bilaterale, cel economic și tehnico-

BERLIN

Plenara C.C. al P.S.U.G.

Săptămîna trecută, C.C. al P.S.U.G., întrunit în cea de-a 9-a ședință plenară a sa, l-a ales, în unanimitate, la propunerea Biroului Politic, pe tovarășul Egon Krenz, membru al Biroului Politic și secretar al C.C., în funcția de secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, **secretar general al Partidului Comunist Român, a adresat tovarășului** Egon Krenz **o telegramă de felicitare cu prilejul alegerii sale în înalta funcție de secretar general al C.C. al P.S.U.G., în care este exprimată convingerea că relațiile de trainică prietenie, solidaritate și conlucrare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, întemeiate pe deplină egalitate, încredere și respect reciproc, colaborarea și cooperarea rodnică, pe multiple planuri, dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană se vor dezvolta tot mai puternic și în viitor, spre binele și în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a păcii și socialismului.** „Sînt încredințat — **se arată în telegramă** — că strînsa conlucrare statornicită între partidele și țările noastre pe arena mondială se va întări continuu în interesul unității și al solidarității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor revoluționare și progresiste, a popoarelor în lupta pentru pace, dezarmare și colaborare în Europa și în întreaga lume. Reafirm, și cu acest prilej, deplina solidaritate a partidului și poporului nostru cu lupta comuniștilor și poporului din Republica Democrată Germană pentru socialism, pentru pace, înțelegere și largă colaborare internațională".

La cea de-a 9-a Plenară a C.C. al P.S.U.G., a luat întîi cuvîntul tovarășul Erich Honecker, care a rugat, din motive de sănătate, să fie eliberat din toate funcțiile. După o gîndire profundă și ca rezultat al ședinței Biroului Politic — a arătat tovarășul Erich Honecker în cuvîntul său — am luat următoarea hotărîre : Datorită bolii de care sufăr și după recenta operație, starea sănătății nu îmi mai permite să folosesc forța și energia pe care viitorul partidului și poporului le solicită astăzi și în perspectivă. De aceea, rog Comitetul Central să mă elibereze din funcția de secretar general al C.C. al P.S.U.G., din funcția de președinte al Consiliului de Stat al R.D.G. și din funcția de președinte al Consiliului Apărării Naționale al R.D.G. Ar trebui să se propună Comitetului Central și Camerei Populare ca tovarășul Egon Krenz — om capabil și hotărît, aflat la înălțimea răspunderii și volumului de muncă ce le implică situația și interesele partidului, ale poporului, pregătirea Congresului al XII-lea al partidului, pregătire ce se desfășoară în toate domeniile — să fie ales în aceste funcții.

Comitetul Central a dat curs cererii sale și propunerii ca tovarășul Erich Hónecker să fie eliberat din funcțiile de : secretar general al C.C. al P.S.U.G. ; membru al Biroului Politic ; președinte al Consiliului de Stat al R.D.G. ; președinte al Consiliului Apărării Naționale al R.D.G. Comitetul Central a dat o înaltă apreciere activității sale îndelungate puse în slujba partidului și Republicii Democrate Germane, i-a mulțumit din inimă pentru activitatea sa politică de-o viață, adresîndu-i, totodată, cele mai bune urări.

La propunerea Biroului Politic, Comitetul Central l-a ales, în unanimitate, pe tovarășul Egon Krenz, membru al Biroului Politic și secretar al C.C., în funcția de secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania.

În conformitate cu propunerea tovarășului Erich Honecker, Comitetul Central prezintă Camerei Populare a R.D.G. propunerea ca tovarășul Egon Krenz să fie ales președinte al Consiliului de Stat al R.D.G. și președinte al Consiliului Apărării Naționale al R.D.G.

Tovarășii Joachim Herrmann și Günter Mittag au fost eliberați din funcțiile de membri ai Biroului Politic și secretari ai Comitetului Central al P.S.U.G.

Comitetul Central a propus Camerei Populare a R.D.G. să-l elibereze pe tovarășul Günter Mittag din funcția de vicepreședinte al Consiliului de Stat al R.D.G.

Tovarășul Egon Krenz a luat cuvîntul pentru a prezenta situația politică actuală și sarcinile partidului.

Din adevărul pe care îl reprezentăm — a subliniat secretarul general al C.C. al P.S.U.G. — face parte și faptul că urmăm fără șovăială legea istoriei, anume că socialismul este singura alternativă umană la capitalism. Optimismul nostru istoric rezultă din cunoașterea necesității inevitabile a victoriei socialismului pe care l-au întemeiat Marx, Engles și Lenin. Ne întemeiem convingerea pe progresul social de necontestat pe care poporul nostru și popoarele din țările frățești l-au obținut într-o scurtă perioadă istorică — cu tot ceea ce mai trebuie încă de înfăptuit.

Condus cu claritate de Comitetul Central, partidul — a subliniat tovarășul Egon Krenz — își menține neabătut aderiunea la cuceririle, valorile și idealurile socialismului. Istoria R.D.G. demonstrează forța socială mobilizatoare a partidului nostru. Fără Partidul Socialist Unit din Germania nu ar fi existat Republica Democrată Germană. Alianța forțelor demo-

științific, între cele două state au fost semnate numeroase acorduri de lungă durată, programe pe ramuri și protocoale anuale, ce conferă, în același timp, stabilitate și perspectivă schimburilor și cooperării. De altfel, R.D. Germană a devenit unul din principalii parteneri economici ai României, țara noastră ocupînd, de asemenea, un loc de frunte în raporturile economice externe ale R.D.G. Datele statistice sînt edificatoare : în ultimele două decenii, volumul schimburilor reciproce de bunuri materiale a crescut de peste 12 ori, în anul curent înregistrîndu-se și cel mai înalt nivel al acestuia. Și, deosebit de important, sporește continuu factorul calitativ al colaborării în acest domeniu, cooperarea și specializarea în producție deținînd o pondere de 40 la sută, cu tendințe ferme de creștere. De notat, de asemenea, că majoritatea acțiunilor de cooperare se înregistrează în ramurile de vîrf, purtătoare de progres tehnic — construcțiile de mașini, electronica, mecanica fină, optica —, ca și în domenii vitale pentru economiile celor două țări, cum sînt metalurgia și chimia.

Fructuoasa colaborare dintre România și R.D. Germană a pus și pune puternic în relief caracterul fertil al noilor principii de relații statornicite între ele — deplina egalitate în drepturi, respectul neabătut al independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc și întrajutorarea tovărășească, voința exprimată de ambele părți fiind aceea a lărgirii și adîncirii ei pe mai departe. În acest sens, o semnificație profundă a avut participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recentele festivități prilejuite de împlinirea a patru decenii de la întemeierea R.D. Germane, fiind evidențiată, din nou, trăinicia relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre partidele, țările și popoarele noastre, ca și dorința comună de a extinde și mai mult legăturile dintre P.C.R. și P.S.U.G., de a ridica la un nivel superior conlucrarea multilaterală dintre cele două state. S-a subliniat, de asemenea, că, în actualele împrejurări, cînd s-au intensificat acțiunile cercurilor imperialiste împotriva socialismului, se impune întărirea continuă a solidarității dintre țările constructoare ale noii orînduiri, ca și respingerea fermă a amestecului în treburile lor interne. În acest spirit, ca o elocventă mărturie a solidarității active a României cu R.D.G., țara noastră a condamnat cu fermitate amestecul în treburile interne, încercările de destabilizare la care recurg forțele imperialiste, denunțînd acțiunile provocatoare întreprinse în ultima vreme împotriva R.D. Germane.

În telegrama adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice între România și R.D. Germană, tovarășului Egon Krenz, este exprimată aceeași voință fermă de dezvoltare a raporturilor reciproce. **„Reafirm și cu acest prilej jubiliar** — sublinia conducătorul partidului și statului nostru — **dorința noastră de a acționa și în continuare pentru a extinde și mai mult legăturile dintre P.C.R. și P.S.U.G., pentru a ridica la un nivel și mai înalt relațiile de colaborare dintre România și Republica Democrată Germană — pe plan politic, economic, tehnico-științific și în alte sfere de activitate — astfel incit acestea să se afirme tot mai puternic ca un exemplu de conlucrare rodnică între țări socialiste angajate cu toate forțele în edificarea noii orînduiri".**

La rîndul său, în telegrama adresată, cu același prilej, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășul Egon Krenz, relevînd că în cei 40 de ani raporturile frățești dintre România și R.D.G. s-au adîncit în toate domeniile, impulsuri hotărîtoare în acest sens fiindu-le date de înțelegerile încheiate la cel mai înalt nivel, menționa : **„Relevăm cu satisfacție că Republica Democrată Germană și Republica Socialistă România, împreună cu celelalte state participante la Tratatul de la Varșovia, contribuie activ la întărirea socialismului și la înfăptuirea cu consecvență a politicii de pace, dezarmare și cooperare internațională. Permiteți-mi să exprim încă o dată convingerea că relațiile de prietenie și colaborare multilaterală dintre Republica Democrată Germană și Republica Socialistă România se vor dezvolta și în continuare cu succes, spre binele celor două popoare și state".**

În cele patru decenii care au trecut de la stabilirea relațiilor diplomatice, legăturile de prietenie și conlucrare dintre România și R.D. Germană au cunoscut o linie continuu ascendentă. Opinia publică din țara noastră nutrește profunda convingere că, în consens cu interesele și aspirațiile ambelor popoare, ele se vor dezvolta și intensifica pe mai departe, în beneficiul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

Vasile Crișu

● *„Programul nostru este edificarea societății socialiste, înnoirea ei permanentă"* ● *„Socialismul pe pămîntul german nu este la bunul plac al nimănui !"*

cratice din țara noastră, unite în Frontul Național, rămîne un pilon de bază al societății socialiste.

Orientarea noastră strategică spre unitatea echilibrată între politica economică și socială rămîne valabilă : nu există nici un motiv să subapreciem și să punem la îndoială ceea ce am realizat numai pentru că ceea ce încă nu am realizat ridică noi probleme.

Programul nostru este edificarea societății socialiste, înnoirea ei permanentă. În aceasta nu există momente de răgaz, nu trebuie să existe nici unul.

Nu trecem cu vederea faptul că, a subliniat vorbitorul, adversarii socialismului — cei din afară, ca și cei din interior — și-au intensificat încercările de a profita de pe urma lipsurilor existente încă. Ei și-au multiplicat încercările, ținînd — fără a-și asuma riscul unei agresiuni deschise — „să reformeze" R.D.G., impunîndu-i relațiile capitaliste.

Pe linia politicii noastre de continuitate și înnoire, în declarația Biroului Politic din 11 octombrie — a arătat, în continuare, tovarășul Egon Krenz — a fost deschisă larg posibilitatea unui dialog serios pe plan intern. După cum s-a văzut, dezbaterea publică cu privire la căutarea celor mai bune soluții pentru dezvoltarea în continuare a socialismului în R.D.G. cîștigă rapid substanță.

Societatea noastră dispune de suficiente foruri democratice în cadrul cărora pot fi exprimate interesele cele mai diferite ale diverselor pături ale populației, înfăptuindu-se un socialism demn de a fi trăit. Dezvoltarea largă a democrației socialiste în R.D.G. — a subliniat tovarășul Egon Krenz — nu trebuie, însă, să fie înțeleasă de nimeni greșit, ca un mandat în alb pentru acțiuni iresponsabile sau chiar acte violente și distructive. La asemenea acțiuni nu poate fi dat decît un singur răspuns : asigurarea liniștii și ordinii, a activității pașnice a cetățenilor, apărarea valorilor pe care le-am creat noi toți și la care trebuie să contribuim cu toții. Pentru noi este clar : socialismul pe pămîntul german nu este la bunul plac al nimănui !

Două premise, a arătat vorbitorul, sînt necesare pentru dialogul pe care ne străduim cu toată hotărîrea să-l obținem : În primul rînd, totul — și ceea ce con-

→

EGON KRENZ

secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al R. D. Germane

Tovarășul Egon Krenz s-a născut la 19 martie 1937 în localitatea Kolberg.

Și-a început activitatea politică încă din primii ani de școală, în organizația de pionieri. A activat apoi în Organizația Tineretul Liber German (F.D.J.).

Din 1971 pînă în 1974, a fost președinte al Organizației de pionieri „Ernst Thälmann". Pînă în 1964 a deținut, în cadrul F.D.J., funcțiile de prim-secretar al Comitetului raional Bergen, prim-secretar al Comitetului regional Rostock și secretar al Consiliului Central al F.D.J. În perioada 1974—1983 a deținut funcția de prim-secretar al Consiliului Central al F.D.J.

A absolvit cursurile Institutului pedagogic „Putbus".

În 1955 a fost primit în rîndurile Partidului Socialist Unit din Germania (P.S.U.G.). La Congresul al VIII-lea al P.S.U.G., din 1971, a fost ales membru supleant al Comitetului Central, iar în 1973 a devenit membru al C.C. La cel de-al IX-lea Congres al P.S.U.G., din anul 1976, a fost ales membru supleant al Biroului Politic, iar în 1983 — membru al Biroului Politic și secretar al Comitetului Central.

Din anul 1969, este membru al Consiliului Național al Frontului Național, iar din 1971 — deputat al Camerei Populare. A fost timp de zece ani membru al Prezidiului Camerei Populare a R.D.G. și timp de cinci ani — președinte al fracțiunii F.D.J. din Camera Populară.

În 1981 a devenit membru al Consiliului de Stat, din 1984 deținînd funcția de vicepreședinte al acestui for.

Pentru activitatea politică și de stat, tovarășului Egon Krenz i-au fost decernate „Ordinul Karl Marx", precum și alte înalte distincții.

La Plenara C.C. al P.S.U.G. din 18 octombrie a.c., tovarășul Egon Krenz a fost ales în funcția de secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania.

A fost, de asemenea, ales, la 24 octombrie a.c., de către Camera Populară a R.D.G., în funcția de președinte al Consiliului de Stat și în cea de președinte al Consiliului Apărării Naționale al R. D. Germane.

stituie obiectul acordului nostru și ceea ce constituie motiv de divergențe — trebuie să aibă un scop clar : construirea în continuare a socialismului în R.D.G., respectarea idealurilor socialiste. În al doilea rînd, R.D.G. este și rămîne un stat suveran. Ne soluționăm singuri problemele. Dau aici glas solicitărilor și protestelor cetățenilor din R.D.G., exprimate în numeroase convorbiri avute în ultimele zile și săptămîni, care cer guvernului de la Bonn și mijloacelor de informare în masă de acolo să nu se mai amestece în treburile interne ale R.D.G. Este vorba și de încercarea absurdă de a indica partidului nostru cum trebuie să conducă dialogul. Ce trebuie și ce nu trebuie făcut în R.D.G., ce reforme să inițiem, rămîne să fie hotărît doar de R.D.G. Așa a fost, așa este și așa va fi — a subliniat secretarul general al C.C. al P.S.U.G.

Referindu-se, apoi, la relațiile cu R.F. Germania, vorbitorul a spus : În spiritul acordului de principiu, ne pronunțăm în continuare pentru o vecinătate rodnică și o colaborare reciproc avantajoasă, iar cele peste 30 de acorduri și tratate dintre cele două state rămîn, și pe viitor, în vigoare. Dar colaborarea presupune să se pornească de la premisa că, în vederea realizării acordului de principiu, se acționează în mod constant în interesul ambilor parteneri contractuali și al cetățenilor lor.

Sîntem conștienți de sarcina ce ne revine în ce privește menținerea păcii. De aceea, promovăm, și în continuare, politica dialogului pentru ca rațiunea și realismul să se poată impune. Nu vedem altă alternativă rațională la coexistența pașnică, la dezarmare, destindere și colaborare între Est și Vest.

Conducerea partidului nostru, Comitetul Central și Biroul Politic — a continuat secretarul general al C.C. al P.S.U.G. — vor aprofunda semnificația acestei plenare. Din aceasta am creat o condiție decisivă pentru pregătirea celui de-al XII-lea Congres al P.S.U.G. Sprijin și încurajare găsim și în solidaritatea și alianța mișcării muncitorești și comuniste internaționale, pe care le-am resimțit în special cu prilejul aniversării a 40 de ani de la proclamarea R.D.G.

În încheiere, secretarul general al C.C. al P.S.U.G. a spus : Puterea noastră este puterea clasei muncitoare și a întregului popor, sub conducerea partidului. Nu am obținut-o pentru noi înșine, ci pentru binele poporului. O ținem ferm în mîini și nu vom permite să fie afectată de forțele trecutului, iar aceasta nu pentru noi înșine, ci pentru binele suprem al poporului nostru. Permanent, vom folosi tot mai bine această forță pentru un socialism puternic, pentru o pace trainică, pentru un prezent și un viitor fericit și sigur al poporului nostru. În Republica noastră Democrată Germană nu va exista un alt socialism decît cel pe care îl edificăm și îl apărăm cu toții.

■

Camera Populară a R. D. Germane, întrunită în cea de-a 10-a sesiune, l-a ales, la 24 octombrie a.c., cu mare majoritate de voturi, pe Egon Krenz, secretar general al C.C. al P.S.U.G., în funcția de președinte al Consiliului de Stat și în cea de președinte al Consiliului Apărării Naționale al R.D.G.

SOFIA

„Ecoforum '89"

Înscris pe mari panouri așezate în piețe și parcuri, pe fațadele unor clădiri sau în vitrinele magazinelor din zona centrală, acest nume scurt, sugestiv și neoficial a împînzit Sofia. Mai totdeauna imprimat deasupra sau dedesubtul unui desen înfățișînd două mîini făcute căuș, în care este ținută o frunză verde — simbolul grafic al întîlnirii europene în problemele protecției mediului înconjurător, realizată în virtutea înțelegerilor convenite la reuniunea de la Viena a C.S.C.E. În peisajul autumnal, frunza din desen pare a fi singura care-și păstrează verdele intens și uniform. Pe ea nu o ofilesc primele brume căzute pe aici, nici gazele din țevile de eșapament ale automobilelor ce străbat magistralele sofiote, nici dîre albe și lungi proiectate uneori pe cerul de deasupra masivului Vitoșa de avioane foarte suple și grăbite. Dacă toate frunzele ar fi ca cea din desenul simbolic, reuniunile ecologice ar rămîne de prisos. Realizarea lor cu frecvență sporită este un semn că sănătatea frunzei, de care depinde cam tot ce înseamnă viață, lasă de dorit.

Ca și în privința situației existente pe plan mondial, s-a arătat la reuniune, pașii înregistrați în ultimii ani pe linia ameliorării condițiilor medio-ambientale, în perimetrul Europei, nu pot escamota pasivul dosarului ecologic al continentului, întinderea și urgența problemelor care-și așteaptă rezolvarea. Este tocmai motivul pentru care, sub cupola Centrului Congreselor, se discută acum pe larg soarta „frunzei" europene, pentru prima oară în cadrul unei reuniuni speciale, prima oară la o reuniune specială din cadrul procesului general-european.

După o săptămînă de dezbateri generale, reprezentanții celor 35 de state participante au trecut la desfășurarea lucrărilor pe comisii. Trei probleme de recunoscută însemnătate și urgență se află pe agenda întrunirii : prevenirea accidentelor industriale și a urmărilor acestora, manipularea substanțelor chimice potențial periculoase, poluarea cursurilor de apă transfrontiere și a lacurilor internaționale. Probleme în bună măsură interdependente, întrucît o parte din accidentele industriale au drept componentă prezența substanțelor chimice nocive, iar unele din acestea ajung în ape ce traversează frontierele.

Obiectivul reuniunii este de a examina cele trei puncte din toate unghiurile — științific, tehnologic, juridic, al conștientizării opiniei publice — și de a face, în final, recomandări de natură să stimuleze colaborarea între țările europene în vederea rezolvării problemelor în cauză. Atît prin tematica examinată, cît și prin scopul propus, reuniunea răspunde cerințelor de principiu formulate și convenite în cadrul procesului C.S.C.E., care prevăd să fie studiate, în vederea rezolvării, acele aspecte ale ocrotirii mediului ambiant ce au, prin natura lor, un caracter multilateral, bilateral, regional sau subregional.

România participă la acest forum animată de dorința de a-și aduce contribuția la succesul lucrărilor, pentru ca problemele aflate pe ordinea de zi să-și găsească soluționări adecvate, în cadrul larg al dezvoltării economico-sociale a fiecărei țări, cu luarea în considerare a specificului zonelor și țărilor, precum și în conexiune cu restul problemelor globale — înfăptuirea dezarmării, îndeosebi nucleare, eliminarea subdezvoltării economice, stingerea conflictelor regionale etc.

Arătînd că România acordă o atenție deosebită problemelor ecologice, delegația țării noastre a prezentat pe larg cadrul juridic creat la noi, precum și măsurile tehnico-economice și financiare îndreptate spre protejarea mediului înconjurător, spre promovarea unei ample cooperări internaționale în acest domeniu. Se cuvin astfel menționate acțiunile inițiate de România privind protecția apelor Dunării, concretizate în Declarația de la București, din 1985, ca și semnarea, alături de alte țări vecine, a Convenției asupra protejării rîului Tisa, ambele fiind exemple de bună colaborare internațională, în spiritul obiectivelor urmărite de prezenta reuniune. Există și alte înțelegeri încheiate de țara noastră cu statele vecine, pe măsura apariției problemelor.

Pe linia dorinței de a contribui la soluționarea problemelor de pe agenda reuniunii, țara noastră a prezentat unele propuneri. Astfel, în privința prevenirii accidentelor industriale, inclusiv a celor nucleare, care prezintă un pericol deosebit, România consideră că statele trebuie să colaboreze pentru asigurarea funcționării în deplină siguranță a instalațiilor. În acest sens, trebuie oprite centralele electrice nucleare care nu dispun de mijloace corespunzătoare de protecție, iar amplasarea de noi centrale atomoelectrice să se facă la anumită distanță de frontiere, spre a se evita primejdia de radioactivitate în teritoriile țărilor vecine. Statele trebuie, în genere, să colaboreze în vederea supravegherii mediului, pentru informarea operativă în situații excepționale și lichidarea efectelor poluării industriale. Țările participante la reuniune sînt chemate să înlesnească transferul de tehnologii, să înlăture piedicile din calea transferului de tehnologii nepoluante sau puțin poluante, a celor de prevenire și eliminare a efectelor accidentelor industriale, să limiteze producerea și depozitarea de substanțe chimice periculoase și de reziduuri toxice, în special la frontiere, să fie armonizate normele de producție și înregistrare a acestor substanțe. Cu privire la apele transfrontiere, România a propus încheierea între țările dunărene a unei convenții de protecție a fluviului împotriva poluării.

Problema accidentelor industriale a fost abordată pe larg în intervențiile vorbitorilor, unii dintre ei referindu-se la faptul că aceste accidente au cauzat deja serioase daune sănătății locuitorilor din diverse țări și chiar jertfe umane. De aici, susțin ei, necesitatea de a se încheia o convenție multilaterală, pe lîngă înțelegerile de pînă acum între statele vecine, vizînd prevenirea efectelor transfrontiere. O asemenea convenție ar urma să cuprindă schimbul de informații, măsuri preventive și principii de colaborare internațională. La acest punct s-a înregistrat o suită de propuneri specifice, cum ar fi crearea unor spații de siguranță în jurul industriilor cu un anumit grad de periculozitate. După părerea unor vorbitori, colaborarea la acest capitol ar trebui să se desfășoare în direcția reducerii riscului prin măsuri drastice de siguranță la instalațiile industriale potențial generatoare de accidente, iar alții susțin necesitatea creării unui sistem internațional de localizare și înlăturare a urmărilor eventualelor accidente de anvergură, avansîndu-se, între altele, ideea înființării unei agenții europene pentru acordarea de ajutor ecologic de urgență.

Cît privește substanțele chimice periculoase, au fost formulate idei și sugestii vizînd înregistrarea, clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor respective, alături de instituirea unor mecanisme de notificare a noilor substanțe, înaintea ajungerii lor pe piață, armonizarea legislațiilor privind manipularea lor etc. Un laitmotiv al intervențiilor a fost sublinierea rolului ce ar trebui să revină Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa în definitivarea și punerea în aplicare a celor convenite la reuniune.

Pe scurt, în pofida unor diferențe de păreri asupra unui punct sau altuia — de altfel inerente unei întîlniri de asemenea amplitudine și diversitate — reuniunea se desfășoară într-o ambianță de natură să întrețină speranțele într-o finalizare corespunzătoare, în formularea de principii și recomandări practice pentru impulsionarea colaborării europene în sfera vitală a ecologiei.

Corespondență de la
Vasile Oros

NAȚIUNILE UNITE

Inițiative românești de amplă rezonanță

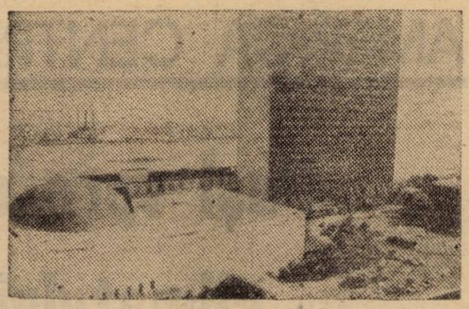

ROMÂNIA — MEMBRU NEPERMANENT AL CONSILIULUI DE SECURITATE. Săptămîna trecută, au fost desemnați noii membri nepermanenți ai Consiliului de Securitate și avem bucuria de a vedea din nou România între statele chemate să acționeze întru exercitarea acestui atribut de înaltă responsabilitate.

Apreciată la Națiunile Unite prin activitatea stăruitoare depusă de la o sesiune la alta în vederea soluționării problemelor presante ale lumii contemporane, pentru vocația sa de pace și de colaborare cu țările de pe toate continentele, prin demersurile și inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu, România este, acum, chemată și autorizată să acționeze, pentru o vreme, ca membru al Consiliului de Securitate, să-și pună în valoare o experiență de invidiat în arena internațională.

EXPRESIE A VOINȚEI DE PACE. M-am aflat, în mai multe rînduri, în sala unde își ținea ședințele comisia a șasea — juridică — a Adunării Generale, atunci cînd atenția participanților la dezbateri era concentrată asupra aspectelor legate de reglementarea, prin mijloace pașnice, a diferendelor dintre state. Reporterul este dator să-și decline satisfacția specială procurată de interesul în jurul acestui subiect — înscris pe agenda actualei sesiuni la punctul 141 —, dar, mai ales, de aprecierile la adresa poziției românești. Am asistat la solicitările pe care o serie de delegații le avansau, la pupitrul rezervat misiunii noastre, pentru a intra în posesia textelor cuprinzînd opinia și propunerile României socialiste privind acest important aspect al vieții și relațiilor internaționale. Am auzit, nu o dată, numele României, referiri la demersurile țării noastre pe frontul desfășurat al luptei pentru instaurarea păcii, pentru stingerea conflictelor de orice fel, prevenirea stărilor de încordare, soluționarea oricărei situații litigioase exclusiv pe cale pașnică, prin negocieri.

Dar mărturisirea reporterului trebuie dusă pînă la capăt și explicat că nimic surprinzător în frecvența cu care numele României este rostit în acest cadru, aici, în Sala de conferințe nr. 5 din clădirea Secretariatului ONU, ca și în alte încăperi de lucru ale ONU. Problema intitulată „Reglementarea prin mijloace pașnice a diferendelor dintre state" a fost înscrisă pe ordinea de zi a celei de a 34-a sesiuni a Adunării Generale în 1979, la cererea României. Ca urmare, Adunarea avea să ceară statelor membre să respecte, cu strictețe, în relațiile internaționale, principiul după care orice diferend dintre ele va fi reglementat prin mijloace pașnice și să coopereze în vederea elaborării unei Declarații în acest sens. Chestiunea a și fost înscrisă pe agenda provizorie a următoarei sesiuni a Adunării Generale a ONU. În cursul sesiunii a 35-a, Adunarea Generală, luînd act de raportul comitetului special pentru Cartă și întărirea rolului Organizației, a ajuns la concluzia că această problemă trebuie să constituie o preocupare centrală a statelor membre. O declarație specială privitoare la reglementarea pașnică a diferendelor internaționale a fost aprobată de Adunarea Generală în cursul celei de-a 37-a sesiuni. La precedenta sesiune, Adunarea Generală a insistat, din nou, asupra cerinței ca toate statele să acționeze în spiritul Declarației, subliniindu-se necesitatea de a se continua eforturile pentru consolidarea procesului de reglementare pașnică, prin tratative. Dezbaterea din actuala sesiune a Adunării Generale reprezintă dovada importanței ce se acordă problemei în discuție, dorinței de a se contura cadrul de acțiune în parametri de eficiență superioară, semnificativ fiind sprijinul de care se bucură inițiativa românească, argumentele avansate în sprijinul ei.

Consecventă cu sine, reafirmînd, și în cadrul dezbaterilor din această toamnă, că, în vederea asanării climatului politic internațional, a asigurării destinderii și păcii, România se pronunță ferm pentru încetarea tuturor conflictelor existente în diferite părți ale lumii, pe baza unor soluții echitabile, care să respecte interesele legitime ale popoarelor respective. Diferitele componente ale poziției de principiu a țării noastre s-au regăsit ca atare sau în formule adiacente în luările de cuvînt a numeroase delegații, au fost evidențiate și susținute în intervențiile din cadrul comisiei.

A reținut, în mod firesc, atenția preocuparea României, inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu privind reglementarea pașnică a conflictelor în diferite zone ale lumii. Au reținut atenția aprecierile și insistența cu care țara noastră acționează pentru a se înregistra noi pași înainte în această direcție. Astfel, în opinia României, examinarea modului de aplicare a Declarației referitoare la reglementarea pașnică a diferendelor dintre state reprezintă un prilej binevenit de aprofundare a posibilităților pentru ameliorarea, completarea și folosirea mai eficientă a mijloacelor existente și, îndeosebi, a mecanismelor ONU. Organizația mondială, organele sale principale, secretarul general al ONU își pot aduce, în opinia țării noastre, o contribuție mai consistentă, mai plină de relief în reglementarea pașnică a conflictelor dintre state. Așa cum se știe, România privește cu deosebită încredere ONU, apreciază potențialul său, ca forum politic de dezbatere a marilor probleme ale contemporaneității, dar consideră că ea nu trebuie să se limiteze doar la unele din funcțiile ce-i sînt accesibile, la intervenții ce se pot dovedi tardive și, deci, ineficiente. Pe cît este posibil, Organizația mondială trebuie să-și asume virtuți ale diplomației preventive, depunînd eforturile cerute pentru a evita declanșarea conflictelor și, cu atît mai mult, evoluția lor în rău, pentru a găsit soluții reciproc acceptabile în faze în care acestea încă sînt posibile. În optica românească, rezolvarea pașnică a conflictelor se prezintă, în fapt, drept o acțiune practică, de utilizare efectivă a diferitelor căi și mijloace, de luare în considerație a tuturor elementelor.

Este în firea lucrurilor ca România să sprijine recenta inițiativă a țărilor nealiniate — afișată în cursul reuniunii ministeriale de la Haga — prin care se avansează proclamarea Deceniului pentru dreptul internațional (1990—1999). Se dovedește relevantă concordanța dintre dispozițiile cuprinse în respectiva declarație și preambulul rezoluției Adunării Generale privind reglementarea pașnică a diferendelor, care subliniază răspunderea fiecărui stat de a promova o politică de respect al independenței și suveranității naționale a altor state, de neintervenție în treburile interne ale altor state — premise esențiale ale reducerii tensiunii, ale instaurării unui climat de pace și încredere reciprocă în lume.

Dezbaterile, schimburile de vederi din comisia juridică au pus în evidență atașamentul României față de numeroasele rezoluții ale Adunării Generale, care conțin dispoziții precise referitoare la reglementarea pașnică a diferendelor și conflictelor în diferite regiuni ale lumii sau subliniază necesitatea de a lua alte măsuri vizînd consolidarea acestui principiu.

A reținut atenția poziția României în favoarea reafirmării, prin rezoluții ale Adunării Generale și alte documente internaționale, a necesității de a sprijini toate eforturile posibile în vederea respectării și aplicării principiilor universal recunoscute. Țara noastră consideră că se impune continuată examinarea, în cadrul Organizației Națiunilor Unite și a altor foruri internaționale, a chestiunilor legate de reglementarea pașnică a diferendelor sub toate aspectele posibile, în vederea încurajării demersurilor pentru codificarea și dezvoltarea progresivă a normelor și procedurilor pentru rezolvarea pașnică a diferendelor, ca și a eforturilor statelor membre în vederea sporirii puterii de acțiune a Organizației mondiale, în acest domeniu. S-a spus din nou, și în acest cadru, că România se pronunță pentru elaborarea și adoptarea unei convenții universale, referitoare la reglementarea pașnică a diferendelor, care trebuie să răspundă exigențelor actuale ale relațiilor internaționale. Pornind de la însemnătatea acestui principiu, țara noastră propune includerea reglementării pașnice a diferendelor în Programul de asistență a Națiunilor Unite consacrat mai bunei cunoașteri a dreptului internațional.

Țara noastră împărtășește punctul de vedere că Națiunile Unite vor trebui să întreprindă noi măsuri concrete în vederea încetării disputelor, să ofere un sprijin mai eficient părților aflate în litigiu.

România a avansat, după cum se știe, propunerea privind recursul la o comisie de bune oficii, de mediere și conciliere în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Comitetul special pentru Carta ONU și-a încheiat considerațiile în legătură cu acest subiect, degajînd concluzia că discuțiile au contribuit la o mai bună înțelegere a importanței și utilității unei asemenea acțiuni. Comitetul special recomandă ca Adunarea Generală să aducă propunerile în atenția statelor membre, anexînd decizia de a fi adoptate la cea de-a 44-a sesiune.

Este bine înțeles că, pe ansamblu, propunerea privind recurgerea la o comisie de bune oficii, de mediere și conciliere decurge din necesitatea evidentă de a se asigura perfecționarea mecanismului Națiunilor Unite, fiind menită să faciliteze reglementarea pașnică a tuturor diferendelor internaționale, de a aprofunda această funcție esențială a Organizației mondiale și a-i crește posibilitățile de acțiune.

Corespondență de la
Neagu Udroiu

AMERICA CENTRALĂ

Pași spre destinderea climatului regional

Dialogul guvern-insurgenți în Salvador, perspectivele deschise pentru demobilizarea grupurilor „contras", funcționarea unor misiuni de observatori ai O.N.U. în regiune constituie cîteva din elementele indicînd o serie de evoluții noi, spre destindere în America Centrală.

Prezentînd, în cadrul Adunării Generale a O.N.U., un raport asupra Americii Centrale, secretarul general al Organizației, Javier Perez de Cuellar, a putut constata că situația în regiune s-a îmbunătățit în ultimele luni : un nou climat de destindere se înregistrează mai ales după reuniunea la nivel înalt de la Tela (Honduras, 7 august a.c.) ; se observă o „reducere a amestecului străin" ; este mai palpabilă, în prezent, „perspectiva unor soluții politice pentru stările conflictuale din regiune".

La această nouă stare de lucruri, desigur în evoluție, au contribuit mai mulți factori : în primul rînd, voința politică a statelor din America Centrală, materializată prin acordul regional de pace, din 1987, și toate înțelegerile ulterioare, care au mers în aceeași direcție — restabilirea calmului în zonă, prin prevalența dialogului, dezavuarea tot mai clară a soluției militare, respingerea oricărui amestec străin. S-a adăugat, ca factor important, creșterea — la solicitarea statelor din regiune — a contribuției și rolului O.N.U. și Organizației Statelor Americane (O.S.A.) la deblocarea crizei, prin crearea unor misiuni de observatori și a unor comisii speciale, care și-au oferit serviciile fie de mediere, fie de atestare imparțială, obiectivă, a îndeplinirii acordurilor regionale asumate. Pe planul vieții interne din statele regiunii, un factor stimulator îl reprezintă necesitatea concentrării atenției și eforturilor spre problemele dezvoltării, spre depășirea crizei economice.

Principalul rezultat al întîlnirii centro-americane la nivel înalt, de la Tela, l-a constituit parafarea deciziei — luată anterior, dar fără un calendar precis al punerii ei în practică — privind **demobilizarea grupurilor „contras"**, important element destabilizator al păcii regionale. Expresie a preferinței pentru soluția militară și a amestecului străin, grupurile „contras" — create și finanțate de S.U.A. — s-au dovedit o „carte pierdută" și o miză greșită. „Investiții de circa un miliard de dolari, 15 000 de oameni sub arme, sprijinul S.U.A., siguranța oferită de taberele din Honduras și nouă ani de război nu au dat grupurilor contrarevoluționare victoria pe care încă o speră, deși sînt în agonie", comentează agenția „EFE". Descalificate pe plan politico-moral și învinse pe plan militar, elementele „contras" își trăiesc finalul lor fără glorie, majoritatea membrilor aflîndu-se îngrămădiți, împreună cu familiile lor ,în tabere din Honduras. Unii lideri sînt tot aici, ancorați în speranțele lor deșarte, alții s-au hotărît să părăsească armele și să revină, ca persoane civile, în Nicaragua, în timp ce „biroul de reprezentare" din Miami al grupurilor „contras" s-a închis din lipsă acută de fonduri și, bineînțeles, de sens, acum cînd bătălia este pierdută.

Circa 4 000 de membri ai acestor grupuri, aflați la Yamales (Honduras), unde se află cartierul general al taberelor lor din această țară, s-au întîlnit, săptămîna trecută, cu membri ai Comisiei Internaționale de Sprijin și Verificare (C.I.A.V.). Însărcinată cu demobilizarea acestor grupuri și repatrierea lor voluntară sau reașezarea lor în alte țări, comisia este condusă de secretarii generali ai O.N.U. și ai O.S.A., urmînd ca atribuțiile sale să fie aduse la îndeplinire, conform celor decise la reuniunea de la Tela, pînă la 8 decembrie. Au fost stabilite, în acest sens, o serie de contacte între membrii C.I.A.V. și guvernele S.U.A., Hondurasului și Nicaraguei, după cum au avut loc vizite, precum cea de la Yamales. „Sînt convins — a declarat Javier Perez de Cuellar — că, acționînd cu răbdare și tenacitate și bazîndu-ne pe bunacredință, cooperarea și flexibilitatea părților interesate, C.I.A.V. își va putea duce la bun sfîrșit ceea ce și-a propus". În acest context, secretarul general al O.N.U. a subliniat că desfășurarea, în bune condițiuni, a alegerilor din Nicaragua și aducerea la îndeplinire a demobilizării grupurilor „contras" vor facilita reconcilierea națională în această țară, pe baza democratizării interne și a încetării conflictelor militare.

Secretarul general al Națiunilor Unite a prezentat, joia trecută, în cadrul Adunării Generale, și **primul raport al Misiunii de observatori ai O.N.U. pentru supravegherea procesului electoral nicaraguan (O.N.U.V.E.N.)**. Documentul, care se referă la perioada cuprinsă între 5 iulie — 1 octombrie, analizează faza inițială a procesului respectiv, concentrîndu-se asupra activității Consiliului Suprem Electoral (C.S.E.) și a formării de partide și alianțe politice. C.S.E., certifică raportul, a luat decizii dovedind „vederi largi și flexibilitate" ; F.S.L.N. nu beneficiază, în vreun fel, de pe urma C.S.E. și nici nu se poate afirma că acest organism ar avea o atitudine parțială, în favoarea partidului la guvern, așa cum susține opoziția. Documentul subliniază că, în rîndul membrilor forului electoral, se depun eforturi pentru a se asigura o deplină participare a partidelor și populației la actualul proces în vederea alegerilor din luna februarie. În acest cadru, se arată că obținerea personalității juridice de către o seamă de partide nicaraguane s-a încheiat cu bine, temă care, în trecut, fusese subiect de controversă. Nu au existat probleme nici în ce privește constituirea de alianțe sau înscrierea de candidați. Guvernul nicaraguan „este satisfăcut de faptul că primul raport al misiunii O.N.U. face o apreciere pozitivă a procesului electoral", a declarat, pe marginea recentului document, vicepreședintele Sergio Ramirez. Faptul că C.S.E. își exercită un rol „serios și responsabil" — cum precizează raportul — „este impor-

PROBLEMA MALVINELOR

Convorbiri anglo-argentiniene: un debut promițător

Săptămîna trecută s-au desfășurat la Madrid negocieri anglo-argentiniene menite să deblocheze situația existentă între cele două țări și să ducă la eliminarea consecințelor războiului din urmă cu peste șapte ani.

Între atîtea conflicte absurde din ultimul deceniu, războiul Malvinelor a șocat întreaga lume nu numai prin cea mai amplă desfășurare navală din ultimele decenii, ci și pentru că era direct angajată una din marile puteri militare occidentale ale lumii, Marea Britanie, împotriva unei țări în curs de dezvoltare, Argentina. Izbucnit la începutul lui aprilie 1982, după ce forțele armate argentiniene pătrunseseră în arhipelagul Falkland (Malvine), colonie britanică din sudul Oceanului Atlantic, războiul acesta avea să se încheie, zece săptămîni mai tîrziu, prin capitularea Argentinei și cu un bilanț tragic : aproape o mie de morți de ambele părți și imense daune materiale. De atunci, între cele două țări n-au mai existat relații consulare sau diplomatice, iar toate apelurile adresate în diferite foruri internaționale, pentru inițierea unui dialog, n-au găsit ecoul favorabil, fiecare parte menținîndu-se pe poziții intransigente. Argentina consideră arhipelagul ca aparținîndu-i de drept (afirmații nemodificate din 1824) și, ca atare, își susține suveranitatea asupra insulelor, în timp ce Marea Britanie afirmă că ,atîta timp cît cei 1 900 (!) de locuitori continuă să se pronunțe pentru legături cu Londra, nici nu se poate pune problema abandonării insulelor (la alegerile desfășurate în urmă cu două săptămîni pentru administrația locală, au cîștigat opt politicieni care se situează ferm pe această poziție).

În ultimii șapte ani, „chestiunea Malvinelor" a revenit periodic în actualitate, fără să se fi depășit impasul. Practic, în toate sesiunile Adunărilor Generale ale Națiunilor Unite s-a votat în această problemă, solicitîndu-se trecerea la dialog și la soluționarea diferendului pe calea negocierilor. În 1984 a avut loc o tentativă de normalizare a relațiilor, la Berna, amînată, însă, datorită diferendului în problema suveranității asupra insulelor. Statele Unite și-au oferit „bunele oficii" pentru mediere ; ziaristul argentinian Oscar Raul Cardozo, autor și al unei cărți despre Malvine, susține că ar fi existat chiar „negocieri secrete" care erau cît pe ce să ducă la o întîlnire Thatcher—Alfonsin, în decembrie 1988. Noul președinte al Argentinei, Carlos Saul Menem, a declarat

tant, pentru ca, după aflarea rezultatelor (alegerilor — n.n.), acestea să nu fie contestate", a spus Sergio Ramirez.

Activitatea O.N.U.V.E.N. — a cărei creare este urmarea unei solicitări nicaraguane — va continua pînă la încheierea alegerilor din 25 februarie, respectiv pînă la anunțarea rezultatelor lor. Semnificativ este faptul că aprecierile din primul raport al misiunii O.N.U. privind desfășurarea normală a procesului electoral nicaraguan coincid cu o serie de alte opinii, la fel de autorizate, între care cele aparținînd foștilor președinți Jimmy Carter (S.U.A.) și Raul Alfonsin (Argentina), invitați, de asemenea, de guvernul sandinist în calitate de observatori. Ei au vizitat deja Nicaragua, același lucru realizîndu-l, în aceste zile, Elliot Richardson, fostul ministru american al justiției, trimis personal al secretarului general al O.N.U. „Înscrierea pe listele electorale se desfășoară, după părerea mea, normal. Procesul electoral este corect, se munceste cu multă seriozitate", a spus E. Richardson, care a vizitat provincia Matagalpa, din nordul țării, orașul Leon și alte locuri, avînd, de asemenea, la Managua, întîlniri cu diverși candidați, cu o serie de oficialități nicaraguane.

Desigur, nu lipsesc și elemente de natură să tulbure atmosfera precedentă alegerilor, cum ar fi, de pildă, acordarea, de către S.U.A., a nouă milioane dolari opoziției nicaraguane, ca ajutor pentru finanțarea campaniei sale electorale, fapt condamnat de Adunarea Națională de la Managua și evocat de autoritățile sandiniste în fața lui E. Richardson. Un alt element îl constituie activitățile militare ale grupurilor „contras", care organizează ambuscade pentru a împiedica deplasarea populației spre centrele de înscriere pe listele electorale. Legătura între aceste acțiuni și speranțele electorale ale opoziției de dreapta a fost, de altfel, menționată de o serie de oficialități, referindu-se, mai ales, la politica de intimidare pe care o desfășoară grupurile „contras" în special în zonele rurale.

Reuniunea la nivel înalt de la Tela a abordat, pentru prima dată în cadrul acestor întîlniri prezidențiale, problema necesității unui **dialog între guvern și insurgenți în Salvador**, în vederea încetării înfruntărilor militare din această țară, soldate, după o durată de nouă ani, cu peste 70 000 de victime. Primul asemenea dialog — de la instalarea guvernului condus de președintele Alfredo Cristiani — a avut loc, luna trecută, în Mexic, el continuînd, la 16—18 octombrie, prin noua rundă desfășurată la San Jose (Costa Rica). Rezultatele sînt încă insuficiente, controversele între cele două părți persistînd : guvernul cere, în primul rînd, predarea armelor de către insurgenți ; Frontul Farabundo Marti de Eliberare Națională (F.M.L.N.) solicită abordarea, în cadrul dialogului, a unor probleme mult mai complexe, de fond, privind democratizarea vieții interne și necesitatea unor transformări structurale în acest sens. Nu se așteaptă, pentru viitor, o evoluție spectaculoasă a discuțiilor, dar — așa cum sublinia episcopul de San Salvador, Rosa Chavez, mediator în cadrul dialogului — important este că acestea continuă. S-a stabilit ca următoarele negocieri să aibă loc, la mijlocul lunii noiembrie, în Venezuela. „Există forțe interesate în eșecul dialogului", a arătat prelatul mediator. Sectoare de extremă dreapta, ca și unele cercuri ale armatei se opun, într-adevăr, negocierilor, în timp ce majoritatea populației se pronunță pentru încetarea confruntărilor militare și revenirea la un climat de pace. De altfel, exprimînd aceste diferențe de opinie, zilele trecute s-a consemnat, pe de o parte, o creștere a violenței — o serie de atentate la San Salvador, apreciate ca avînd drept obiectiv „bruierea" negocierilor — și, pe de altă parte, manifestații populare în favoarea păcii interne.

În spiritul unor sugestii făcute de o serie de state centro-americane, Consiliului de Securitate al O.N.U. i-a fost adresată, de către Javier Perez de Cuellar, **propunerea de creare a Grupului de observatori ai O.N.U. pentru America Centrală (O.N.U.C.A.)**, prima forță de pace a Națiunilor Unite pe continentul latino-american. Aceasta urmează să verifice, într-o manieră imparțială, îndeplinirea angajamentelor asumate prin semnarea acordului regional de pace din 1987. Funcția sa principală va consta în controlul asupra prevederilor privind securitatea în zonă, respectiv încetarea ajutorului acordat forțelor neregulate și mișcărilor insurecționale, precum și nefolosirea teritoriului vreunui stat din regiune pentru atacuri împotriva altui stat. Înființarea O.N.U.C.A., a arătat secretarul general al O.N.U., reprezintă o măsură de întărire a încrederii în zonă, putînd contribui la impulsionarea dialogului, în special a celui inițiat între actualul guvern salvadorian și F.M.L.N. Noua inițiativă — lansată de înseși statele centro-americane și asumată de către O.N.U. — se adaugă, așadar, eforturilor de identificare a unor noi premise favorabile păcii regionale, în perspectiva continuării pașilor spre destindere în zonă.

Anca Voican

---

de la început, că acordă prioritate restabilirii relațiilor cu Marea Britanie și, în luna august, a decis ridicarea restricțiilor la importurile britanice. Tot în luna august, ambasadorii celor două țări la ONU au căzut de acord să aibă o rundă de negocieri la Madrid ; Marea Britanie acceptă discuțiile cu condiția să fie exclusă de pe agendă problema suveranității. La 17 septembrie, cei doi miniștri de externe, John Major și Domingo Cavallo, au convorbiri la ONU. În aceeași zi, președintele Menem reafirmă, într-un discurs rostit de la tribuna Națiunilor Unite, că țara sa nu renunță la dorința de recuperare a Malvinelor. Tot în luna septembrie, președintele provizoriu al Senatului argentinian, Eduardo Menem (fratele președintelui țării), aprecia că există toate condițiile pentru începerea normalizării relațiilor cu Marea Britanie, după șapte ani de la încheierea războiului. (Senatorul Menem participase la conferința Uniunii Interparlamentare desfășurate la Londra, conducînd o delegație care semnase cu parlamentarii britanici un document comun ce prevede ca guvernele celor două țări să-și normalizeze cît mai grabnic relațiile diplomatice). În sfîrșit, săptămîna trecută, la Madrid, Lucio Garcia del Solar și Sir Crispin Tickelin au avut trei zile de convorbiri apreciate, pînă la urmă, ca „pozitive".

Ce anume trebuia normalizat ? Fiecare din părțile aflate în conflict din 1982 a luat o seamă de măsuri restrictive, în afara întreruperii contactelor diplomatice. Argentina a impus restricții asupra activității celor 90 de întreprinderi cu capital britanic din țară, care n-au mai putut scoate devizele, de la război încoace. Marea Britanie a impus (în paralel cu întărirea garnizoanei din arhipelag) o „zonă de excludere" de 150 mile marine în jurul insulelor, în care există restricții la pescuit. (De fapt, există două zone, una de protecție militară, cealaltă de protecție a zonei de pescuit). Cum această zonă se suprapune, parțial, cu cele 200 mile marine ape teritoriale ale Argentinei, această din urmă țară are, la pescuit, pierderi anuale de 300 milioane dolari. În cei șapte ani nu s-au înregistrat decît unele incidente minore în această zonă controlată de nave britanice și avioane de război.

Deși nu se puneau mari speranțe în convorbirile de la Madrid, faptul că ele au avut, în sfîrșit, loc este un semn pozitiv. Există mai multe etape de reluare a dialogului și contactelor la care se poate recurge succesiv sau simultan : relații comerciale și financiare, restabilirea comunicațiilor aeriene și maritime, normalizarea relațiilor în domeniul pescuitului și, în fine, restabilirea relațiilor consulare și diplomatice. Chiar și doar o parte din acestea ar constitui o deblocare a impasului, demnă de luat în considerare. Ministrul de externe argentinian declara că țara sa este dispusă „să ridice orice tip de restricții", „Sîntem destul de realiști să recunoaștem că am pierdut un război... Dacă progresele sînt foarte lente, să arătăm, acum, clar opiniei publice din țările latino-americane și europene că nu Argentina este răspunzătoare pentru această situație".

Există și interese comerciale directe, pe lîngă cele politice, care justifică reluarea dialogului. Deși interesele celor două țări sînt reprezentate de terțe părți, chiar și în aceste condiții există o activitate comercială între Marea Britanie și Argentina ; masiv favorabilă celei din urmă, Londra ar dori să-și reducă deficitul comercial. În ce o privește, Argentina înțelege că în perspectiva pieței vest-europene unite, de după 1992, restabilirea de relații normale cu Marea Britanie poate favoriza comerțul ei cu C.E.E. Pe de altă parte, deși arhipelagul Falkland (Malvine) este îndepărtat de marile centre economice, puțin populat și cu o climă aspră, rezervele sale de minereuri îl fac atrăgător. Însă, pînă cînd nu se va ajunge la o normalizare a relațiilor cu Argentina, puține firme se vor încumeta la prospectarea regiunii. „The Times" scria, recent, că îndeosebi industria petrolieră este interesată în ameliorarea relațiilor, pentru a începe prospecțiunile în vederea exploatării petrolului.

Convorbirile de la Madrid au avut, pînă la urmă, un rezultat neașteptat de pozitiv. Părțile au ajuns la un acord de restabilire a relațiilor consulare și de reluare a legăturilor aeriene și maritime (deși contactul direct al Argentinei cu Malvinele rămîne de stabilit în viitor). Argentina va ridica restricțiile comerciale și financiare, iar Marea Britanie va ridica obstacolele în calea legăturilor Argentinei cu C.E.E. Oarecare progrese s-au înregistrat și în ce privește măsurile de încredere militară, prin stabilirea unui grup de lucru pentru a analiza toate propunerile avansate și a raporta guvernelor. Prin aceste măsuri, Argentina a declarat, formal, încetarea ostilităților (pînă nu demult, Buenos Aires-ul susținea că, întrucît n-a existat și o declarație formală de război, nu e obligată să comunice, oficial, sfîrșitul ostilităților) ; în schimbul acestei declarații, Marea Britanie va reduce zona de protecție din jurul arhipelagului Falkland. (Marea Britanie va restrînge întrucîtva „zona de excludere" și va permite accesul navelor comerciale argentiniene în „zona de protecție" a pescuitului). Următoarea etapă a negocierilor — februarie anul viitor, tot la Madrid — ar trebui să aducă noi progrese în normalizarea deplină a relațiilor. Oricum, acest prim pas, necesar și firesc, demonstrează, încă o dată, un adevăr, nu o dată afirmat în atîtea foruri internaționale, anume că negocierile și întîlnirile directe între părțile interesate sînt calea cea mai bună de găsire a soluțiilor pentru conflictele de orice natură și pentru instaurarea unui climat de cooperare internațională.

S. Ț.

MADRID

Înaintea alegerilor anticipate

Duminică 29 octombrie, circa 30 de milioane de spanioli (trei pătrimi din populație) se vor prezenta anticipat la urne pentru a decide componența noului organ legislativ al țării (350 de deputați și 208 senatori) și, implicit, a noului guvern. Acesta este cel de-al cincilea scrutin de la dispariția franchismului, în urmă cu 14 ani.

Timp de optsprezece zile (10—27 octombrie), liderii principalelor patru partide politice — socialist (P.S.M.S.), conservator (P.P.), centrist (C.D.S.) și comunist (P.C.S.) — au participat la acțiuni electorale (afișe, dezbateri televizate, mitinguri) în vederea atragerii unui număr cît mai important de voturi. „Spania în progres" este lozinca socialiștilor, „Sîntem alternativa" — este cea a comuniștilor, „Cuvîntul" — cea a conservatorilor și „Capabili să realizăm" — cea a centriștilor ; insistent repetate, ele se adresează și celor peste un milion de „indecișI", semnalați de sondajele de opinie. Acestea atribuie cel mai mare număr de intenții de vot (circa 40 la sută) partidului de guvernămînt — Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol, dar puține îi acordă majoritatea absolută cîștigată la alegerile din 1982 și 1986. Așadar, pînă la această oră cel puțin, deznodămîntul alegerilor generale de la 29 octombrie se anunță fără schimbări substanțiale în panorama politică spaniolă, deși, în cazul în care P.S.M.S. ar pierde majoritatea absolută, va fi obligat să accepte ideea unor pacte de guvernare.

Deși timid, această idee a fost vehiculată pe măsura apropierii datei alegerilor. Astfel, Alfonso Guerra, vicepremier și numărul doi pe listele P.S.M.S., a fost primul care — după ce, inițial, a respins-o în mod categoric — a menționat ipoteza unei coaliții, în cazul în care partidul său nu va repeta succesele anterioare. Julio Anguita, liderul coaliției „Stînga Unită" (S.U.) și secretarul general al P.C. din Spania, a declarat că nu poate fi conceput un sprijin acordat de către S.U. socialiștilor, a căror politică a calificat-o drept „conservatoare". În schimb, partidele regionale — puternice în zonele lor de influență și puțin reprezentative la nivel național — par atrase de o asemenea posibilitate. Cel mai important dintre acestea, partidul catalan „Convergencia y Union" (C.I.U.), care s-a situat, la scrutinul din 1986, pe locul patru (5 la sută din voturi), le-a oferit socialiștilor sprijinul parlamentar în vederea realizării unui guvern stabil.

Campania electorală — constatau observatorii — a fost caracterizată prin polemici și acuzații reciproce între partide și mai puțin prin explicarea propriilor programe. În general, scăderea impozitelor și lupta contra fraudelor fiscale au fost promisiunile electorale cele mai frecvente, indiferent de culorile formațiunilor politice. Deși Spania este una din țările vest-europene în care impozitele sînt relativ mici, totuși aproape toate partidele recunosc faptul că presiunea fiscală este inegal repartizată. Un raport publicat de ziarul „El Pais" semnalează că presiunea fiscală a crescut în Spania de la 27,94 la sută, în 1982, la 33,56 la sută, anul trecut. În timp ce P.S.M.S. promite reduceri ale chiriilor și fermitate față de evaziunea fiscală, Partidul Popular și Centrul Democratic și Social au înscris, în programele lor, reducerea impozitelor, în ansamblu. În schimb, „Stînga Unită" propune un impozit special pe marile averi și un sistem pentru ca oamenii muncii să nu fie singurii care să suporte presiunea fiscală.

De altfel, cele două mari centrale sindicale — Comisiile muncitorești (de tendință comunistă) și U.G.T. (de tendință socialistă) — au semnat un program comun, denumit „Propunerea sindicală prioritară", în care este reclamată îmbunătățirea situației economice a muncitorilor. Această poziție comună U.G.T.-Comisiile muncitorești reprezintă — subliniază analiștii vieții politice hispanice — o nouă distanțare a U.G.T. de guvernul socialist, cu care, începînd din decembrie anul trecut, cînd a avut loc greva generală, se află într-o permanentă confruntare. Chiar în ziua în care partidul guvernamental își anunța programul electoral, centrala sindicală socialistă dădea publicității un document critic la adresa guvernului, privind evoluția socială a Spaniei în ultimul an. „În general, — comenta agenția «EFE» — sindicatele și aripa de stînga a P.S.M.S. îl acuză pe premierul Felipe González că a eșuat în repartizarea socială a beneficiilor marelui «boom» economic pe care l-a trăit Spania în această decadă". De altfel, avîntul din ultimii ani al economiei spaniole reprezintă fundamentul campaniei electorale a P.S.M.S. „Acum zece ani — declara Felipe González — eram pe punctul de a intra pe mîinile Fondului Monetar Internațional, care ar fi ajuns să controleze strict economia spaniolă. Acum, Spania se bucură de un mare credit la nivel internațional, atît în termeni economici, cît și politici". Și guvernul prezintă o serie de date statistice, precum produsul intern brut (P.I.B.) care a crescut cu 5 la sută anul trecut, procentaj superior mediei țărilor industrializate și cel mai înalt din cadrul C.E.E. De asemenea, controlul inflației este prezentat ca un alt succes al ultimilor ani, rata inflației scăzînd de la 8,8, în 1985, la 4,8, în 1988. În contextul aderării la Piața comună (în ianuarie 1986), Spania — apreciază autoritățile guvernamentale — și-a potrivit „ceasurile" tehnologice și financiare la dinamica comunitară, pregătindu-și, acum, un nou scenariu pentru piața unică vest-europeană din 1992 : fuziuni de bănci și societăți financiare, restructurări în sectoare precum cel petrolier și energetic etc. Pe termen scurt însă, în această ambianță euforică, două pericole își fac simțite prezența : sporirea inflației (ajunsă în prezent, la 5,9 la sută) și creșterea deficitului comercial (20 miliarde dolari în 1988, cu 35 la sută mai mare decît în 1987, cifră depășită în primele nouă luni ale anului în curs).

În contrapartidă, politica economică a socialiștilor s-a repercutat negativ pe piața muncii, provocînd opoziția sindicatelor, care susțin că guvernul n-a știut să facă să beneficieze, de pe urma acestui „boom", tocmai clasele și păturile cele mai defavorizate. Convocarea, la 14 decembrie anul trecut, a primei greve generale din ultimii 50 de ani a reprezentat — constată „EFE" — „cea mai puternică expresie a acestei împotriviri". Tot pe frontul muncii, mai există un element neliniștitor : numărul șomerilor care, deși a mai scăzut, continuă să fie cel mai mare din rîndul țărilor membre ale C.E.E.

În cadrul campaniei electorale, a provocat surprindere declarația lui Felipe González privind intenția sa de a nu mai candida la alegerile generale din 1993. De aceea — atrăgea el atenția — P.S.M.S. trebuie să-și caute un nou lider, deoarece, oricum, socialiștii, în opinia lui, „vor mai continua să guverneze Spania încă 20 sau 25 de ani". Simplă tactică electorală — astfel au fost comentate, la Madrid, declarațiile lui Felipe González. Ultimele sondaje de opinie publicate de presa spaniolă indicau că Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol, Partidul Popular și Centrul Democratic și Social vor pierde un anumit număr de voturi, în favoarea coaliției „Stînga Unită" și a unor partide mici, precum cel ecologist. Dar să așteptăm ca urnele să vorbească...

Rodica Dumitrescu

În această săptămînă...

Belgrad. Plenara C.C. al U.C.I.

La Belgrad s-au desfășurat, la sfîrșitul săptămînii trecute, lucrările celei de-a 28-a Plenare a Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, consacrată examinării documentelor ce vor fi supuse dezbaterii viitorului Congres al U.C.I.

Plenara C.C. al U.C.I. — relevă agenția „Taniug" — a decis ca lucrările celui de-al XIV-lea Congres, extraordinar, al partidului să se desfășoare în perioada 20—22 ianuarie 1990, în capitala Iugoslaviei. Pe ordinea de zi a Congresului, locul central îl vor ocupa „reforma socială și prefacerile din cadrul U.C.I.". De asemenea, urmează să fie ales un nou Comitet Central. Potrivit hotărîrii Plenarei, cele două documente, privind proiectele de reformă a sistemului economic și a celui politic, urmează să fie completate pe baza propunerilor formulate în cursul dezbaterilor din Comitetul Central, după care vor fi discutate în cadrul întregului partid. Către sfîrșitul anului, C.C. al U.C.I. urmează să ia din nou în discuție aceste documente, în vederea prezentării lor spre adoptare Congresului.

GRAZ

Socialiștii și „responsabilitatea guvernamentală"

În capitala landului Stiria s-au desfășurat, săptămîna trecută, lucrările celui de-al 31-lea Congres al Partidului Socialist din Austria, principala formațiune politică a acestei republici din Alpi, care, împreună cu Partidul Populist, formează coaliția guvernamentală aflată la cîrma statului. Dezbaterile forumului socialiștilor de la Graz au fost urmărite cu interes, deoarece ele își propuneau nu numai elaborarea tacticii partidului în vederea alegerilor legislative pentru reînnoirea Consiliului Național (parlamentul federal), programate în anul viitor, dar și a strategiei politice pentru perioada postelectorală, în perspectiva trecerii în mileniul următor.

Pe agenda Congresului, la care au participat 559 de delegați, s-a aflat un complex de probleme vizînd procesele interne ale dezvoltării economico-sociale, politica externă a Austriei, cu accent pe opțiunile în tematica dezarmării, raporturile țării cu Piața comună, poziția în relațiile Est-Vest, ca și chestiuni practice privind formele și metodele de perfecționare a activității organizatorice a partidului, în vederea, în primul rînd, a sporirii potențialului său electoral la viitoarele legislative. A fost conceput și adoptat, în cadrul dezbaterilor, documentul intitulat „Social-democrația în anul 2000", prin care se reactualizează programul partidului din 1978, în consonanță cu exigențele pe care le ridică în fața P.S.A. evoluțiile de pe scena politică austriacă și din arena mondială.

Subliniind că forumul social-democrat de la Graz a dovedit „dinamism", președintele P.S.A. și, în același timp, cancelarul Austriei, Franz Vranitzky, a apreciat că de la tribuna congresului a fost lansat, pentru întreaga populație, „un semnal clar", din partea partidului său, de angajare și combativitate „față de toate celelalte curente" politice. S-a demonstrat, a menționat el, coeziunea partidului, rezultatele dezbaterilor, concretizate într-o serie de rezoluții, alcătuind „o bază solidă pentru activitatea politică de viitor a P.S.A.".

Abordarea problemelor în cadrul dezbaterilor, de către liderul partidului, a fost caracterizată de un ton ofensiv, îndeosebi la adresa celorlalte formațiuni politice reprezentate în parlamentul federal, inclusiv a partenerului de coaliție guvernamentală — Partidul Populist —, fapt pentru care o serie de reprezentanți ai acestora au apreciat, cu reproș, că Franz Vranitzky ar fi devansat, practic, deschiderea campaniei pentru alegerile din anul viitor. Observatorii remarcă, în legătură cu aceasta, fermitatea accentului pus de cancelar pe asigurarea dată că, sub conducerea sa, Partidul Socialist nu va dezvolta, în nici un caz, o strategie izvorită din eventualitatea plasării partidului pe băncile opoziției, P.S.A. fiind — în optica liderului său — „suficient de puternic pentru a se reînnoi permanent și a deține, în același timp, responsabilitatea guvernamentală". Franz Vranitzky a subliniat, de asemenea, că, în ceea ce privește politica de alianțe, în perspectiva viitoarelor alegeri, P.S.A. se distanțează de „orice speculație privitoare la coaliție", păstrîndu-și libertatea de a acționa, în această direcție, astfel încît să-și poată realiza obiectivele propuse, obiective considerate „importante atît pentru Partidul Socialist, dar mai ales pentru Austria". În mod limpede, însă, liderul P.S.A. a respins posibilitatea unei alianțe a partidului său cu Partidul Liberal, avînd orientări de extremă dreaptă, și cu Partidul Ecologist. În ceea ce privește atitudinea față de „verzi", el a apreciat că ea este dictată de cîștigurile de voturi ale Partidului Ecologist pe seama P.S.A., nedelimitarea față de acesta putînd conduce la un total comun de sufragii ce n-ar consacra majoritatea necesară menținerii la putere.

Un important capitol al dezbaterilor Congresului de la Graz l-au constituit problemele referitoare la politica externă a Austriei, chestiunile privind progresele în direcția dezarmării și asigurarea securității în Europa și în lume. Într-o moțiune adoptată în legătură cu această tematică, se arată că Austria manifestă un interes firesc față de concretizarea, cît mai curînd posibil, a unei „opțiuni zero" în ce privește armele nucleare cu rază scurtă și foarte scurtă de acțiune, dată fiind situarea ei geografică în centrul Europei, unde există cea mai mare concentrare de forțe armate și armamente. Tratatul INF trebuie urmat — se specifică în document — de „opțiuni zero" și pentru alte categorii de armament. Totodată, P.S.A. respinge ferm concepția unor țări privind utilizarea armei nucleare, se pronunță împotriva unei noi spirale a cursei înarmărilor sub pretextul „modernizării armamentelor", împotriva militarizării Cosmosului, pentru interzicerea completă a experiențelor cu arma nucleară, pentru progrese grabnice în negocierile consacrate reducerii armamentelor convenționale. În documentul „Social-democrația în anul 2000", se pornește, în legătură cu aceasta, de la premisa că, în cadrul relațiilor Est-Vest, se va obține — cu condiția continuării procesului de destindere — o securitate sporită prin reducerea cheltuielilor de înarmare și o colaborare mai bună. La Congres s-a subliniat că neutralitatea Austriei reprezintă, prin ea însăși, o contribuție politică la asigurarea păcii, stabilității și colaborării în Europa, ce trebuie menținută și în viitor.

Delegații la congres l-au reales, cu o majoritate covîrșitoare (99,42 la sută din voturi), pe cancelarul Franz Vranitzky în funcția de președinte al Partidului Socialist.

C. Vasile

ANKARA. Scrutin prezidențial prelungit

Începute la 20 octombrie, printr-un vot neconcludent în Marea Adunare Națională, alegerile prezidențiale din Turcia se desfășoară, pînă la urmă, cu participarea a numai doi candidați. Nici opoziția social-democrată, grupată în jurul Partidului Social-Democrat Populist (cu 98 de mandate în parlament, după ultimele precizări), nici Partidul Căii Juste, de orientare conservatoare (59 de mandate), nu și-au formulat opțiuni proprii pentru actualul scrutin. În atare condiții, premierul Turgut Ozal, lider al Partidului Patriei, de guvernămînt, care și-a anunțat candidatura la 17 octombrie, și Fethi Celikbaș, sprijinit de un grup de deputați ai aceleiași formațiuni, au rămas singurii aspiranți la preluarea prerogativelor de șef al statului, după 9 noiembrie, cînd expiră mandatul de șapte ani al actualului președinte, Kenan Evren.

La primul tur de scrutin, desfășurat la 20 octombrie, premierul Turgut Ozal a obținut voturile a 247 de membri ai forului legislativ turc, ceea ce reprezenta un avans substanțial asupra celuilalt candidat, dar nu și majoritatea calificată de două treimi (din cele 450 de locuri ale parlamentului) necesară în această fază. Fethi Celikbaș, a cărui prezență în competiția prezidențială este considerată mai mult simbolică, fără șanse reale, a întrunit, în schimb, sufragiile a numai 18 deputați.

La cererea liderilor celor două formațiuni, atît reprezentanții Partidului Social-Democrat Populist, cît și cei ai Partidului Căii Juste au refuzat să participe la această primă etapă a scrutinului prezidențial. „Un șantaj la adresa democrației" și o „desistare" de la îndeplinirea unor atribuții normale ale parlamentului — a afirmat primul ministru. Totuși, după cum relevă comentatorii, nemulțumirea opoziției se datorează, îndeosebi, candidaturii lui Turgut Ozal, al cărui partid este acuzat de a nu mai dispune de o audiență suficient de largă în rîndurile electoratului. La ultimul scrutin parlamentar, din noiembrie 1987, formațiunea primului ministru și-a asigurat, după cum se știe, o majoritate substanțială, de 292 de mandate, în forul legislativ și, deci, posibilitatea unei guvernări comode. Ca urmare, însă, a unor recente desistări, această majoritate s-a redus, pe de o parte, cu cîteva locuri ; pe de altă parte, formațiunea aflată la putere a suferit o severă înfrîngere la alegerile locale, din martie a.c., cînd, cu numai 21,8 la sută din voturi, s-a plasat în urma social-democraților și a conservatorilor din Partidul Căii Juste. Este ceea ce a determinat și determină numeroase atacuri împotriva actualei „aritmetici parlamentare", cereri insistente de alegeri generale anticipate și refuzul opoziției de a „coopera", pînă acum, la desfășurarea normală a scrutinului prezidențial.

Deocamdată, pozițiile configurate pe scena politică turcă în legătură cu desemnarea noului președinte se mențin intacte. Cu toate acestea, potrivit comentatorilor, premierul Turgut Ozal păstrează bune șanse de a fi ales în fruntea statului la al treilea tur de scrutin, din 31 octombrie, cînd are nevoie doar de sufragiile majorității simple a deputaților (226 de voturi). Programat pentru marți, 24 octombrie, după închiderea ediției noastre, se așteptă ca cel de-al doilea tur de scurtin să fie și el neconcludent, deoarece majoritatea necesară era de două treimi.

I.M.

WASHINGTON

Bugetul și incertitudinile economice

Oricîte declarații de intenții au existat, procesul reducerii deficitului bugetar s-a împotmolit. Dilemele economice ale Administrației se mențin și chiar se accentuează.

Orice comentator avizat va admite că primele zece luni ale actualei Administrații americane au oferit, doar rareori, subiecte incitînd la o analiză mai profundă. În ce privește Administrația, în primele trei luni s-a hotărît o revizuire a dosarelor de politică externă (la capătul cărora au lipsit modificări de substanță), iar în plan intern nu s-au lansat programe noi, cum se întîmplă, de regulă, la începutul unui nou mandat prezidențial. Continuitatea și-a spus, desigur, cuvîntul, în sensul că actuala echipă ducea mai departe o întreagă serie de programe și opțiuni ale fostei președinții ; dar electoratul, în ansamblul său, nu și-a ascuns un anume sentiment de frustrare, deoarece spera ca o doză substanțială de înnoire să se adauge continuității. În același timp, pragmatismul și înclinația spre compromis, pe care le-a arătat de la început noua Administrație, au dus la unele înțelegeri cu Congresul, în domeniul economic, ce lăsau să se întrevadă posibilități mai ample de abordare a unor subiecte spinoase ale societății americane — dar aceasta nu s-a întîmplat.

În ce privește cel de-al 101-lea Congres, la întreruperea lucrărilor, pentru scurta vacanță din timpul verii, chiar membrii săi admiteau că au făcut prea puține — pînă și în comparație cu precedentul for, a cărui sesiune fusese influențată masiv de apropierea alegerilor. Cea mai mare parte din timpul destinat dezbaterilor a fost acaparată de scandaluri felurite : Senatul, de pildă, a pierdut 50 de zile insistînd pe respingerea numirii lui John Tower în funcția de ministru al apărării ; iar, în Camera Reprezentanților, anchetele și discuțiile încheiate cu demisia a doi lideri democrați, în frunte cu președintele Camerei, au durat și mai mult. În toată această perioadă, agenda a fost —cum continuă să fie și astăzi — foarte încărcată, dar foarte puține dosare au fost abordate și încă și mai puține și-au găsit o soluție.

Iată însă că, de peste trei săptămîni, s-a intrat în noul an financiar (început la 1 octombrie) și dosarul bugetar, ce părea să aibă, în timpul acestei Administrații, o abordare mai favorabilă, nu este încă încheiat. Conform tacticii sale de compromis și de înțelegeri cu ambele partide, președintele a reușit să realizeze un acord cu Congresul, în luna aprilie, privitor la reducerile bugetare și ale deficitului, menținîndu-și angajamentul electoral de a nu spori impozitele. Dar acest acord se baza pe previziuni foarte optimiste și pe presupunerea unei continue creșteri economice. Ulterior, chiar reprezentanții Administrației au admis că principalele coordonate nu vor fi cele prevăzute, ceea ce va duce la un deficit mai mare decît limita fixată. În asemenea împrejurări, orice schimbare de accent poate avea consecințe nedorite. De aceea, nu se acordă prioritate luptei împotriva inflației (teama de a nu se realiza acordul din aprilie fiind mai mare decît teama de inflație), iar Administrația dorește o reducere a ratelor ridicate ale dobînzilor (care presupun o încetinire a ritmului economic), spre deosebire de Banca rezervelor federale (Fed) care se teme mai mult de recesiune.

Acestea au făcut să existe permanent, în ultima jumătate de an, o înfruntare între Casa Albă și Fed, pozițiile celor două părți rămînînd, în mare, nemodificate, iar Administrația nereușind să convingă banca să dea curs cererilor sale. În ultimele două săptămîni, tensiunea a sporit, agravată de evoluții negative ce întăreau pozițiile fiecăreia din părți : minicrahul de la bursă, anunțul că producția industrială a scăzut în septembrie, anunțul că deficitul comercial a înregistrat un nou record în august, neîncheierea procesului bugetar. Există temeri din ce în ce mai serioase că inflația va spori, Casa Albă continuă să ceară reducerea ratelor dobînzilor pentru a spori investițiile și creșterea economică, dar Fed continuă să se opună.

Or, pe acest fundal de incertitudine și de coordonate economice vizibil sub cele apreciate la începutul anului, chiar și redusele șanse de a stabili concret cheltuielile bugetare pentru anul financiar în curs s-au spulberat. Mai mult, există o nesiguranță asupra măsurilor ce trebuie adoptate în cadrul forului legislativ. La sfîrșitul lunii septembrie, un grup numeros de deputați democrați s-a alăturat opoziției republicane din Camera Reprezentanților votînd în favoarea unei reduceri (pentru o perioadă de doi ani) a impozitelor pe capital de la 28 la sută la 19,6 la sută — în ideea că o asemenea reducere ar înlesni investiții mai substanțiale, care ar crea locuri de muncă mai multe și, astfel, venituri mai mari pentru guvernul federal. Economiștii se îndoiesc, însă, că efectul va fi cel dorit. „Reducerea impozitelor pe capital — scria «Newsweek» — e un exemplu clasic de felul cum Congresul sacrifică cîștigurile pe termen lung pentru o remediere pe termen scurt".

Faptul acesta — că nu se întrevede o remediere și că, potrivit noilor date, deficitul bugetar pe acest an va fi cu mult mai mare decît se prevăzuse — a produs

---

În această săptămînă...

Liban. Un „document al înțelegerii naționale"

Începută pe data de 30 septembrie, reuniunea deputaților libanezi, desfășurată în orașul saudit Taif, s-a încheiat duminica trecută prin adoptarea unui „document al înțelegerii naționale". Din cei 62 de parlamentari, cîți au participat la lucrări, 58 au aprobat textul, doi s-au retras înainte de votare, unul s-a abținut, iar altul, fiind bolnav, nu a participat la vot. Amintitul document a fost întocmit de un grup de 17 deputați, reprezentanți ai tuturor confesiunilor din Liban, pe baza unui proiect elaborat de Comitetul tripartit al Ligii Arabe. După cum subliniază surse oficiale libaneze, documentul final va avea valoare constituțională numai după aprobarea lui oficială de către Adunarea Națională (parlamentul), care urmează să se întrunească, la Beirut, la o dată ce nu a fost încă stabilită.

În textul final se arată, printre altele, că deputații libanezi au căzut de acord să formeze un stat puternic, condus de un guvern de unitate națională. Acesta va fi însărcinat cu elaborarea unui plan de securitate, detaliat pe durata unui an, cu scopul de a extinde, prin propriile lui mijloace, autoritatea statului asupra întregului teritoriu libanez. În continuare, se precizează că diferitele miliții din Liban vor trebui să se dizolve și să predea armele forțelor autorizate ale statului, în decurs de șase luni de la aprobarea în parlament a „documentului înțelegerii naționale". Referitor la întărirea forțelor armate libaneze, acesta stabilește că misiunea lor principală este apărarea națională. Ele vor fi pregătite în așa fel încît să fie în măsură să contracareze agresiunea israeliană. În textul final se cere, de asemenea, garantarea dreptului la întoarcere a tuturor cetățenilor libanezi, care au plecat după 1975, anul declanșării conflictului intern.

În ceea ce privește militarii sirieni, care fac parte din Forța Arabă de Descurajare, ce se află în Liban din 1976 cu acordul guvernului libanez, documentul afirmă că „forțele siriene vor ajuta, timp de doi ani, forțele legale libaneze la extinderea suveranității statului libanez asupra întregului teritoriu", această perioadă începînd de la aprobarea de către Adunarea Națională a amintitului text final. După acest interval de timp, reprezentanți ai guvernului libanez și sirian se vor întîlni — se arată în continuare — pentru a studia concentrarea trupelor siriene în Valea Bekaa. În caz de necesitate, un comitet comun libanezo-sirian va desemna alte zone de concentrare a trupelor. Cele două guverne vor fixa numărul militarilor sirieni și perioada de staționare în regiunile menționate. Aceste obiective vor fi materializate prin acorduri bilaterale la toate nivelurile, acorduri care să fie în interes reciproc, în cadrul respectării suveranității naționale a fiecărei țări. În textul final se afirmă, totodată, că Libanul este o țară cu identitate și apartenență arabă, care întreține relații frățești cu toate statele arabe, menținînd cu Siria relații speciale, datorită apropierii geografice, precum și din motive de ordin istoric și social.

În ceea ce privește Comitetul tripartit al Ligii Arabe, acesta se declară, potrivit documentului, gata să ajute cele două țări în aplicarea prevederilor hotărîte.

La Beirut, documentul a fost aprobat de premierul Selim Al-Hoss, șeful guvernului civil, fiind, în schimb, respins de generalul Michel Aoun, liderul cabinetului militar.

și mai multe dureri de cap congresmenilor : pe de o parte, trebuie împărțite în așa fel cheltuielile, încît să nu se elimine programele sociale pe care ei le susțin ; pe de altă parte, trebuie eliminat și surplusul de deficit și, simultan, găsite căi de obținere a fondurilor noi prevăzute de Casa Albă (de pildă, pentru lupta împotriva drogurilor). Termenul fiind depășit, s-a aplicat una din stipulațiile legii Gramm-Rudman, privind reduceri automate de cheltuieli, și, la începutul săptămînii trecute, președintele Bush a semnat un asemenea ordin în valoare de 16,2 miliarde dolari — 8,1 miliarde din domeniul apărării și 8,1 miliarde din celelalte programe. Chiar dacă acțiunea Congresului va surveni în cîteva săptămîni, practic acordul încheiat în aprilie este pus între paranteze, ceea ce presupune dificultăți și înfruntări mai mari între Congres și Casa Albă.

Dar, dacă dosarul economic, în general, și cel bugetar, în special, au reținut în mod prioritar atenția, nu pot fi trecute cu vederea alte acțiuni ale ultimelor două luni. Președintele Bush insistase, în discursul său inaugural, asupra unor tare ale societății americane — sărăcie, lipsă de locuințe, narcomanie, violență, educație mult sub necesitățile unei societăți avansate. Prima „cruciadă" a fost lansată, abia în luna septembrie, împotriva flagelului drogurilor : un plan ambițios (prezentat în revista noastră nr. 37), care necesită noi cheltuieli federale și o amplă coordonare a tuturor agențiilor statului. Congresul a reacționat criticînd planul : fondurile sînt inadecvate, comparativ cu amploarea flagelului, și nu se spune de unde vor fi luate ; iar, înainte de toate, alte dosare, care stau chiar la baza flagelului drogurilor, sînt mai urgente și necesită o abordare frontală.

Apoi, la sfîrșitul lunii septembrie, la o conferință cu cei 50 de guvernatori, desfășurată la Charlottesville, statul Virginia, președintele a cerut reforme „radicale" în sistemul de învățămînt public : „Nici o națiune industrială modernă nu-și poate permite să lase atît de mulți din fiii și fiicele sale să devină adulți ignoranți și fără o meserie. Statu quo-ul (de azi) ar fi o garanție pentru mediocritate, decădere socială și declin național". Și acest fenomen este real — se știe că milioane de americani sînt incapabili să citească, iar, odată cu pătrunderea drogurilor și violenței în școli, învățămîntul s-a deteriorat considerabil. Ar urma să se stabilească un plan detaliat de restructurări, ce va fi prezentat anul viitor și care, deși Administrația nu o dorește, ar putea necesita noi fonduri federale. De unde vor fi luate ?

În sfîrșit, în urmă cu două săptămîni, capitala federală a fost scena unui alt marș — al celor fără locuințe. De data aceasta, nu Administrația a acționat, dar organizațiile ce au participat la demonstrație și-au transmis apelurile atît Casei Albe, cît și Congresului. Potrivit instituției particulare „Partnership for the homeless", între ianuarie 1988 și aprilie a.c., numărul celor fără locuințe a sporit cu 18 la sută : nu există statistici limpezi, dar se pare că sînt între două și trei milioane de persoane lipsite de adăpost. În ianuarie, șeful Executivului declara că societatea trebuie să aibă grijă de aceștia. Dar, pînă acum, n-a fost propus nici un plan. Iar lipsa de fonduri federale, persistența enormului deficit bugetar, care apasă asupra ansamblului economiei americane, duc la concluzia că de evoluțiile în acest domeniu depind multe promisiuni electorale. Or, deocamdată, cel mai puțin ce se poate spune este că economia stă sub semnul incertitudinilor și neliniștii.

Stelian Țurlea

NAMIBIA. Ultima etapă înaintea alegerilor

După cum transmit de la fața locului corespondenții de presă, barometrul politic din Namibia indică, pe măsura apropierii de alegerile pentru Adunarea Constituantă, programate pentru zilele de 7—11 noiembrie, o creștere a încordării. Partidele care participă la această primă etapă a căii spre independență desfășoară o campanie electorală febrilă. Lupta se dă pentru fiecare vot.

Kaiserstrasse — artera centrală a orașului Windhoek — este flancată de manifeste electorale care cheamă la vot pe toți cei ce, pînă nu demult, nici n-ar fi îndrăznit să gîndească la idealuri ca „egalitate în drepturi" și „echitate socială". La Katutura, populația s-a angajat să-și dea votul candidaților Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO), care a contribuit și contribuie concret la obținerea independenței naționale. Dar cele mai de seamă evenimente au loc în nord, în regiunea Ovamboland, unde trăiește peste jumătate din populația țării. În această zonă, situată la granița cu Angola și declarată, pînă recent, „zonă operațională" de forțele armate sud-africane, SWAPO se bucură de un important sprijin. Liderii acestei organizații se pronunță, în cadrul a numeroase mitinguri, în favoarea unui program de dezvoltare multilaterală a Namibiei. Totodată, Sam Nujoma, președintele SWAPO, a avut o serie de întîlniri cu lideri ai comunităților locale și ai cercurilor ecleziastice.

Se remarcă și faptul că secretarul general al ONU, Javier Perez de Cuellar, l-a informat pe președintele Consiliului de Securitate că, în vederea supravegherii desfășurării alegerilor, la cele peste 350 de centre de votare din Namibia vor fi necesari 1 395 de observatori. Într-o scrisoare adresată președintelui Consiliului de Securitate, Michael George Okejo, reprezentant permanent al Kenyei la ONU, secretarul general arată că, după o examinare atentă, a acceptat o recomandare, în acest sens, a reprezentantului său special în Namibia, Martti Ahtisaari.

În același timp, trebuie observat că s-a intensificat activitatea elementelor de extremă dreapta din teritoriu, au sporit cazurile de atentate la viața oamenilor politici și activiștilor obștești cu vederi liberale. După asasinarea cunoscutului jurist Anton Lubovski, alb, membru al conducerii SWAPO, au fost amenințați cu moartea Gven Lister, redactor la ziarul „The Namibian", fotoreporterul John Libenberg, șeful campaniei electorale a SWAPO, Hage Heingob, și alții. Elementele de extremă dreaptă, între care se află foști membri ai forțelor de represiune „koevoet", mențin un climat încordat, recurg, împotriva participanților la manifestațiile în sprijinul SWAPO, la provocări. Amploarea represiunilor declanșate de aceste elemente a determinat autoritățile ONU, aflate la fața locului, să ceară încetarea lor imediată.

Observatorii politici fac o legătură între activizarea elementelor de extremă dreaptă și planul vizînd neutralizarea SWAPO în timpul scrutinului electoral, adoptat — așa cum a anunțat publicația „The Namibian" — în cursul unei consfătuiri secrete a Consiliului de Securitate Națională din Africa de Sud-Vest (creat de Africa de Sud), încă din septembrie anul trecut. Cu toate că acest organism a fost desființat între timp, planul respectiv continuă să existe.

În același context se semnalează că, săptămîna trecută, au avut loc, pe rînd, în Franța, întîlniri ale președintelui zairez, Mobutu Sese Seko, cu ministrul de externe angolez, Petro van Dunem, cu șeful diplomației sud-africane, Roelof „Pik" Botha, cu liderul UNITA, Jonas Savimbi, în cadrul cărora au fost abordate cu prioritate situația din Angola și problemele actuale ale Namibiei. În continuare, zilele trecute, la Maputo, miniștrii de externe ai Angolei și Africii de Sud au examinat aspecte legate de îndeplinirea acordurilor de la New York privind reglementarea situației din sud-vestul Africii. Convorbirile au fost consacrate situației politico-militare din Namibia în ajunul alegerilor pentru Adunarea Constituantă, precum și reglementării conflictului din Angola. Întîlnirea respectivă urmează celei desfășurate luna trecută.

Tot șeful diplomației sud-africane a avut, la Windhoek, convorbiri cu reprezentanții a zece partide politice din Namibia care vor participa la alegerile din luna noiembrie și au semnat un cod de conduită în perspectiva respectivei consultări electorale. Între cei care au conferit cu „Pik" Botha s-a aflat și președintele SWAPO, Sam Nujoma, eveniment ce constituie o adevărată premieră în raporturile guvernului de la Pretoria cu organizația de eliberare a poporului namibian. Relevînd că discuțiile cu liderul SWAPO au fost „prietenești și constructive", Botha a afirmat că țara sa este în favoarea „unor relații de bună vecinătate cu Namibia independentă" și va recunoaște orice guvern namibian — indiferent de ideologia sa — care va rezulta în urma unor alegeri libere și corecte. Potrivit postului de radio Windhoek, Botha a fost însoțit la aceste întîlniri de Neil Van Heerden, secretar general în Ministerul de externe al Africii de Sud, care, de regulă, reprezintă guvernul de la Pretoria la sesiunile comisiei tripartite (Angola, Cuba, Africa de Sud) pentru supravegherea aplicării acordului privind sud-vestul Africii. Roelof „Pik" Botha a avut, de asemenea, convorbiri cu reprezentantul special al O.N.U. pentru Namibia, M. Ahtisaari.

În sfîrșit, între 16 și 18 noiembrie, la Johannesburg, a avut loc o sesiune extraordinară a comisiei tripartite de supraveghere a aplicării acordurilor de pace în Africa australă la care au luat parte Angola, Cuba și Africa de Sud. (Ca și în trecut, URSS și SUA au participat ca observatori. Au asistat, de asemenea, Martti Ahtisaari, și administratorul sud-african al teritoriului, Luis Pienaar). Lucrările reuniunii urmau să se încheie marți, însă, din cauza unor divergențe de ultimă oră, în legătură cu pregătirea alegerilor din Namibia, s-au prelungit cu o zi. S-a insistat, cu deosebire, asupra aspectelor de ordin militar, a activității poliției din Namibia (SWAPOL) și a celei a Națiunilor Unite (CIVPOL), a rolului forțelor teritoriale din Africa sud-occidentală (SWATF), prezente în banda Caprivi, și a Forțelor de Apărare ale Africii de Sud (SADF). Viitoarea reuniune a comisiei tripartite va avea loc între 25 și 27 noiembrie, tot în Africa de Sud, cînd, în principal, vor fi examinate rezultatele votului din Namibia și noua situație creată de ele în vederea proclamării, anul viitor, a independenței teritoriului.

TOT

Negocieri

La Palatul Hofburg din Viena s-au încheiat, săptămîna trecută, lucrările celei de-a treia sesiuni a negocierilor privind adoptarea unor noi măsuri de încredere şi securitate în Europa (C.S.B.M.). După cum relevă agenţiile de presă, reprezentanţii celor 35 de state participante au convenit asupra organizării, în capitala austriacă, a unui seminar militar-politic, la nivel înalt, consacrat dezbaterii doctrinelor militare. Forumul va avea loc în intervalul 16 ianuarie — 5 februarie 1990. A fost realizată, totodată, o înţelegere asupra schimburilor de informaţii referitoare la efectivul, structura şi dislocarea forţelor armate ale statelor participante în zona la care se aplică acest acord. Delegaţii, se subliniază, nu au reuşit încă să ajungă la o părere unanimă în ce priveşte noile măsuri de întărire a încrederii şi securităţii. Negocierile vor fi reluate la 9 noiembrie.

Relaţii

După cum informează agenţia „EFE", Indonezia a stabilit oficial relaţii diplomatice cu Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei, recunoscînd statul Palestina, proclamat de O.E.P. în noiembrie 1988. Acordul în acest sens a fost semnat, la Jakarta, de ministrul de externe indonezian, Ali Alatas, şi de şeful Departamentului politic al O.E.P., Faruk Kaddoumi.

Satelit

Administraţia Naţională pentru Problemele Aeronauticii şi Cercetării Spaţiului Cosmic (N.A.S.A.), a informat, potrivit agenţiei „TASS", asupra posibilei căderi pe Terra, la jumătatea lunii noiembrie, a marelui satelit de cercetări „Solar Max" al forţelor maritime militare ale S.U.A. Pătrunzînd în straturile dense ale atmosferei, a anunţat un reprezentant al N.A.S.A., satelitul — destinat studierii Soarelui — se va dezagrega, probabil, în trei mari fragmente, cîntărind fiecare peste 60 de kilograme. După aprecierea specialiştilor, este posibil ca fragmentele să cadă în ocean sau în zone slab populate.

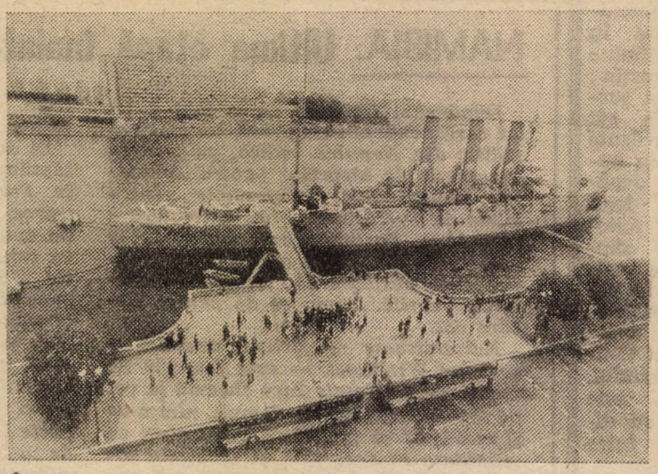

În ajunul celei de-a 72-a aniversări a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, legendarul vas „Aurora", ale cărui salve de tun au dat semnalul pentru începerea asaltului asupra Palatului de Iarnă, primeşte un mare număr de vizitatori. Ancorată la cheiurile Nevei, nava-amiral a revoluţiei a fost restaurată, după cum se ştie, în ultimii ani, îmbogăţindu-şi, totodată, colecţia de documente şi materiale de la bordul său

Securitate

În oraşul vest-german Frankfurt pe Main, a avut loc o conferinţă internaţională pe tema „Căutarea căilor de asigurare a securităţii în anii '90 — răspundere comună a Vestului şi Estului", organizată de Institutul internaţional din New York pentru studierea problemelor securităţii şi de Ministerul Afacerilor Externe al R.F.G. Timp de trei zile, politicieni, diplomaţi şi oameni de ştiinţă au examinat aspecte politice, militare, economice şi de altă natură ale securităţii internaţionale, inclusiv problema reducerii forţelor armate convenţionale din Europa, măsuri de consolidare a încrederii şi de dezvoltare a colaborării economice la nivel global. Ministrul vest-german de externe, Hans-Dietrich Genscher, a rostit o cuvîntare în cadrul conferinţei.

Lucrare

„Reţetele medicinei tradiţionale chineze" este titlul unei recente premiere editoriale din oraşul Shanghai. Alcătuită din şase volume, lucrarea a fost realizată începînd din anul 1949 şi cuprinde, pentru prima dată, un inventar exhaustiv al tratamentelor şi remediilor indicate de medicina tradiţională chineză pentru circa 600 de boli rare, comune şi complexe. La elaborarea ei a contribuit, de-a lungul anilor, un grup de 100 de specialişti şi medici chinezi.

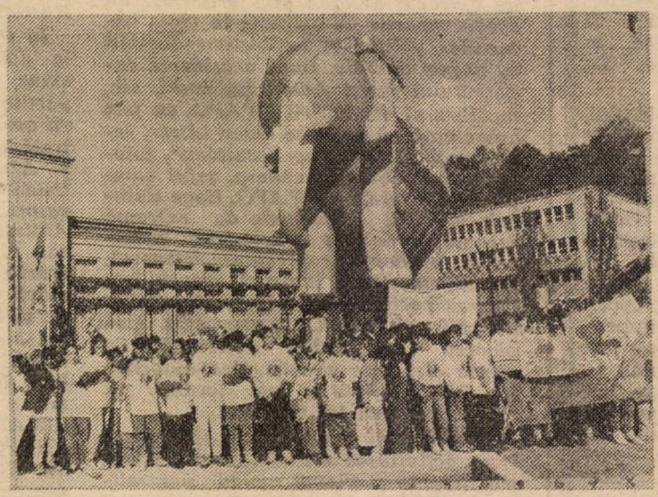

Apărarea elefantului african, ameninţat cu dispariţia, s-a aflat la loc central pe agenda celei de-a 7-a Conferinţe internaţionale privind protejarea speciilor rare, ale cărei lucrări s-au desfăşurat la Lausanne. Actualitatea temei a fost pusă în evidenţă, la deschiderea reuniunii, şi de această originală manifestaţie, organizată în sprijinul îndrăgitului pahiderm. Între altele, participanţii au hotărît instituirea unei interdicţii globale cu privire la comercializarea fildeşului

Aprecieri

Schimbările structurale din economia ţărilor africane trebuie efectuate prin forţe proprii, iar nu impuse din afară — a declarat Salim Lone, directorul publicaţiei „Africa Recovery", editată sub egida Naţiunilor Unite. „Este inacceptabil, a spus el, ca asemenea programe să fie formulate în altă parte decît în Africa şi este absurd să se ceară ca statele continentului să li se conformeze". În cursul unei conferinţe de presă organizate la Harare, Salim Lone a subliniat, de asemenea, necesitatea susţinerii eforturilor de dezvoltare ale ţărilor africane, inclusiv prin stabilirea unor preţuri juste la materiile prime exportate de ele în ţările puternic industrializate.

Măsuri

După cum anunţă agenţia „TASS", Biroul Politic al C.C. al P.C.U.S. a examinat, la 20 octombrie, în cadrul şedinţei sale săptămînale, probleme referitoare la unele măsuri de îmbunătăţire a conducerii şi coordonării activităţii organizaţiilor de partid regionale şi de ţinut din Federaţia Rusă. A fost adoptată hotărîrea de a se prezenta, spre examinare, unei plenare a Comitetului Central, propuneri de creare a structurilor organizatorice corespunzătoare, în cadrul C.C. al P.C.U.S., pentru coordonarea activităţii de partid din R.S.F.S.R. Au fost examinate, de asemenea, probleme privind sarcinile comitetelor de partid pentru viitoarele alegeri în organele republicane şi locale ale puterii de stat. Biroul Politic a dat curs cererii lui Viktor Afanasiev de a fi eliberat din funcţia de redactor-şef al ziarului „Pravda", în legătură cu trecerea sa în activitatea ştiinţifică. Ivan Frolov a fost desemnat în funcţia de redactor-şef al ziarului „Pravda".

Cerere

După recenta hotărîre a guvernului conservator de a majora taxa de scont cu pînă la 15 la sută, reprezentanţii Partidului Laburist din Marea Britanie, de opoziţie, au solicitat organizarea unor dezbateri parlamentare speciale asupra problemelor economice. Preşedintele Camerei Comunelor, Bernard Weatherill, a respins, însă, cererea laburiştilor. În cadrul sesiunii parlamentului, ale cărei lucrări au fost reluate la 17 octombrie, opoziţia laburistă a criticat sever politica economică a guvernului condus de Margaret Thatcher.

Concurs

Opt elevi din Noua Zeelandă au fost declarați învingători la un concurs de lucrări literare pe tema apărării păcii, organizat de secția națională a mișcării „Medicii lumii pentru preîntîmpinarea războiului nuclear". Luînd cuvîntul cu ocazia înmînării premiilor, ministrul neozeelandez pentru problemele femeilor, Margaret Shields, a apreciat că cerințele dezarmării nucleare ar trebui să fie prezentate copiilor la școală, la nivelul de înțelegere al elevilor. Cu toate că aceste aspecte sînt foarte complexe, a spus ea, există dovezi în favoarea faptului că și cei mai mici copii au devenit conștienți de gravitatea situației și de necesitatea dezarmării, mai ales prin programele de la televiziune, prin intermediul cinematografiei și în urma unor conversații cu adulții.

Uniune

Regele Hassan al II-lea al Marocului a inaugurat, la Rabat, prima sesiune a Consiliului Consultativ al Uniunii Maghrebului Arab (UMA), organism cu atribuții de parlament. Pe ordinea de zi a lucrărilor figurează probleme privind dezvoltarea Uniunii maghrebiene, a cărei înființare a fost hotărîtă, după cum se știe, în luna februarie, de către șefii de stat ai Algeriei, Libiei, Marocului, Mauritaniei și Tunisiei. Format din 50 de parlamentari, Consiliul Consultativ va trebui să aprobe orice proiect de decizie comună a șefilor de stat din regiune, fiind, totodată, împuternicit să facă recomandări în vederea întăririi activității Uniunii Maghrebului Arab.

Terorism

După cum anunță Buletinul de știri al Casei Albe, la Washington a avut loc, recent, o întîlnire a unor experți din S.U.A. și U.R.S.S. în domeniul luptei împotriva terorismului, organizată de „Search for Common Ground", instituție neguvernamentală de cercetări din capitala americană, și de revista sovietică „Literaturnaia Gazeta". Au participat foste oficialități din cadrul C.I.A. și K.G.B., care au subliniat, în intervențiile lor, necesitatea cooperării dintre S.U.A. și U.R.S.S. în lupta împotriva terorismului internațional. „Am elaborat peste 30 de planuri concrete de acțiuni comune", a afirmat Brian Jenkins, expert în domeniul terorismului la „Rand Corporation", gazdă a întîlnirii. Grupul, a spus el, a recomandat să se coopereze în următoarele domenii : pericolele pentru aviația civilă ; acțiuni în cazurile de luare de ostatici ; prevenirea terorismului cu arme realizate pe baza tehnologiei de vîrf, inclusiv arme nucleare, chimice și biologice ; neacordarea de adăpost teroriștilor ; combaterea amenințărilor teroriste asociate cu traficul de droguri ; extinderea centrelor deja create pentru control în caz de criză nucleară, în așa fel încît să se poată face față unei posibile folosiri de către teroriști a armelor de distrugere în masă ; conlucrarea între serviciile de informații și de securitate din cele două țări.

Inflație

În cadrul unei ședințe prezidate de Janez Drnovșek, Prezidiul R.S.F. Iugoslavia a apreciat — potrivit agenției „Taniug" — că tendințele nefavorabile din economie, și îndeosebi inflația, „amenință procesul de reforme social-economice" din țară. S-a subliniat necesitatea propunerii și aplicării unor măsuri complexe pe planul politicii economice, în așa fel încît să se asigure, în cît mai scurt timp, oprirea inflației și începerea reducerii ei. În cursul ședinței, premierul Ante Markoviçi a dat asigurări că măsurile deja adoptate de guvern și cele ce vor fi luate vor permite stoparea, pînă la sfîrșitul anului, a tendințelor inflaționiste.

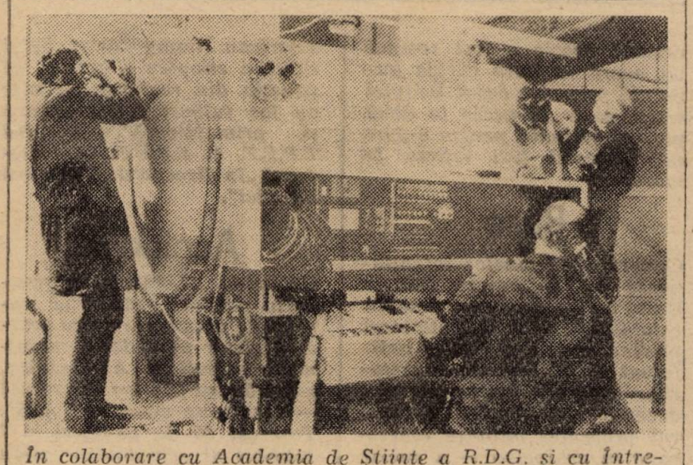

În colaborare cu Academia de Științe a R.D.G. și cu Întreprinderea de motoare din Dresda, Institutul de Fizică din Jena a realizat primul laser de mare performanță din țară cu bioxid de carbon. Testat cu succes la Pirna, în ținutul Dresda, noul aparat poate fi folosit în industrie, la șlefuirea suprafeței materialelor și în sudură

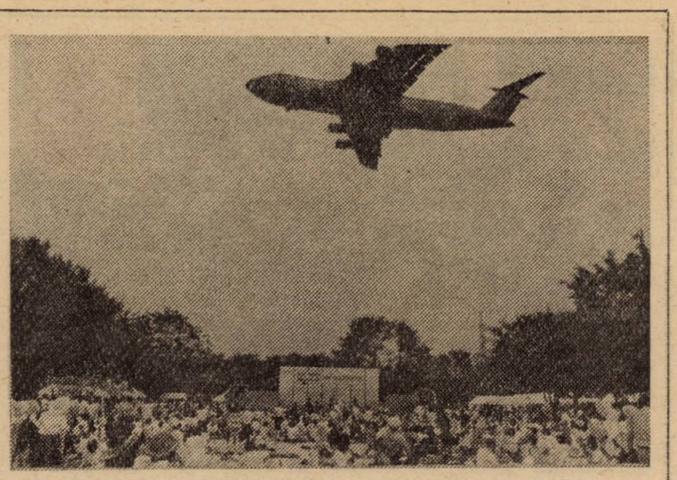

Organizată în parcul „Akishima" din capitala niponă, cea de-a 4-a ediție a Festivalului Păcii Yokota s-a desfășurat sub deviza „Un Tokio liber de arme nucleare și nepoluat fonic de avioane". Preocuparea participanților s-a dovedit cu atît mai legitimă, cu cît diversele manifestări din cadrul festivalului au avut loc în „ambianța" creată de zgomotul avioanelor „CSA Galaxy" ale bazei americane din apropiere

Incident

Televiziunea națională din Turcia — relatează agenția „China Nouă" — a anunțat că un avion aparținînd acestei țări, care efectua, în provincia Hatay, o acțiune de măsurare a terenurilor, a fost doborît, la 21 octombrie, de două avioane militare siriene, prăbușirea aparatului soldîndu-se cu moartea celor cinci persoane aflate la bord. Un purtător de cuvînt al Ministerului afacerilor externe al Turciei a afirmat că avionul a fost doborît de aparatele siriene în spațiul aerian turc, la 20 kilometri de frontiera comună. Ambasadorului Siriei la Ankara i s-a transmis un protest ferm și i s-a cerut să furnizeze urgent explicații în legătură cu incidentul. Pe de altă parte, agenția „A.D.N." informează, din Damasc, că guvernul sirian a creat o comisie specială de anchetă, în vederea cercetării cauzelor care au dus la prăbușirea avionului turc.

Camorra

Autoritățile italiene au reușit să-l aresteze, la Bologna, pe unul dintre capii Camorrei napolitane, Nunzio Barbarossa. Un mandat de arestare în acest sens fusese semnat de procuratura din Roma încă în februarie 1983.

Partide

Guvernul iordanian a suspendat, săptămîna trecută, interdicția asupra activității partidelor politice din țară, după ce decizia în acest sens fusese aprobată de regele Hussein. Hotărîrea respectivă se înscrie, potrivit observatorilor, în cadrul pregătirilor pentru viitoarele alegeri parlamentare din Iordania, programate pentru 8 noiembrie a.c.

Radiații

În apropierea bazei maritime militare a S.U.A. din Sardinia, care deservește, între altele, submarine atomice, a fost descoperită o zonă de poluare radioactivă, a anunțat ministrul apărării al Italiei. Răspunzînd în scris unei interpelări parlamentare, ministrul italian a arătat că deșeuri radioactive au fost identificate în apropierea insulei Maddalena, lîngă litoralul nordic al Sardiniei. Adăugînd că fondul radiațiilor este „scăzut", el a precizat că serviciile de resort ale forțelor maritime americane și italiene controlează permanent nivelul poluării radioactive a apelor din regiune. De menționat că organizația ecologistă internațională „Greenpeace" a atras atenția, în repetate rînduri, asupra faptului că există dovezi privind creșterea nivelului de radioactivitate în zona aferentă bazei militare americane din Sardinia.

Avion

În Uniunea Sovietică a fost construit, potrivit agenției „TASS", cel mai mare avion destinat luptei împotriva incendiilor, aflat în prezent în stadiu de testare. Aparatul are la bază modelul „IL-76". Dotat cu două rezervoare, lungi de 13,5 metri fiecare, el poate lua la bord o cantitate de 32 tone de apă, posibil a fi încărcată în numai 15 minute. „Avionul stingător", cum a mai fost denumit, va fi utilizat, în special, pentru localizarea incendiilor la construcțiile din agricultură. Se apreciază că, pentru lichidarea flăcărilor la o mare fermă zootehnică, este necesar un singur zbor.

Detmold, landul Renania de Nord-Westfalia, unde a fost programat, de curînd, un congres al Frontului Naționalist, de orientare neonazistă. Răspunsul locuitorilor : o amplă demonstrație de protest, la care au participat peste 1 000 de persoane. Glasul lor se adaugă numeroaselor cereri privind adoptarea unei atitudini hotărîte împotriva intensificării activității unor grupuri și organizații neonaziste din R.F.G.

1000+1

Simpozion

Din inițiativa Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (AIEA) și a altor organizații, în capitala Austriei a avut loc un simpozion consacrat examinării problemelor poluării mediului înconjurător după o mare avarie nucleară. Au participat oameni de știință și specialiști din circa 60 de țări, precum și reprezentanți ai unor foruri internaționale. S-a subliniat că schimbul de păreri și informații prilejuit de simpozion s-a dovedit util și va servi la elaborarea de măsuri concrete și recomandări vizînd preîntîmpinarea și lichidarea avariilor la centralele atomoelectrice și la alte obiective din sfera energeticii nucleare.

Expoziție

La Moscova — informează agenția „TASS" — s-a deschis prima expoziție comercială națională a companiilor americane, sub denumirea „S.U.A.-89 — Posibilități de colaborare constructivă". Participă aproximativ 150 de mari corporații, companii mijlocii și mici din S.U.A. Cu această ocazie, adaugă agenția citată, în U.R.S.S. au sosit peste 900 de oameni de afaceri americani, în vederea stabilirii de contacte cu organizații sovietice de resort. Expoziția a fost vizitată de Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Sovietului Suprem al U.R.S.S., și de Nikolai Rijkov, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Recomandări

Prin adoptarea unei declarații care conține recomandări și rezoluții importante, la Khartum s-a încheiat conferința sudaneză de dialog național, ale cărei lucrări s-au desfășurat timp de o lună și jumătate. Comunicatul final al conferinței — care a fost prezentat președintelui Consiliului Comandamentului Revoluției de Salvare Națională, Omar Hassan Ahmed Al-Bashir — apreciază că sistemul federal este „formula de guvernare cea mai adecvată" în Sudan și că democrația trebuie să constituie elementul ei de bază. Documentul relevă că atît președintele federal, cît și adjunctul său trebuie aleși de către poporul sudanez prin vot direct și liber. Într-o cuvîntare rostită la încheierea conferinței, Al-Bashir a promis că va asigura toate garanțiile pentru desfășurarea unui dialog național serios, menit „să ducă la înfăptuirea păcii în întreaga țară". El a anunțat ,totodată, prelungirea cu încă o lună a încetării focului în sudul Sudanului.

Acord

Ministrul apărării al S.U.A., Richard Cheney, a apreciat că acordul dintre țările N.A.T.O. și cele ale Tratatului de la Varșovia cu privire la reducerea forțelor și armamentelor convenționale în Europa, care este dezbătut în prezent, ar putea fi perfectat „într-un viitor nu prea îndepărtat". Într-o declarație făcută înaintea plecării în turneul său vest-european, Richard Cheney a relevat că negocierile în această problemă „evoluează cu succes". „Mai există numeroase probleme pe care urmează să le soluționăm, dar cred că toți participanții la tratative manifestă dorința de a finaliza acest document" — a menționat demnitarul american.

Cooperare

Egiptul și Libia au inițiat măsuri vizînd transpunerea în practică a programelor de cooperare bilaterală convenite în cursul recentelor convorbiri dintre președintele Hosni Mubarak și liderul libian Moammer Al Kadhafi. S-a precizat că aceste acorduri prevăd, între altele, construirea unei linii feroviare între orașul libian Tobruk și orașul egiptean Salum, precum și diverse acțiuni de cooperare în domeniul transporturilor maritime între porturi din cele două țări. Mai multe delegații libiene, relevă „China Nouă", vor efectua, în curînd, vizite la Cairo, pentru a discuta detalii ale acordurilor respective și modalitățile transpunerii lor în practică.

Întîlnire

Președinții Republicii Peru, Alan Garcia, și Boliviei, Jaime Paz Zamora, s-au întîlnit, săptămîna trecută, la frontiera dintre cele două țări, în vederea examinării unor probleme privind cooperarea bilaterală și lupta comună împotriva traficului de droguri. După cum relevă agenția „EFE", cu această ocazie a fost semnat un acord în baza căruia guvernul peruan a cedat Boliviei unele zone de acces la două porturi peruane, pentru a permite acestei țări ieșirea la mare.

Baze

Guvernul Filipinelor intenționează să informeze Statele Unite în legătură cu încetarea valabilității acordului bilateral privind bazele militare, indiferent de rezultatele negocierilor care vor începe în luna decembrie cu privire la viitorul prezenței militare americane în arhipelag — a declarat președintele Corazon Aquino, în cadrul unei conferințe de presă. Ea a menționat că guvernul filipinez preconizează să facă o declarație oficială în această privință, dar nu înainte de luna septembrie 1990. Răspunzînd la o întrebare, președintele a reafirmat ideea organizării unui referendum național asupra bazelor americane, după eventuala semnare a unui nou acord cu S.U.A. în această problemă. Consultarea populară ar urma să aibă loc înaintea examinării documentului respectiv de către Senatul filipinez.

Acuzații

Președintele Etiopiei, Mengistu Haile Mariam, i-a acuzat pe rebelii din Frontul de Eliberare a Poporului Tigre (T.P.E.F.) că duc „o politică separatistă și tribală" — informează agenția „Taniug". Într-o cuvîntare transmisă la posturile de radio și televiziune, șeful statului a reafirmat, totodată, dorința guvernului etiopian de a continua convorbirile de pace cu mișcarea rebelă Frontul de Eliberare a Poporului Eritreean (E.P.E.F.). După cum se știe, negocierile cu această organizație au început, luna trecută, la Atlanta (S.U.A.), sub auspiciile fostului președinte american Jimmy Carter. Șeful statului etiopian a arătat că situația din regiunea în care au loc tulburări este „gravă și primejdioasă", acuzînd T.P.E.F. și E.P.E.F. că acționează „în direcția dezintegrării Etiopiei".

Accident

Un avion „IL-76", care transporta militari aparținînd trupelor de desant aerian ce acordau ajutor în vederea menținerii ordinii în Azerbaidjan, s-a prăbușit săptămîna trecută — transmite agenția „TASS". Toți cei 50 de pasageri și 7 membri ai echipajului și-au pierdut viața. Organele competente cercetează cauzele accidentului.

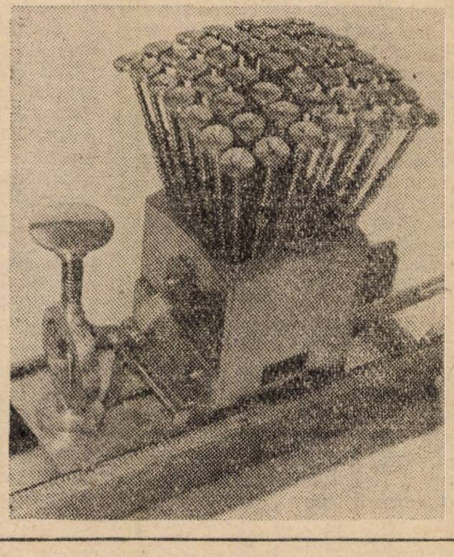

Celor interesați de evoluția dactilografiei, Muzeul tehnic din Praga le oferă o bogată colecție de exponate. Această veche mașină de scris, bunăoară, datează din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, iar concepția ei aparține industriașului ceh Jindrich Odkolek

Rubrică realizată de I. Madoșa

KUALA LUMPUR

Commonwealth-ul și „lumea a treia"

Secretarul general al Commonwealth-ului, Shridath Ramphal, declara că reuniunea la nivel înalt a țărilor acestei organizații va avea o importanță „istorică". Dacă nu a fost chiar așa, dezbaterile și deciziile întîlnirii au dovedit, oricum, un suflu nou.

Reuniunile recente la nivel înalt ale țărilor Commonwealth-ului (care se desfășoară o dată la doi ani) au tins să abordeze cele mai importante și controversate probleme ale lumii contemporane și să propună, prin consens, măsuri în concordanță cu cerințele majorității, alcătuită din state în curs de dezvoltare, direct afectate de respectivele dosare. Întrunirea de la Kuala Lumpur n-a abdicat de la acest principiu, dimpotrivă l-a întărit. Hotărîrile reuniunilor de acest fel nu sînt (și nici nu pot fi, datorită caracterului organizației) obligatorii, dar au impact asupra vieții politice internaționale, influențează, uneori, luarea de decizii similare în alte foruri și, în general, au fost aplicate cu unele excepții. Iar, înainte de toate, schimbul de opinii asupra situației economice și politice pe plan internațional — care are loc, potrivit altei reguli devenite tradiție, cu ușile închise, în timpul week-end-ului, în absența observatorilor sau mijloacelor de informare și într-o atmosferă destinsă — devine, potrivit chiar declarațiilor participanților, de mare utilitate. În trecut, nu puține impasuri au fost depășite în discuțiile de acest fel, în care s-a ajuns la concluzii acceptate de toate părțile.

Reuniunea de la Kuala Lumpur a marcat revenirea Pakistanului în organizație, după 17 ani. De asemenea, alegerea unui nou secretar general, care își va prelua funcția la jumătatea anului viitor. Acesta este nigerianul Emeke Anyaoku, 56 de ani, un diplomat cu amplă experiență. (Anyaoku a studiat în Nigeria, Marea Britanie și Franța, a lucrat în organismele de cooperare ale Commonwealth-ului, a fost ministru de externe al Nigeriei, din 1983, apoi secretar general adjunct al Commonwealth-ului. Mandatul său viitor va dura cinci ani).

Cum era de așteptat, atît problemele regionale, cît și cele generale ale lumii de azi au fost abordate din momentul deschiderii reuniunii. Primul ministru al țării gazdă, dr. Mahathir Mohamad, a atacat politica țărilor occidentale industrializate, îndeosebi în domeniul comercial și al mediului înconjurător. Țările bogate, a spus el, manipulează monedele forte, își arogă dreptul de a dirija comerțul mondial și sugerează ca țările sărace să plătească pentru „păcatele" lor în ce privește mediul. „Națiunile bogate sînt cele care au vătămat mediul nostru înconjurător cu experiențele nucleare, cu utilizarea excesivă a combustibililor fosili, folosirea clorofluorocarbonilor și altor gaze dăunătoare atmosferei, cu reziduurile toxice și eliberarea de produse chimice nocive". Documentul final al conferinței — cunoscut și ca **declarația de la Langkawi** (după numele insulei din apropierea capitalei malayeziene pe care liderii prezenți s-au retras pentru convorbiri neformale și obținerea consensului) — atrage atenția asupra dificultăților întîmpinate de țările „lumii a treia" în dezvoltarea lor ca urmare a practicilor țărilor occidentale industrializate, și reflectă poziția tuturor membrilor cu privire la mediul înconjurător. Răspunderea pentru conservarea mediului revine tuturor țărilor — se afirmă în document — și o amînare a restabilirii echilibrului ecologic amenință bunăstarea generațiilor viitoare. Dar la stabilirea unui fond al organizației, pentru prezervarea mediului, s-a opus Marea Britanie.

Situația din Africa de Sud a reținut, cum era de așteptat, mare parte din timpul dezbaterilor, Marea Britanie văzîndu-se, din nou, izolată pentru refuzul ei de a adopta sancțiuni economice împotriva regimului rasist de la Pretoria. Potrivit spuselor actualului secretar general al Commonwealth-ului, „situația din Africa de Sud rămîne neschimbată ; ea este ca și altădată, în întregime deplorabilă, cu structura de apartheid încă intactă. Pînă cînd liderii Commonwealth-ului nu constată că s-au produs schimbări în Africa de Sud, nu trebuie relaxate presiunile existente". Dosarul sud-african s-a aflat în atenție cu atît mai mult cu cît, cu puțin înaintea deschiderii conferinței de la Kuala Lumpur, Fondul Monetar Internațional a acordat o perioadă de grație mai lungă RSA pentru a-și plăti datoriile. Or, declara președintele Zambiei, Kenneth Kaunda, aceasta echivalează cu „un act de sprijinire a sistemului rasist". Primul ministru al statului Zimbabwe a condamnat și el, în termeni la fel de aspri, hotărîrea FMI.

Discuțiile despre situația din Africa de Sud au urmat acest curs de dezaprobare a politicii de apartheid, oricare ar fi micile schimbări pe care le propune noua conducere din RSA. „Presiunile financiare nu trebuie relaxate pînă nu începem să vedem sfîrșitul apartheidului", a spus primul ministru canadian Brian Mulroney. „Este necesar — declara Robert Mugabe — ca toate formele de presiune, inclusiv sancțiunile economice să continue să fie menținute. Realitatea este că apartheidul rămîne intact, ca lege și practică". Premierul Australiei, Bob Hawke, a sugerat un nou plan de acțiune, prin care se cere băncilor și organismelor de comerț să refuze credite RSA, și propunea, concomitent, ca miniștrii de externe să analizeze, după șase luni, dacă s-au făcut progrese în desființarea politicii de apartheid, în ridicarea stării de urgență în RSA și în inițierea unui dialog între negri și albi, în caz pozitiv Commonwealth-ul urmînd să ia în discuție renunțarea la sancțiuni. Planul a stîrnit discuții intense, în care Marea Britanie, care i se opunea, s-a văzut izolată. A fost adoptată, însă, o declarație care cere menținerea sancțiunilor în vigoare. Chiar și aceasta a părut mult pentru premierul britanic, care a rupt consensul stabilit anterior publicînd o declarație cu rezervele britanice la plan. Acțiunea britanică a stîrnit uimire și a fost condamnată de mulți lideri : premierii Australiei și Canadei au afirmat că este „inacceptabilă", subminînd poziția Commonwealth-ului, iar Brian Mulroney declara că se încalcă pînă și „poziția tradițională britanică de «fair play» și se introduc alte reguli ce pot face progresele mai dificile".

S. T.

În această săptămînă...

Contacte oficiale vest-germano — palestiniene

Cu puțin timp în urmă, la Bonn au avut loc convorbiri între Jurgen Sudhoff, secretar de stat la Ministerul de externe al R.F.G., și Bassam Abu Sharif, consilier al președintelui Statului Palestina, Yasser Arafat, în cadrul demersurilor de deblocare a procesului de pace din regiunea Orientului Mijlociu. În cadrul convorbirilor, J. Sudhoff — relevă agenția „DPA" — a reafirmat poziția guvernului de la Bonn și a partenerilor săi din cadrul Comunității Economice (vest)Europene, potrivit căreia o conferință internațională, cu participarea OEP, reprezintă forul adecvat pentru găsirea unei soluții conflictului din Orientul Mijlociu.

Întrevederea de săptămîna trecută a reprezentat contactul oficial la cel mai înalt nivel între guvernul de la Bonn și conducerea OEP. Ea a fost precedată de primirea, în luna iulie, la Ministerul de externe, a reprezentantului OEP la Bonn, Abdallah Frangi, și de o întîlnire neoficială, în luna martie, la Tunis, între actualul purtător de cuvînt al guvernului federal, Hans Klein, pe vremea aceea ministru pentru problemele dezvoltării, și reprezentanți ai OEP.

Ținînd seama de poziția Israelului, guvernul vest-german — comentează agenția „DPA" —a ezitat multă vreme să inițieze contacte oficiale cu OEP. O schimbare a poziției a intervenit după ședința Consiliului Național Palestinian (CNP — parlamentul) din noiembrie 1988 de la Alger.

Partidul Social-Democrat (de opoziție) din R.F.G. a recunoscut, în luna iunie, Organizația pentru Eliberarea Palestinei și a adresat guvernului de la Bonn apelul de a ridica la un nivel mai înalt contactele de lucru existente. De asemenea, relevă „DPA", principalele partide membre ale coaliției de guvernămînt de la Bonn — Uniunea Creștin-Democrată (UCD) și Uniunea Creștin-Socială (UCS) — au stabilit, la 28 septembrie, contacte cu OEP printr-o întîlnire între Michaela Geiger, purtătoare de cuvînt pentru probleme politice externe a fracțiunii UCD/UCS în Bundestag, și Abdallah Frangi.

ROMÂNIA — R.P.D. COREEANĂ

41 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice

La 26 octombrie se împlinesc 41 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Socialistă România și R.P.D. Coreeană, moment de o importanță deosebită în cronica relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare.

Acest eveniment istoric marcant, care a survenit la mai puțin de două luni de la proclamarea R.P.D. Coreene — încununare a luptei poporului prieten coreean pentru doborîrea asupririi străine — a dat glas voinței comune de a conlucra în strînsă unitate atît în vasta operă de făurire a orînduirii socialiste pe pămîntul celor două țări, cît și în activitatea internațională, în lupta pentru pace și progres multilateral, pentru respectarea dreptului popoarelor de a-și făuri viitorul, potrivit propriilor aspirații și opțiuni.

Prietenia româno-coreeană are la bază trecutul glorios de luptă al celor două popoare împotriva dominației și asupririi străine, pentru eliberarea națională și socială.

În timpul războiului din 1950—1953, perioadă de grea încercare în lupta împotriva agresiunii imperialiste, pentru salvgardarea ființei naționale, a cuceririlor revoluționare, poporul coreean prieten a primit un sprijin multilateral din partea poporului nostru.

România socialistă urmărește permanent, însuflețită de sentimente de caldă prietenie și profundă satisfacție, realizările obținute de R.P.D. Coreeană în eroica operă a construcției socialiste, a susținut și susține activ lupta justă pentru împlinirea dezideratului fundamental al poporului coreean — reunificarea pașnică și independentă a țării și întemeierea unui stat unitar. Poporul român este convins că realizarea unității naționale va constitui o victorie de cea mai mare importanță a întregului popor coreean, marcînd, totodată, o reală contribuție la consolidarea păcii în Asia, la afirmarea politicii de destindere, înțelegere și colaborare internațională. Reafirmînd poziția de principiu a partidului și statului nostru, în timpul vizitei oficiale de prietenie, din octombrie anul trecut, în R.P.D. Coreeană, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele României, sublinia : **„Sprijinim în modul cel mai ferm propunerile și inițiativele dumneavoastră, tovarășe Kim Ir Sen, îndreptate spre reducerea tensiunii în Peninsula Coreeană și începerea unui larg dialog între cele două părți ale Coreii, care să deschidă calea spre unificarea țării și dezvoltarea liberă și independentă a națiunii coreene. Noi considerăm că politica de colaborare internațională nu trebuie să slăbească în nici un fel solidaritatea față de cauza reunificării Coreii, ci, dimpotrivă, să ducă la întărirea și mai puternică a acestei solidarități în lupta pentru realizarea cît mai curînd a idealului poporului coreean, de a trăi într-o patrie unită, independentă și prosperă".**

De fiecare dată, convorbirile româno-coreene la cel mai înalt nivel, dintre conducătorii celor două partide și state, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, au marcat momente de referință în continua dezvoltare a legăturilor tradiționale dintre partidele, țările și popoarele noastre, înțelegerile și hotărîrile la care s-a ajuns, cu aceste prilejuri, contribuind, în cel mai înalt grad, la amplificarea și diversificarea relațiilor multilaterale româno-coreene. O materializare grăitoare a acestui curs mereu ascendent o constituie atît prevederile Tratatului de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și R.P.D. Coreeană, semnat în mai 1975, cît și declarațiile comune încheiate la cel mai înalt nivel în 1978 și 1982, ca și Acordul de lungă durată de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică pînă în anul 2000, semnat, de asemenea, la cel mai înalt nivel, la Phenian, în 1985. Documentele amintite au consacrat, drept fundament al relațiilor bilaterale, principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, au dat un nou impuls legăturilor de prietenie și solidaritate dintre țările și popoarele noastre.

Ca o expresie concretă, au crescut continuu schimburile economice, s-a lărgit și s-a diversificat cooperarea în producție, s-a amplificat colaborarea în domeniul cercetării științifice și pe plan cultural. Se constată o intensificare continuă a contactelor dintre parlamentele și guvernele țărilor noastre, dintre organizațiile politice, sindicale, de tineret, de femei, a schimbului de experiență în toate domeniile construcției socialiste.

Poporul român are deplina convingere că relațiile de strînsă prietenie și colaborare cu poporul coreean prieten vor cunoaște o și mai amplă dezvoltare în viitor, în toate domeniile, în interesul reciproc, al cauzei generale a socialismului, a păcii și colaborării internaționale.

R. R.

AUSTRIA

O politică de neutralitate activă

Astăzi, 26 octombrie, se împlinesc 34 de ani de la adoptarea, de către parlamentul austriac, a Legii constituționale asupra neutralității permanente a Austriei, decizie în consens cu voința întregii națiuni, ce intervenea o dată cu încheierea retragerii trupelor de ocupație ale celor patru puteri aliate. Declarată din 1955 sărbătoare națională, ziua de 26 octombrie marchează, totodată, intrarea țării pe făgașul unei puternice dezvoltări economico-sociale. Redevenit stăpîn pe propriile sale destine, poporul austriac a realizat progrese însemnate în dezvoltarea economiei naționale.

Pe plan extern, Austria promovează o politică activă de cooperare cu țările vecine din Europa centrală și din bazinul dunărean, cu toate statele lumii. Datorită unei politici constructive, precum și a statutului său de neutralitate, capitala Austriei a devenit cel de-al treilea sediu oficial al Națiunilor Unite, după New York și Geneva, și un oraș în care au loc numeroase conferințe sau reuniuni internaționale.

Fondate pe stimă și respect reciproc, pe dorința comună de a valorifica posibilitățile pe care le oferă nivelul de dezvoltare al celor două economii, precum și o tradiție îndelungată a colaborării, România și Austria au statornicit și dezvoltă raporturi de cooperare reciproc avantajoasă pe multiple planuri. Legăturile dintre cele două țări și popoare au fost puternic impulsionate de înțelegeri realizate cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt, care au permis diversificarea continuă a schimburilor bilaterale. S-a dezvoltat, de asemenea, conlucrarea în sfera vieții internaționale, în beneficiul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii în Europa și în lume.

Imagine vieneză

R.S. CEHOSLOVACĂ

Semnificația unei aniversări

La 28 octombrie 1918, istoria a consemnat făurirea statului cehoslovac independent, rod al voinței și luptei comune a cehilor și slovacilor. Acest eveniment memorabil a încununat lupta îndelungată și eroică a cehilor și slovacilor pentru cucerirea suveranității și independenței lor naționale, pentru o dezvoltare liberă, de sine stătătoare. Pornind de la semnificația istorică a acestui eveniment, Prezidiul Adunării Federale a R.S. Cehoslovace a adoptat, anul trecut, o măsură legislativă prin care ziua de 28 octombrie este declarată sărbătoare națională, alături de 9 Mai, ziua eliberării țării de sub ocupația fascistă.

Dorinței de libertate națională poporele Cehoslovaciei i-au asociat pe cea de libertate socială, ca un corolar firesc al năzuințelor sale de creare a unui stat al adevăratei echități. Crearea Republicii Cehoslovace a conturat cadrul propice afirmării ființei naționale a cehilor și slovacilor, propășirii economice a noului stat, dar și dezvoltării forțelor progresiste ale societății cehoslovace, intensificării mișcării revoluționare a clasei muncitoare, îndeosebi prin crearea, în 1921, a partidului marxist-leninist.

Dar numai o dată cu istorica victorie a popoarelor asupra fascismului, cu eliberarea țării de sub dominația fascistă și cucerirea puterii de către clasa muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist, în fața popoarelor ceh și slovac s-a deschis perspectiva făuririi vieții noi, socialiste, în cadrul unei republici de tip nou, popular. În februarie 1948, puterea politică a fost preluată de masele muncitoare, trecîndu-se ulterior la naționalizarea principalelor mijloace de producție, la opera de edificare a societății socialiste în Cehoslovacia.

Pe acest drum, popoarele ceh și slovac — sub conducerea P.C. din Cehoslovacia — au obținut succese remarcabile : forțele de producție au cunoscut un puternic avînt ; au fost create ramuri industriale noi și moderne ; cuceririle științei și tehnicii și-au creat un larg făgaș în diferite sectoare ale producției materiale ; știința, învățămîntul, artele au cunoscut o continuă înflorire.

Nutrind sentimente de caldă prietenie față de popoarele Cehoslovaciei, poporul român urmărește, cu viu interes, munca rodnică, unită, a cehilor și slovacilor, în condițiile noi ale construcției socialiste, și se bucură sincer de realizările obținute în toate domeniile de activitate.

Așa cum este cunoscut, popoarele român și cehoslovac sînt unite prin vechi și puternice legături de prietenie și solidaritate, a căror vitalitate s-a manifestat cu pregnanță în momente cruciale ale istoriei și luptei lor pentru împlinirea idealurilor naționale și sociale. Istoria a consemnat, astfel, poziția fermă a P.C.R. împotriva Dictatului de la München, puternicele acțiuni de protest desfășurate, cu acest prilej, pe pămîntul României. O pagină înălțătoare de solidaritate româno-cehoslovacă a fost scrisă în timpul războiului antihitlerist. În luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei, alături de ostașii sovietici, de formațiunile militare și partizanii cehoslovaci, armata română a dat un important tribut de sînge pentru eliberarea a 1 700 de localități cehoslovace. Lupta împotriva dușmanului comun a pecetluit prietenia dintre popoarele român și cehoslovac, prietenie ce s-a ridicat pe o treaptă nouă, superioară, în anii construcției socialiste în cele două țări.

Întemeiate pe principiile socialismului, ale respectării independenței și suveranității naționale, egalității, neamestecului, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, relațiile româno-cehoslovace s-au dezvoltat continuu, beneficiind de cadrul propice oferit de Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală din 1948 și noul tratat din 1968, de Declarațiile comune semnate la nivel înalt și alte documente bilaterale. Rolul motrice în dezvoltarea colaborării româno-cehoslovace îl au Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cehoslovacia, care au acționat și acționează statornic în vederea extinderii și aprofundării continue a relațiilor dintre cele două țări. De importanță hotărîtoare s-au dovedit și se dovedesc, în acest cadru, întîlnirile și convorbirile la nivel înalt, devenite tradiționale, hotărîrile și înțelegerile convenite cu aceste prilejuri impulsionînd, de fiecare dată, ansamblul conlucrării bilaterale.

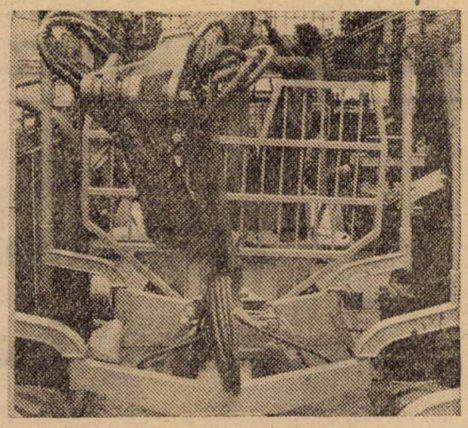

Imagine dintr-o secție a Uzinelor de mașini grele din Trstena (Slovacia centrală) — cel mai important producător de tractoare forestiere din R. S. Cehoslovacă

În acest spirit, convorbirile la nivel înalt desfășurate, anul acesta, la Praga au pus din nou în evidență hotărîrea comună de a extinde, în continuare, relațiile bilaterale, în ansamblul lor, de a se depune eforturi în vederea îndeplinirii programelor de lungă durată privind dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări pînă în anul 2 000, un accent deosebit fiind pus, în actuala etapă, pe lărgirea cooperării și specializării în producție.

De asemenea, se extind legăturile între guverne, parlamente, organizații de masă și obștești, schimburile de experiență în diferite domenii ale construcției socialiste. Eforturile întreprinse, pe acest plan, au un scop limpede : relațiile dintre România și Cehoslovacia pot și trebuie să se afirme ca un exemplu de raporturi trainice între țări socialiste prietene, care își unesc eforturile și conlucrează activ pentru edificarea noii orînduiri, pentru triumful cauzei socialismului și păcii în lume.

E. Marinescu

Republica Turcia — pe calea modernizării

Poporul turc va sărbători, la 29 octombrie, cea de-a 66-a aniversare a proclamării Republicii, eveniment de însemnătate deosebită în istoria țării, înfăptuit sub conducerea marelui om de stat Kemal Atatürk. Consemnînd nașterea statului turc modern, în contextul evoluțiilor consecutive primului război mondial, hotărîrea adoptată de Marea Adunare Națională, la sfîrșitul lui octombrie 1923, a deschis drum larg progresului și modernizării, înfăptuirii unor reforme profunde în toate domeniile de activitate. Unul dintre succesele cele mai importante obținute de atunci îl constituie crearea unei industrii naționale proprii, afirmată ca ramură de bază a economiei și care produce utilaje, tractoare, camioane și automobile, precum și o vastă gamă de produse chimice și bunuri de larg consum. În ultimii ani, o atenție deosebită a fost acordată sporirii investițiilor din diferite sectoare, dezvoltării și modernizării infrastructurii, creșterii gradului de valorificare a resurselor energetice și de materii prime. După cum relevă o serie de ziare turcești, aproape o treime din investițiile destinate sectorului public pentru anul viitor, evaluate la 11,18 milioane dolari, ar urma să fie consacrate continuării programului din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor ; de asemenea, sume importante vor reveni sectorului energetic.

Situate în aceeași regiune geografică a Balcanilor, România și Turcia întrețin relații de prietenie și largă colaborare, continuu stimulate de întîlnirile și convorbirile la nivel înalt, de acordurile și înțelegerile convenite cu aceste ocazii. La temelia bunelor raporturi româno-turce se află principiile universal valabile ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Dezvoltarea și aprofundarea colaborării bilaterale, pe cele mai diverse planuri, corespunde — cum s-a subliniat nu o dată — intereselor de progres ale ambelor popoare, cauzei păcii și înțelegerii în Balcani, în Europa și în lume.

Ankara — Piața Ulus

JURNAL ALBANEZ

— 3 —

În liniștea cea mai înaltă

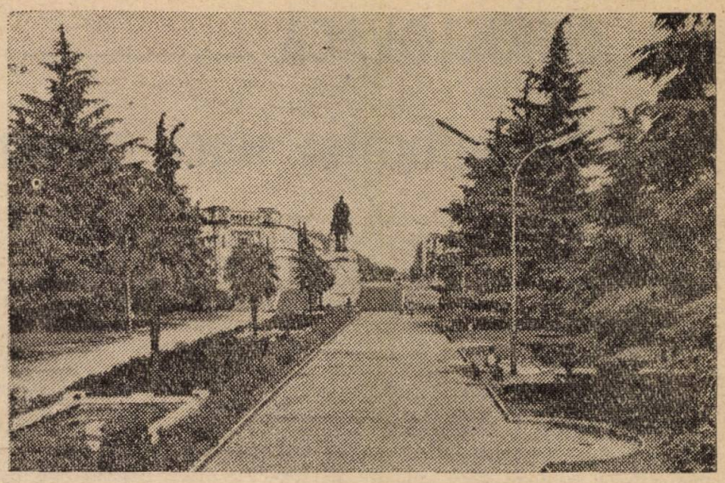

Între hotelul „Tirana" și Comitetul albanez de înțelegere balcanică, distanța este egală cu fiecare dintre drumurile care leagă același hotel de oricare altă instituție notabilă. Ne îndreptăm, așadar, spre comitet pentru a mă întîlni cu secretarul său general, Petraq Pojani. Ne urcăm în mașină și coborîm după cîteva minute în fața unei clădiri scunde, răsfățată de verdele robust al unor boschete. La intrare mă așteaptă, zîmbind larg, amfitrionul. E scund, imperturbabil, degajă un calm optimist și manifestă o curtoazie impecabilă, șlefuită într-o lungă carieră de diplomat. Pătrundem, după saluturile de rigoare, într-un salon confortabil, ne așezăm pe o canapea și ne lăsăm încercuiți de restul echipei. Se servesc cafele în cești minuscule și cîte o lacrimă dintr-un rachiu albanez, bineînțeles, alb, ușor, făcut din struguri.

Dialogăm ținînd același discurs. Avem idei comune în legătură cu importanța colaborării, a rolului contactelor directe, a misiunii gazetarilor într-o lume care poate și trebuie să se destindă, să se înțeleagă, să cimenteze noi punți logice și durabile. Se stabilește, imediat, o atmosferă optimă de largă deschidere reciprocă. Evocăm „spiritul balcanic", valențele spirituale și culturale ale zonei noastre, tradițiile și speranțele popoarelor de aici, care și-au împletit istoria, adeseori complicată și umbrită, de interese extrabalcanice.

L-am întrebat, desigur, despre activitatea comitetului în perspectiva unei activități regionale devenite mai dinamică. „Comitetul nostru de înțelegere balcanică — mi-a răspuns domnia sa — este o instituție neguvernamentală și are o compoziție variată, de largă acoperire : scriitori, oameni de știință, reprezentanți ai organizațiilor de masă, de tineret etc. În contextul multiplicării contactelor, a acțiunilor destinate promovării unei colaborări mai intense în plan balcanic, și comitetul albanez și-a extins activitatea. De altfel, cum știți, anul viitor, Tirana va găzdui întîlnirea miniștrilor de externe din țările balcanice. Este un eveniment care se încadrează într-o suită de inițiative destinate cuplării regionale la un spirit nou, al încrederii, securității și a unei cooperări în continuă lărgire. Evident, există, încă, în cadrul relațiilor interbalcanice, probleme nesoluționate, puncte de vedere diferite și aspecte care impun o abordare bine intenționată, constructivă. Trecutul ne-a lăsat o moștenire grea. Dar, mai presus de aceste elemente, ceea ce merită să prevaleze este tendința de a negocia, de a dialoga, de a găsi căi solide de stimulare a colaborării și prieteniei. În acest plan, Albania și România pot acționa temeinic și cu bune rezultate".

Ajunși în acest punct al discuției, l-am invitat să se refere la politica românească în Balcani. „Noi considerăm că, în abordarea problemelor specifice regiunii noastre, România a jucat și joacă un rol important, mereu constructiv. Inițiativele românești în ceea ce privește colaborarea interbalcanică, securitatea și pacea în zonă au punctat, deosebit de pozitiv, un proces care a fost și este complex. Tocmai de aceea, ținînd cont de opțiunile Albaniei și României, consider că, și în viitor, demersul nostru comun privind găsirea celor mai adecvate și pozitive căi de promovare a dialogului, a schimburilor materiale și spirituale va înregistra noi repere spre binele tuturor popoarelor din această zonă".

Discuția cu Petraq Pojani a continuat prin abordarea, succesivă, a unor aspecte ale istoriei noastre, ale evoluțiilor culturale și sociale, ale dezvoltărilor de ultimă oră. Este un bun cunoscător al României. Are prieteni aici și trădează o subtilă receptare a valorilor noastre spirituale. La sfîrșitul dialogului ne promitem să ne revedem, ceea ce s-a și întîmplat, dar despre aceasta la timpul cuvenit.

La plecare, distinsul amfitrion mă conduce pînă la mașină, curtenitor și zîmbitor, liniștit și învăluitor, asigurîndu-mă că periplul meu prin Albania merită o analiză „în doi" la sfîrșitul vizitei. Așa a și fost, dar nu în doi, ci în cadrul unui colectiv larg și extrem de agreabil.

Următorul contact — la A.T.A., agenția albaneză de presă. Sosim, descindem, mă las învăluit de un pîlc de personaje constant amabile și intru într-un birou suficient de larg pentru a ne găzdui pe toți. Mă salută Liljana Xoxha, directoarea generală adjunctă a Agenției. Cînd își declină funcția, am o clipă de plăcută înmărmurire. E foarte tînără, pînă în 30 de ani, distinsă și elegantă, de o simplitate cuceritoare. Îi precizez, onest, că mă așteptam să mă primească un matur voinic și autoritar și că, deci, am nevoie de trei secunde pentru a mă calibra pe situația reală. Rîde din toată inima. Eu la fel. Redevine serioasă, dar fără succes. Izbucnește, din nou, într-un rîs cît se poate de binevenit. Se servesc tradiționalele cafele și tradiționala lacrimă. De astă dată de coniac. Albanez. Vorbesc mai mult eu, gazda dă din cap repetitiv și fermecător, pare de acord cu ce spun și cu ce voi mai spune, îmi lasă deschis terenul, iar eu utilizez situația pentru a bate, simpatic, la o poartă deschisă. Convenim, cu o cordialitate scutită de fasoane, să extindem colaborarea între agențiile noastre de presă și, în general, între ziariștii români și albanezi.

După acest mulțumitor colocviu urmează o cură de tăcere, pentru că ne îndreptăm spre Muzeul național de artă. Ca vechi amator de asemenea prilejuri, rog echipa să mă scutească de ghid și să mă lase singur, singurel. Îi asigur, că, metodologic, prefer solitudinea. Par derutați, neliniștiți, chiar îngrijorați. Îi asigur că mă descurc. Dacă doresc să mă flancheze, nu am nimic împotrivă. A, atunci e în regulă ! S-au relaxat.

Intrăm în muzeu. Nu e înalt, nu e larg, nu e adînc. Lucrările sînt puternic comprimate pentru a încăpea integral pe pereții insuficienți. Naturi statice, portrete și peisaje elaborate în veacul trecut într-o manieră pasabilă. O școală de pictură cuminte, tradițională și tradiționalistă. Pînzele sînt sever patinate de vreme, uleiul e stins, tematica generală are un aer molcom. Personajele, bărbați sau femei, au o blîndețe împăcată și stau, între rame, ca la fotograf odinioară — cu o semeție cuviincioasă spre uzul moral al urmașilor. Într-un colț, cîteva pînze italiene, spaniole și flamande. Și, iată, surprinzător și „greu", un stejar stufos, dominator și dramatic, debordînd spațiul pînzei : un Grigorescu. Un peisaj cu tensiuni subtile, într-un amurg acaparator, un arbore de o vitalitate debordantă, ca un zeu al înserării șoptind, de sub pasta voalată, melancolia stăpînitorului. Mă apropii, mă îndepărtez, fandez cu ochii mijiți și susțin încîntat : „un Grigorescu !" Echipa mă imită, dansează mut și meticulos în jurul lucrării, cu o nedumerire amabilă. Le explic cine a fost, este și va fi acest român magnific. „Ahaa... da, da. Frumos". Păi sigur. Dar nu frumos. Splendid ! Echipa cade de acord în unanimitate. „Splendid !". Așa.

Urcăm la etaj ! Pictură și sculptură contemporană. Culori vii, pînze ample, personaje ferme, scene de război, scene de reconstrucție, scene contemporane, industrie, agricultură, orașele de azi. Prevalează bărbatul partizan și femeia partizană. Lucrările au, constant, un suflu impetuos și un caracter pedagogic.

Gata. Am terminat. Ieșim. Spre alt muzeu. Un muzeu simbolic și în aer liber. Ne îndreptăm spre una din colinele care domină Tirana. Cea mai luminoasă. Străbatem o arteră lustruită și periată, bordată de magnolii, cale de acces șerpuitoare și fastuoasă, escaladînd solemnă un versant întreg. Sus, în punctul cel mai înalt al colinei, un monument alb, de o severă robustețe : „Mama Albania". În mîna ridicată, ferm, spre cer, ține spice de grîu și o stea cu cinci colțuri. La baza acestui monument închinat eroilor albanezi, celor care au luptat pentru eliberare și, apoi, pentru socialism, fac de gardă, neclintiți, soldați. Pe prima platformă, alți soldați străjuiesc, permanent, o placă de marmură roșie pe care este gravat un nume și două date : „Enver Xoxha 1908—1985".

În jurul mormîntului e o liniște însorită, se aude, vag, foșnetul palmierilor care asediază vasta platformă, flori de cîmp galbene, roșii, mov împînzesc, cuminți, pajiștea desfășurată spre marginea Tiranei, și ceasul unei istorii pare să se fi oprit aici, într-o concentrare solemnă, nestingherită de nimeni și de nimic, nici chiar de acest avion cu reacție care despică, deodată, incredibil și zgomotos, cerul virgin al capitalei.

Radu Budeanu

Cutremurul din San Francisco

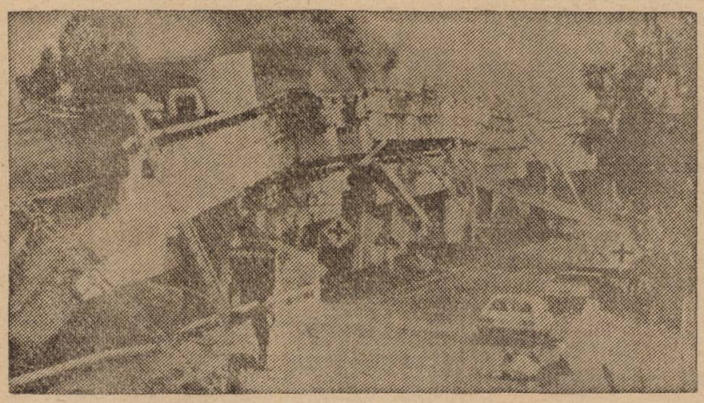

Autostradă lîngă Oakland, distrusă de seism

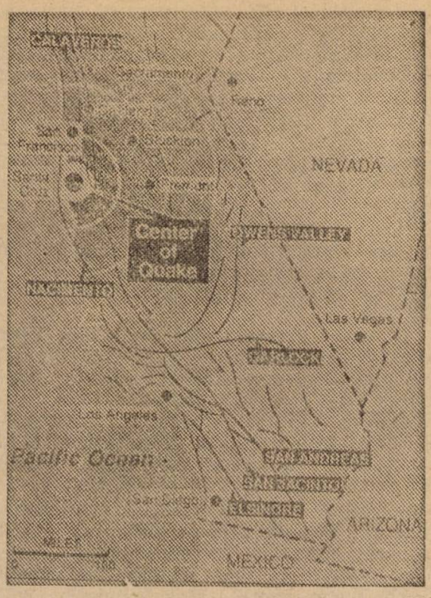

Localizarea epicentrului cutremurului (Din „International Herald Tribune")

La 17 octombrie se desfăşura, pe un stadion din Oakland, o partidă mult aşteptată de baseball, între echipele „Giants" din San Francisco şi „Athletics" din Oakland, urmărită în direct la televizor de milioane de americani care gustă acest sport mai mult ca oricare altul. Cîteva minute după începerea partidei, imaginea dispare de pe ecranele televizoarelor, înlocuită cu un anunţ privind ruperea legăturilor cu San Francisco, datorită unor defecţiuni tehnice. N-a trecut mult timp pînă să se afle că, pe coasta californiană, avusese loc un puternic cutremur.

Cu magnitudinea de 6,9 pe scara Richter, cutremurul s-a produs la orele 17,04 (ora locală) ; o primă mişcare a durat 15 secunde, o a doua, survenită după 20 de minute, a fost mai scurtă. Epicentrul s-a aflat în apropiere de oraşul Santa Cruz, aflat la vreo 80 km sud de San Francisco, în munţii Santa Cruz, practic în apropierea celebrei falii San Andreas, una dintre cele mai puternice zone seismice ale lumii. A fost cel mai puternic cutremur înregistrat în S.U.A. în zona urbană, din 1906 pînă astăzi.

Seismul a fost resimţit la mari distanţe şi a produs considerabile daune în multe aşezări din această zonă foarte populată (160 km p). La San Francisco au fost puternic afectate piaţa din sudul oraşului, portul de ambarcaţiuni şi alte zone vechi ale aşezării, unele clădiri prăbuşindu-se şi incendii în lanţ cuprinzîndu-le pe altele. Un segment de peste un kilometru din etajul superior al podului, ce leagă San Francisco de Oakland peste golful San Francisco, s-a prăbuşit. Pe această autostradă cu opt benzi foarte aglomerată la acea oră de vîrf, zeci de maşini au fost strivite literalmente, numărul victimelor, numai aici, fiind apreciat la aproximativ 250. Alte zeci se pare că au pierit în diverse alte locuri, numărul răniţilor apropiindu-se de 1 400. (Cifrele exacte ale victimelor sînt greu de precizat : la patru zile după seism, cînd se pregăteau să abandoneze cercetările pe pod, echipele de salvare au descoperit încă o persoană în viaţă prinsă sub dărîmături). Spitalele au anunţat că au tratat de urgenţă, pentru diferite vătămări, 2 750 de persoane. Cinci mii de persoane au petrecut două nopţi sub cerul liber sau adăpostite în 30 de centre improvizate de urgenţă. Munca echipajelor de salvare a fost îngreunată considerabil de ploaia ce a urmat după cîteva zile. Calmul a revenit greu, deoarece principalului cutremur i-au urmat alte şapte de mai mică intensitate şi alte zeci înregistrate doar de aparate. Opere de artă valorînd milioane de dolari au fost distruse într-un muzeu vechi de lîngă podul Golden Gate. În metroul care leagă San Francisco de Oakland s-au descoperit infiltraţii. Cărţile bibliotecii publice vor trebui reclasificate — muncă de luni şi poate de ani de zile. Curentul electric şi serviciile telefonice au fost întrerupte la San Francisco mai mult de o zi, iar scurgerile de gaze au provocat incendii stăpînite, însă, de echipele de pompieri. La Santa Cruz s-au înregistrat mari daune, ca şi la Watsonville, orăşel universitar din apropiere, unde numărul celor rămaşi fără adăpost se ridică la 20 000. Au fost afectate San Jose, Modesto şi Berkeley, ca şi clădiri ale Universităţii Californiei. Şapte comitate din nordul Californiei au fost declarate în stare de urgenţă de către guvernatorul statului.

Daunele se ridică la cifre impresionante (apreciate, după surse diferite, la între trei şi zece miliarde dolari) şi, dacă n-ar fi existat măsurile luate în urmă cu aproape două decenii, ar fi fost cu mult mai mari. După cutremurul din 1971, din sudul Californiei, care a provocat daune podurilor şi drumurilor, autorităţile statale au cheltuit mari sume pentru inspectarea instalaţiilor şi construcţiilor existente şi stabilirea unor norme care să facă mai rezistente la cutremure toate construcţiile. Zgîrie-norii din marele oraş s-au legănat, dar nu s-au prăbuşit. Se pare că majoritatea clădirilor, care s-au prăbuşit acum sau au suferit daune şi vor trebui demolate, datează din perioada anterioară modificării normelor de construcţie. Rămîne, însă, un mister pentru autorităţi ceea ce s-a întîmplat cu podul peste golf, construit, este adevărat, în anii '50, dar reconstruit ulterior pentru a-l face mai rezistent. (Spre deosebire de acesta, celebrul Golden Gate n-a suferit daune). Reparaţiile părţii superioare a podului vor cere cel puţin doi ani. Aproximativ 75 de clădiri din centrul oraşului San Francisco vor trebui demolate şi altele o mie au nevoie urgentă de reparaţii. Au fost acordate fonduri federale de urgenţă, iar preşedintele George Bush s-a deplasat în zona calamitată.

O parte din etajul superior al podului de peste golf s-a prăbuşit

Putea fi prevăzut acest cutremur ? Seismologul federal Karry Eaton afirmă că era de aşteptat (deşi nu fusese prevăzut), deoarece existau semne că în falia San Andreas se acumulase o mare cantitate de energie ce urma să fie eliberată. Mai mult, în aceeaşi regiune, cu un centru aproximativ la Santa Cruz, s-au înregistrat două mişcări seismice destul de puternice, la 27 iunie 1988 şi la 8 august a.c. Falia San Andreas este o enormă crăpătură, de zeci de kilometri lungime, în lungul ţărmului, marcînd contactul dintre două plăci tectonice — cea pacifică şi cea americană. Prima se deplasează, într-o mişcare, desigur, foarte lentă, spre nord-est, producînd o fricţiune în lungul faliei San Andreas, cu acumulare imensă de energie. Aceasta nu se poate elibera doar prin sutele de cutremure imperceptibile pentru om, ce se produc anual în zonă, încît, la anumite perioade, au loc seisme de mare intensitate. Cutremurul din 1906, care a distrus complet San Francisco, avea gradul 8 pe scara Richter şi originea tot în falia San Andreas. Experţii seismologi susţin, însă, că seismele de săptămîna trecută n-au eliberat toată energia acumulată şi că există probabilităţi mari să se producă un cutremur şi mai puternic. Astfel, se afirmă că există un coeficient de 60 la sută probabilitate ca, în următorii 30 de ani, să se producă un seism de gradul 7,5 în deşertul Mojave, la est de Los Angeles ; 50 la sută — să se producă, în aceeaşi perioadă, un seism la fel de mare la San Francisco ; şi 90 la sută — ca, în 1993, să se producă un seism de gradul 6, undeva în lungul faliei San Andreas.

Cu toate acestea, regiunea californiană,

în întregul ei, dar mai ales cea din jurul orașului San Francisco, rămîne una dintre cele mai populate zone ale Americii. Reconstrucțiile adoptă, în tot mai mare măsură, tehnici capabile să reziste cutremurelor puternice. Și, îndeosebi, solul este stîncos și rezistent, ceea ce explică numărul relativ limitat de clădiri prăbușite. Ciudad de Mexico, spre deosebire, este construit pe un sol argilos, care amplifică, în mod considerabil, daunele. Dacă un asemenea sol ar fi existat la San Francisco, cutremurul din 17 octombrie ar fi distrus, probabil, mare parte din oraș, ca în 1906.

În urma cutremurului de la San Francisco revine în discuție o metodă originală de prevedere a seismelor, pusă la punct acum vreo cinci ani de cercetătorii greci Panaiotis Varotzos, Constantin Alexopolos și Constantin Numikos, denumită VAN (de la inițialele numelor celor trei). Metoda nu a fost luată încă în serios, ceea ce l-a determinat pe cunoscutul vulcanolog Haroun Tazieff, printre alții, să critice această atitudine. Într-un număr recent din „Science et Vie", se scria că metoda VAN poate salva, fără îndoială, vieți omenești în cazul unor cutremure de amploare. În esență, metoda constă în „înregistrarea continuă a curenților telurici, grație unei rețele de stații acoperind suprafața țării. Fiecare dintre stații comportă cel puțin doi captatori orientați unul spre nord-sud, iar celălalt spre est-vest. Alcătuiți din doi electrozi implantați în sol la cîteva zeci, sute sau mii de metri unul de celălalt și legați printr-un fir la un amplificator de tensiune și un aparat ce înregistrează grafic, captatorii prind și cea mai slabă tensiune de curenți care circulă în sol. Se poate, astfel, detecta semnalul electric seismic, care pare să preceadă un cutremur. Amplitudinea semnalului este în funcție, pe de o parte, de magnitudinea șocului pe care îl anunță, iar, pe de altă parte, de distanța între epicentru și stația receptoare. Dacă cel puțin trei stații au înregistrat semnalul, localizarea epicentrului e simplă". Desigur, nu e suficient să prevezi cutremurele, dar, procedînd astfel, pagubele materiale și victimele omenești se speră că vor fi mult mai mici.

S.Ț.

IN LUMEA ȘTIINȚEI

„Atlantis" și „Galileo"

— *start cu peripeții în drumul spre Jupiter* —

Al șaselea zbor al unei navete spațiale americane de după catastrofa „Challenger" s-a încheiat la 23 octombrie, cinci zile după ce „Atlantis" fusese lansată de la Centrul spațial Kennedy din Florida. A fost misiunea spațială cu cele mai numeroase probleme, nu în timpul petrecut în Cosmos, cînd nu s-a produs nici un incident, ci înaintea lansării.

„Atlantis" trebuia să lanseze, la rîndul său, în spațiu, sonda „Galileo", poate cea mai sofisticată navă de acest gen construită pînă acum, dotată cu aparatură extrem de sensibilă și costisitoare (sonda a costat, în totalitate, 1,4 miliarde dolari) și a cărei misiune finală este de a cerceta planeta Jupiter, cea mai mare din sistemul nostru solar. Datele pe care „Galileo" le va trimite cercetătorilor de pe Pămînt vor revoluționa — se speră — cunoștințele actuale despre Jupiter și sistemul solar, deoarece sonda va transmite imagini de sute de ori mai bune decît cele obținute de „Voyager 2", va studia în detaliu atmosfera și cîmpul magnetic al uriașei planete, va cerceta, mai înainte, Venus, fața nevăzută a Lunii, asteroizii și sateliții naturali ai lui Jupiter.

Dar, datorită distanței la care se află Jupiter față de Soare, „Galileo" nu poate folosi energia acestuia pentru a se deplasa. Ca urmare, a fost dotat cu două generatoare cu putere nucleară („radiosotope thermoelectric generator") care îi vor furniza energia electrică necesară. Cele 22 kg de plutoniu 238 sînt închise în containere triplu blindate pentru a se evita o scurgere, un accident sau poluarea în cazul unei, desigur nedorite, catastrofe a navetei spațiale. Firesc, cînd s-au aflat toate acestea, s-a insistat pentru detalii, și grupuri pacifiste și ecologiste au protestat împotriva soluției la care s-a recurs ; la 28 septembrie, ele au intentat un proces, cerînd justiției americane să împiedice lansarea navetei „Atlantis" și sute de persoane s-au strîns în jurul bazei de la Cape Canaveral nu pentru a urmări apropiata lansare, ci pentru a face totul s-o împiedice. Un posibil accident — de felul celui petrecut cu „Challenger" — ar fi dus la răspîndirea plutoniului pe o mare zonă și la sporirea considerabilă a riscului îmbolnăvirilor de cancer. NASA argumenta că acele containere cu plutoniu au fost supuse la numeroase teste (explozii, încendiu, impact puternic), pentru a li se asigura rezistența, și că există o probabilitate de 1 la 2500 să se producă o scurgere de plutoniu. (De altfel, acest sistem de obținere a energiei este singurul ce poate oferi electricitate navelor călătorind foarte departe de Soare, iar aparatură similară s-a aflat și la bordul sondei „Voyager 2"). Dar „Galileo" are o traiectorie diferită de a tuturor sondelor de pînă acum și se va apropia în două rînduri de Pămînt. Dacă va cădea în timpul uneia din aceste apropieri ? — întrebau grupurile protestatare. NASA susținea că există o asemenea probabilitate la două milioane. Însă cercetătorul Robert Weathermax (care se ocupă cu studierea securității transporturilor spațiale) afirmă că un asemenea risc este cu mult mai mare, ca și în cazul scurgerii de plutoniu — și el este unul din puținii care a calculat, cu ani în urmă, riscul unui dezastru spațial la 1 la 35 (în fapt, „Challenger" a fost al 25-lea zbor).

Proiecția grafică a apropierii sondei „Galileo" de Jupiter

Judecătorul federal Oliver Gusch a dat, în cele din urmă, cîștig de cauză celor de la NASA. Lansarea lui „Atlantis" a avut loc, însă, în condiții cum nu se mai văzuseră : în jurul bazei fusese adusă o puternică forță militară, cu arme automate la șold, iar elicopterele militare patrulau pentru a împiedica infiltrarea intrușilor în bază.

Peripețiile nu s-au oprit însă aici. Cu puțin înaintea lansării, s-a descoperit o defecțiune la unul din computerele care controlau lansarea. Acesta a trebuit să fie înlocuit, ceea ce a amînat cu o săptămînă zborul. O nouă amînare de 24 de ore s-a datorat unor ploi torențiale la Cape Canaveral — se știe că noua regulă a NASA este de a nu lansa navetele pe vreme nefavorabilă. Firesc, conducătorii zborului erau îngrijorați, deoarece succesul misiunii era condiționat de lansarea pînă la data limită de 21 noiembrie : pentru a-și duce la bun sfîrșit programul, „Galileo", are nevoie de o anumită aliniere a planetelor, ce nu s-ar mai fi înregistrat decît în mai-iulie 1991.

Lansarea a avut loc, cu succes, la 18 octombrie, 6 ore și 21 minute mai tîrziu, „Galileo" a fost scos din cală și, apoi, s-a îndepărtat de navetă, pornind pe complicata sa traiectorie. Sonda va înconjura, mai întîi, planeta Venus, se va apropia în două rînduri (la 8 decembrie 1990 și 8 decembrie 1991) de Pămînt, prima oară la mai puțin de 321 km, după care, folosind forța de gravitație a celor două planete, transformată în energie propulsoare, va țîșni spre Jupiter. Urmează să ajungă în apropierea acestuia la 7 decembrie 1995, cînd va trimite o sondă mai mică în atmosfera gigantului (prima oară cînd se realizează acest lucru) și se va instala, pentru 22 de luni, pe o orbită în jurul planetei. „Galileo" va transmite o cantitate impresionantă de informații. Dar cercetătorii de la NASA vor avea mult de lucru și înainte, urmărind-o în ceea ce Torrance Johnson numea „gimnastică cerească" — baletul printre planete și captarea forței lor gravitaționale. „Niciodată NASA nu a pus la punct și nu a lansat un dispozitiv automat atît de complex și de sofisticat", a afirmat directorul programului științific.

Complicațiile lansării lui „Atlantis" și ineditul misiunii „Galileo" au trecut în plan secundar restul activității echipajului alcătuit din cinci astronauți (între care două femei) : Donald Williams, 47 de ani, Michael McCulley, 46 de ani, Franklin Chang Diaz, 39 de ani, Shannon Lucid, 46 de ani, și Ellen Baker, 36 de ani. Cei cinci s-au supus, la fel ca toți predecesorii lor, unor teste medicale dintre cele mai complexe și au îndeplinit un program de experiențe științifice (fizice și chimice), majoritatea făcute și înaintea acestei misiuni.

S.Ț.

Savanții avertizează

Trăim pe o planetă fragilă (27)

Se apreciază că, prin folosirea unor metode aplicate în alte țări industrializate pentru reciclarea sau incinerarea reziduurilor lor menajere, Statele Unite nu pot trata decît aproximativ 10 la sută din reziduurile lor. Restul de 80 la sută sînt depuse în locuri imense de depozitare a gunoaielor, din care se apreciază că aproximativ o treime ar urma să fie saturate în decurs de cinci ani. Terenurile disponibile pentru a funcționa ca noi locuri de depozitare încep să devină tot mai rare, iar colectivitățile umane se arată tot mai puțin dispuse să accepte o vecinătate atît de puțin agreabilă.

O dificultate în plus, în legătură cu soarta reziduurilor o creează pentru țările dezvoltate și faptul că debarasarea de propriile reziduuri, prin „exportarea" lor în alte țări, îndeosebi țări din lumea a treia, pune probleme tot mai mari. Reacții de respingere față de depozitarea unor reziduuri, în majoritatea lor nocive, devin tot mai puternice, inclusiv din partea țărilor celor mai sărace ale lumii a treia. În ultima vreme, un mare număr de nave încărcate cu reziduuri menajere sau industriale, fie ele nocive sau nu pentru mediul înconjurător sau pentru viață, au fost nevoite să rătăcească luni de zile pe mările globului în căutarea zadarnică a unui loc de depozitare. Recenta reuniune internațională desfășurată la Basel, care a avut ca subiect statutul produselor nocive, s-a soldat cu adoptarea unui document internațional ce conține prevederi angajante privitoare la combaterea „exportului de otravă", efectuat, într-o măsură covîrșitoare, din țări bogate în țări sărace. Este, totodată, semnificativ faptul că reacții de respingere a acestei noi forme de colonialism, numit de presă și „colonialism ecologic", se manifestă chiar și în țări industrializate, îndeosebi din partea unor organizații ecologiste.

Deșeurile — o sursă de energie

Procesul de conștientizare a opiniei publice începe să aibă impact și asupra autorităților. Așa se face că, în Statele Unite, autoritățile locale din districtele Suffolk (statul New York) și Berkeley (statul California) au interzis, de curînd, numeroase întrebuințări ale unor materiale folosite ca ambalaj „nedegradabil", iar în districtul Montgomery (statul Maryland) este discutat un proiect de lege privind interzicerea tuturor ambalajelor din plastic „nedegradabile în decurs de patru luni".

Pe aceeași linie, nu este lipsit de interes faptul că, de curînd, ziarul „New York Times" considera necesar să publice un amplu editorial în care se pronunța împotriva scutecelor pentru nou-născuți utilizate doar o singură dată, arătînd că cele 16 miliarde de bucăți folosite anual în Statele Unite reprezintă aproximativ 2 la sută din volumul total al reziduurilor menajere produse într-un an în această țară. Unele state americane preconizează, de altfel, să introducă taxe considerabile pentru a încuraja revenirea la tradiționalele scutece reutilizabile.

O altă acțiune care tinde să capete amploare este cea a reciclării diverselor materiale și produse menajere considerate pînă acum deșeuri și care ar putea fi supuse unui proces de separare și revalorificare (este vorba, îndeosebi, de metale, sticle și hîrtie). Ceea ce pare încă mai puțin explicabil unui ziarist străin este faptul că așa-zisele „deșeuri de grădină", care sînt, în principal, tăieturile de gazon și frunzele uscate, în loc de a fi transformate în humus în propriile grădini, continuă să fie strînse în saci de plastic, adunate și îngrămădite în locurile de depozitare a gunoaielor, unde ocupă circa o cincime din volum.

Preocupări tot mai accentuate în legătură cu reutilizarea sau neutralizarea reziduurilor se manifestă și în U.R.S.S. „Deșeurile, care se acumulează în halde, gropi de gunoi și diverse locuri de depozitare, au devenit unul din factorii care frînează dezvoltarea economiei — se arată într-un articol publicat în revista sovietică „Energhia". Pe lîngă aceasta, deșeurile acționează puternic asupra mediului natural. Ele au devenit o calamitate cu care trebuie să luptăm organizat și hotă-

Un imens lanț uman, pe insula vest-germană Sylt, desfășurat în semn de protest împotriva poluării apelor Mării Nordului

CONTRAPUNCT

C. I. A. cea de taină!

Potrivit telegramelor de presă, directorul Agenției Centrale de Investigații (C.I.A.), William Webster, a cerut Casei Albe și Congresului american „o mai mare libertate de mișcare în sprijinirea loviturilor de stat din diferite țări".

Într-o convorbire publicată de ziarul „New York Times", liderul C.I.A. a deplîns „interpretarea restrictivă" a deciziei adoptate, în 1976, de fostul președinte Gerald Ford, care respinge implicarea Statelor Unite în acte de asasinat. S-a dat de înțeles că această hotărîre ar constitui „piatra unghiulară a limitelor impuse operațiunilor secrete ale S.U.A. în străinătate". William Webster a solicitat o reinterpretare a deciziei respective, pentru ca serviciile sale să poată interveni, fățiș sau măcar... în taină aprobată, în puciuri, precum cel întreprins, la 3 octombrie a.c., în Republica Panama. Dezvoltîndu-și ambițiile intervenționiste, șeful C.I.A. a declarat că „Statele Unite nu se angajează în asasinate selective și individuale", dar ele sînt, totuși, preocupate de „protejarea democrației în acele zone ale lumii în care au interese legitime".

Prin asemenea pretenții și formulări, C.I.A. s-a făcut din nou de pomină. De cînd principiile, mecanismele și regulile democrației sînt stabilite de serviciile secrete ale unei puteri străine și nu de autoritățile și poporul din țara respectivă? Și de ce Statele Unite ar avea în Panama interese mai legitime decît însuși poporul panamez? Și să nu fi aflat, oare, șeful C.I.A., fie și din auzite, că normele și actele care guvernează raporturile dintre state sînt consacrate nu numai prin decizii interne, ci și prin acorduri internaționale, angajante și obligatorii, precum Carta O.N.U. ori tratatul O.S.A.?

Atrage atenția și împrejurarea că directorul Agenției Centrale de Investigații a fost precedat, în incursiunile sale pe domenii străine, de către generalul Marc Cisneros, șeful forțelor nord-americane staționate la Canalul Panama. Acesta din urmă s-a pronunțat pentru o intervenție militară a Statelor Unite în Panama, spre „a pune ordine" în această țară! Comandantul trupelor nord-americane și-a permis să lanseze rafale de calomnii la adresa armatei și autorităților panameze, să emită aprecieri arbitrare despre democrație, după care a dezvăluit că ar dispune de mai multe scenarii posibile pentru a invada Republica Panama.

Se vede treaba că anumite forțe, cuprinse de aroganța și febra puterii globale, nu-și mai tăinuiesc nici planurile și nici mijloacele de a destabiliza și submina situația din alte țări, de a-și impune prin forță politica de subordonare și dominație. Declarațiile provocatoare ale celor doi înalți funcționari nord-americani atestă că forțele cu pricina își dau iarăși arama pe față. Ar fi cazul ca asemenea dregători să fie aduși la ordine, înainte ca înșeși evenimentele să-i pună la punct...

Ion Jercan

rît. Orice producție generează, inevitabil, deșeuri. Ele se formează, de asemenea, în sfera consumului, sub forma automobilelor ieșite din uz, anvelopelor vechi, a hainelor uzate, încălțămintei, obiectelor de uz casnic. Deșeurile de producție și de utilizare — subliniază revista — constituie resurse secundare, iar acea parte a lor care poate fi prelucrată reprezintă materia primă secundară".

Încercînd să stabilească „dimensiunile calamității" pe care o reprezintă, pentru mediul înconjurător, cantitatea tot mai mare de reziduuri, revista citată informează că, în economia națională a U.R.S.S., volumul anual de deșeuri atinge „o valoare astronomică": 9 miliarde tone. Între ele, aproximativ 100 milioane tone de zgură provenind din industria metalurgică feroasă și neferoasă, 100 milioane mc deșeuri rezultînd din prelucrarea lemnului, 100 milioane tone de cenușă și zgură de cenușă provenind din termocentralele electrice, 25 milioane tone reziduuri din producția de îngrășăminte fosfatice, 1,2 milioane tone anvelope auto uzate, peste 4 milioane tone maculatură. Volume importante de reziduuri s-au acumulat și în halde: aproximativ 500 milioane tone zguri metalurgice, peste un miliard tone cenușă de la termocentralele electrice etc.

Iar cheltuielile de exploatare pentru întreținerea în halde a fiecărei tone de zguri metalice se ridică la cel puțin o rublă. „Acțiunea deșeurilor asupra mediului înconjurător — observă revista — se manifestă în diverse moduri. Aici sînt incluse și furtunile de praf, care împrăștie haldele întreprinderilor industriale, și acumularea de deșeuri în pămînt, bazine de apă și în aer pînă la concentrații periculoase".

Apreciind că problema deșeurilor „a devenit deosebit de acută în anii '70", cînd s-a impus adoptarea de măsuri pentru organizarea prelucrării la scară mare a deșeurilor, revista arată că, în prezent, „deșeurile au devenit una din principalele surse de satisfacere a necesităților de materii prime și materiale". Prin prelucrarea lor, se economisesc importate cantități de materii prime, crește importanța lor ca sursă suplimentară de energie, sporesc perspectivele de aplicare a tehnologiei de obținere a biogazului din deșeurile complexelor zootehnice și din gropile de gunoi orășenesc, precum și de folosire a deșeurilor menajere solide drept combustibil.

Corneliu Vlad

(Va urma)

Din culisele celui de-al doilea război mondial

„Orchestra neagră" (6)

Anthony Cave Brown

În timp ce unii membri din „Schwarze Kapelle" plănuiau o altă lovitură de stat și un sfîrșit al războiului prin negocieri politice, Canaris activează prin mijloace mai subtile. După căderea Franței și retragerea armatei britanice de pe continent în vara lui 1940, Hitler ordonă statului său major planificarea operațiunii „Leul de mare" (numele de cod pentru invazia Angliei — n. trad.). În consecință, Canaris începe atacul de spionaj împotriva insulelor britanice pentru a furniza Wehrmachtului informațiile necesare pentru ocuparea lor.

Activitatea Abwehrului legată de operațiunea „Leul de mare" a fost aproape mai nimic, destul de stîngace și nepriceputâ. Deși directiva „Planului Galben" specifica, în mod clar, că ultimul obiectiv este Marea Britanie, Canaris nu face pregătirea pentru lansarea unei operațiuni de spionaj de anvergură împotriva Angliei. Fără îndoială, misiunea lui Canaris împotriva Angliei era extrem de dificilă. În primul rînd, poziția insulară a Angliei, controlul britanic pe mare și în aer asupra Canalului Mînecii care făceau deosebit de dificilă infiltrarea agenților.

Canaris obținuse rezultate notabile în alte părți, dar cînd Hitler și OKW-ul trec la întocmirea planului pentru operațiunea „Leul de mare", sînt confruntați cu o lipsă aproape totală de informații — un vacuum pe care agențiile britanice de inducere a inamicului în eroare îl vor umple cu informații false, conform cărora Anglia ar fi fost mult mai puternică decît era, de fapt, în realitate. În consecință, FHW (Departamentul pentru

---

Fragmente din volumul „**Bodyguard of lies**" (O gardă de minciuni)

Minte sănătoasă în corp sănătos...

„Mintea sănătoasă în trup sănătos" este un ideal care nu se perimează. Azi, ca și în antichitate, robustețea minții și a trupului reprezintă o frumoasă împlinire, mai ales cînd se manifestă simultan. Nu îndrăznesc să stabilesc o ierarhie pe scara Richter a periculozității între diversele boli, tradiționale sau noi-noute, care atacă omenirea. O durere de măsea, o sciatică sau o scarlatină pot scoate un individ din starea de funcționare, indiferent de conștiinciozitatea sau entuziasmul său profesional. Desigur, o migrenă, spre exemplu, poate avea efecte diferite în funcție de activitatea „posesorului". Migrena unui pomicultor și migrena unui pilot de încercare pot fi la fel de intense, dar mă îndoiesc sincer că și rezultatele în planul muncii ar fi aceleași.

Dacă în ceea ce îi privește pe oameni, bolile au un dramatism specific, în domeniul obiectelor lucrurile stau mai simplu. Chiar dacă un scaun, un automobil sau un lift se strică, intră în comă și mor, nimănui nu îi va trece prin cap să le plîngă cum s-ar plînge un om. La scara obiectelor, bolile par pasabile și nu capătă dimensiuni stihinice. Aceasta s-a întîmplat pînă de curînd. Iată însă că, o dată cu sofisticarea fără frontiere a unor mașini, mecanisme sau sisteme ultra-perfecționate, au căpătat o pondere nouă și imperfecțiunile adiacente sau defecțiunile de tot felul. Unele dintre aceste zdruncinări sînt accidentale, altele premeditate. Unele sînt rezonabile, altele catastrofale.

În ultima vreme, pe lista complexă a riscurilor care pîndesc civilizația noastră tehnologică s-a infiltrat, cu un aplomb de zile mari, o boală modernă și rapace, o amenințare teribilă și insidioasă în stare să strice toate socotelile omului și ale produsului său cel mai dorlotat. Este vorba de un virus. Un virus care nu atacă expertul minuitor al computerului, ci computerul însuși. Așadar, expertul poate să se bucure, în tihnă, de o minte sănătoasă în corpul său sănătos, iar computerul, în schimb, să fie măcinat de o maladie grozavă, vicleană și ruinătoare, ascunsă perfid în mădularele sale microscopice.

Nu este un secret pentru nimeni că, în zilele noastre, dominate de pasiunea obiectivă pentru sinteze, scenarii și concluzii la care trebuie ajuns cu o viteză exorbitantă, computerele iau locul omului, rămînînd, cu docilitatea necesară, la dispoziția sa. Computerul rămîne o unealtă, dar a devenit, cu o fervoare pe care i-am favorizat-o din plin, un coechipier extravagant, capabil să-și asume munți de date, să îi distileze imediat și să-i transforme într-o picătură de o majoră densitate informațională. Omul se bazează pe computer. Nu știm dacă și computerul se bazează pe om cu aceeași sportivă credulitate. „Îmbolnăvirea" unui computer devine, astfel, un obiectiv de primă mînă, în contextul războaielor de tot felul care îi despart pe oameni. Ravagiul produs de un computer zăpăcit, amnezic sau recalcitrant corespunde, în plan electronic, dezastrului produs de o bombă atomică, de gazele toxice sau altele asemenea pe cîmpul de luptă. Inoculat, un „virus" inteligent poate prosti sisteme ample și complexe, fie ele defensive sau ofensive. Nu este, deci, deloc surprinzător că, în pas cu apariția unor generații tot mai geniale de computere, au apărut și bolile în stare să le scoată din circulație în forme mai mult sau mai puțin grotești. Agenția „EFE" notează, fără să mai dramatizeze, o situație care, și așa, a atins punctul de fierbere:

„Guvernul american și numeroase întreprinderi din sectorul particular au adoptat măsuri de precauție în fața «asaltului unui virus» al computerelor, potențial devastator, care este activat începînd de la 12 octombrie.

«Virusul», numit «Datacrime» (uciderea datelor) sau «Columbus day» — deoarece, la 12 octombrie, s-au împlinit 497 de ani de la descoperirea Americii —, a apărut, se pare, în Europa și este programat să «îmbolnăvească» sisteme informatice din SUA între 12 octombrie și sfîrșitului anului. «Virusul», ale cărui victime urmează să fie computerele personale ale concernului «IBM» și alte sisteme compatibile — care reprezintă 90 la sută din acest sector al pieței mondiale — șterge instrucțiunile pentru localizarea datelor înmagazinate în discuri compacte, ceea ce îl face mai nociv ca alte «boli» informatice, apreciază experții.

aprecierea informațiilor privind Aliații occidentali — n. trad.) nu este în stare să aprecieze cu siguranță potențialul combativ și amplasamentul forțelor de apărare britanice. La 2 septembrie, cînd efectivele reale britanice erau de 29 divizii, Canaris înaintează un raport care vorbește despre 37 divizii, echipate, instruite și ferm hotărîte să respingă o invazie. Hotărîți erau englezii, dar mult mai puțini numeric și mai puțin bine echipați decît îl făcuse Canaris pe Hitler să creadă. Hitler începe să folosească pregătirile sale pentru „Leul de mare" mai puțin ca bază pentru o operațiune reală și, mai mult, ca o „înșelare" strategică pentru a-și „acoperi" planurile și intențiile sale în răsărit. În cele din urmă, va abandona complet operațiunea „Leul de mare".

În timp ce operațiunea „Leul de mare" rămînea nedecisă, atenția principală se concentrează, dintr-o dată, asupra Spaniei și Gibraltarului. Abwehrul era foarte puternic în Spania ; unii spun chiar că, de fapt, conducea țara. Influența lui Canaris asupra lui Franco era foarte mare ; era foarte mare și la Ministerul de externe, la „Armada" și la serviciul secret de securitate, Direccion General de Seguridad. Nu aranjase oare „domnul Guillermo" — numele de cod al lui Canaris — ajutorul militar, financiar și economic acordat lui Franco în timpul războiului civil ? Franco avea toate mativele să-i fie recunoscător lui Canaris pentru ajutorul acordat în trecut, iar acum va avea din nou motive pentru a-și exprima recunoștința.

La 30 iunie 1940, Jodl îi face Führerului o prezentare strategică a războiului ; el subliniază că, dacă obiectivul principal al Germaniei este înfrîngerea Marii Britanii, aceasta se poate realiza prin ocuparea Gibraltarului. Jodl preia inițiativa și hotărăște ca un grup „de cercetare" să plece în Spania. Rolul principal îi revenea amiralului Canaris.

Canaris și ceilalți membri ai grupului părăsesc Berlinul îmbrăcați în haine civile și avînd asupra lor pașapoarte false. Ei călătoresc pe rute diferite și cu mijloace diferite de transport. La Madrid, iau contact cu șeful Abwehrului din Spania, Wilhelm Leissner, care comanda întreaga operațiune a Abwehrului în Iberia și Maroc. Drept „acoperire", conducea firma „Excelsior Import and Export Company" care făcea comerț cu plumb, zinc, mercur și plută. Fost coleg cu Canaris în timpul primului război mondial, acest Liessner conducea o organizație deloc de subestimat : 717 ofițeri și agenți permanenți și 600 informatori în întreaga Spanie ; potrivit unui ordin dat de Franco la 6 septembrie 1940, el putea să se folosească de serviciile consulilor Spaniei în Anglia pentru obținerea informațiilor de spionaj.

Canaris își trimite experții în recunoaștere în diferite regiuni ale Spaniei. La 27 iulie 1940, cînd se reîntîlnesc la Madrid, el întocmește un raport care nu este altceva decît o „descurajare calculată". Nu se poate pune problema unui atac prin surprindere în Gibraltar, scria Canaris ; ecartamentul căilor ferate franceze și spaniole diferă de cel al căilor ferate germane ; deci, trupele germane ar trebui să schimbe trenurile la frontiera spaniolă, încît vor fi observate, și prezența lor imediat raportată. Dar și mai rău era faptul că doar un singur drum ducea direct la Gibraltar și germanii trebuie să-l folosească. Britanicii erau conștienți de amenințarea care plana asupra fortăreței din Gibraltar și, chiar în timpul ședерii lui Canaris la Madrid, are loc o puternică întărire a garnizoanei din Gibraltar. În plus, amplasamentul geografic al fortăreței făcea dificilă aplicarea principiilor militare cunoscute. În sfîrșit, conchide Canaris, un atac de orice gen necesită aprobarea și ajutorul guvernului spaniol. Se va întîmpla acest lucru ? Canaris acționează subtil pentru ca acest ajutor să nu fie acordat. Cînd Serrano Suñer, cumnatul lui Franco și ministrul de externe spaniol, sosește la Roma, este abordat de Dr. Josef Müller, care supraviețuise tuturor asalturilor lui Himmler și Heydrich și era, în continuare, reprezentantul lui Canaris pe lîngă Sfîntul Scaun. „Amiralul vă cere să-i transmiteți lui Franco să țină Spania cu orice preț, în afara acestui joc. Poate vi se pare că poziția noastră este foarte puternică. În realitate, este disperată și avem puține speranțe că vom cîștiga acest război". La Madrid, Canaris îi spune lui Franco să-i ceară lui Hitler 10 tunuri de 15 inci pentru operațiunea „Felix" — numele de cod pentru operațiunea Gibraltar —, știind că aceste tunuri grele nu există, că trebuie fabricate și, deci, aceasta înseamnă timp.

Și iată că, la 23 octombrie 1940, Hitler însuși traversează Europa cu trenul său personal, îndreptîndu-se spre localitatea Hendaye, la poalele Pirineilor, pentru a discuta cu Franco despre operațiunea „Felix". Hitler a vrut „să-l intimideze pe Franco" și, timp de nouă ore, a fost „o sufocantă avalanșă de vorbe cu care, de obicei, își stupefia victimele ca un șarpe boa constrictor care-și acoperă victima cu salivă înainte de a o devora". Dar Franco nu se angajează în operațiunea „Felix".

La sfîrșitul iernii lui 1941, Wehrmachtul este oprit în Vest la canalul Mînecii și Pirinei, dar Hitler începuse deja pregătirile secrete pentru operațiunea „Barbarossa" — invazia Rusiei — și pentru cucerirea Nordului Africii, vechiul vis al unui imperiu în Orientul Mijlociu. Esențiale pentru succesul ambelor operațiuni erau țările din regiunea Balcanilor. Și, în timp ce tancurile germane trec Dunărea, alte trupe germane încep debarcarea în Libia.

„Cazul Franta"

Anglia nu cedase, dar acest lucru nu putea fi atribuit exclusiv serviciilor lui Canaris ; deși Spania nu se alăturase direct Axei, Abwehrul era puternic infiltrat la toate nivelele guvernului spaniol. Serviciul suedez de informații era atît de puternic infiltrat cu agenți germani, încît practic se poate spune că lucra sub control german, iar Abwehrul avea acces, dacă nu la toate, la majoritatea rapoartelor diplomatice suedeze dintre Londra și Washington. În Elveția exista un puternic centru al Abwehrului. În Franța, forțele de rezistență erau practic (în această fază a războiului — n. trad.) neutralizate de serviciul de contraspionaj al Abwehrului. Activitatea lui Canaris în Balcani fusese intensă, iar Egiptul, Turcia, Irakul, Iranul, Siria și Libanul forfoteau de agenți germani. În interiorul Germaniei, Abwehrul era atît de eficient, încît, virtual, era imposibilă dezvoltarea unei rețele externe.

Dar, dacă Hitler avea toate motivele să fie mulțumit de Canaris, existau alții din înalta ierarhie nazistă care-l priveau cu suspiciune și neîncredere. Printre aceștia, cel mai important era Reinhard Heydrich. Pe față, cei doi se aflau în relații de cordialitate, dar Heydrich căuta, permanent, să-l „scoată din joc" pe Canaris și să „înghită" organizația acestuia, Abwehrul, în cadrul S.D.-ului, creînd, astfel, un singur imperiu de spionaj, sub controlul său. În primăvara lui 1942, Heydrich găsește, în sfîrșit, arma de care avea nevoie ; el descoperă dovada indiscutabilă a unui act de înaltă trădare comis de un ofițer din statul major al Abwehrului. Omul despre care era vorba, cunoscut sub numele de cod „Franta", era unul din ofițerii de seamă din executivul Abwehrului din Dresda, de unde Canaris conducea operațiunile în sudul Uniunii Sovietice, în Balcani și Orientul Apropiat.

Cazul „Franta" a început în seara zilei de 5 aprilie 1936, cînd maiorul Josef Bartik, șeful secției de contraspionaj a serviciului secret ceh (cel mai bun din serviciile de spionaj din Europa centrală), se întîlnește, într-un sătuc de la frontiera dintre Boemia de Nord și Germania, cu cel cunoscut sub numele de cod „Franta". „Franta" spune parola : „Altvater" (patriarh în lb. germană) și salutul german „Grüss Gott !". Cei doi se îndreaptă spre mașina lui Bartik, și „Franta" îi înmînează un pachet cu documente. Examinate ulterior, documentele

---

NASA, care a lansat în spațiu naveta «Atlantis» la 12 octombrie, este îngrijorată de posibila interferență a virusului în programul de zbor și a cumpărat programe pentru a încerca să detecteze prezența lui. Centrul de comunicații al armatei SUA din Illinois a alertat toate bazele sale, în timp ce companiile «Ford» și «ATT», între altele, au adoptat măsuri împotriva acestei «boli» care poate șterge importante cantități de date înmagazinate".

Nu mai trebuie pus în evidență balamucul formidabil care ar rezulta fie din leșinarea memoriei unui computer, fie din inițiativa sa răuvoitoare. Virușii la care mă refer sînt, însă, de o diversitate tot mai pregnantă în ideea de a produce fiori pe un spectru tot mai larg. Iată doi dintre ei repertoriați clinic și aflați la ordinea zilei. Citez, din nou, din „EFE" : „Două tipuri de «viruși» sînt programați să «atace». Primul este așa-numitul «virus al Ierusalimului», ce va fi activat în fiecare vineri 13. Descoperit la Universitatea din Ierusalim, el șterge programe introduse în memoria unui computer, dar poate fi ușor neutralizat prin refacerea programului. Cel de-al doilea «virus» este denumit «Fu Manchu» și inserează o injurie alături de numele politicienilor incluși în memorie".

Lăsînd la o parte aspectul anecdotic al capacității unei mașini de a irita politicieni și de a-i torpila fie repetitiv, fie definitiv, rămîne în picioare pericolul de a transforma un computer într-o bombă care să năruie, economic și militar, arii considerabile ale planetei noastre robotizate cu atît succes. De altfel, „EFE", fără să calmeze pe nimeni, precizează că, pe linia acestei amenințări, precedentul a fost creat :„«Virușii» informatici nu constituie o noutate în SUA. Cazul precedent cel mai cunoscut datînd din noiembrie 1988 este al unui tînăr student american de 24 de ani, Robert Tappan Morris, care a introdus un «virus» în rețeaua informatică, paralizînd circa 6 000 de ordinatoare din SUA, între care de la baze militare și mai multe universități".

Exemplul rămîne instructiv și perfect inoperant, pentru că maladiile produse de om pentru a îmbolnăvi computerele se află încă în faza copilăriei acestora, deși, simultan, în faza maturității omului. Dar maturitatea nu implică, neapărat, o minte sănătoasă în trup sănătos...

Radu Budeanu

se dovedesc a cuprinde dispozitivul de luptă al Abwehrului, organizarea S.D.-ului în Saxonia și responsabilitățile sale operative, precum și o descriere a rețelei și sarcinilor ce reveneau agenților de la frontierele germane. Informațiile sînt de o mare importanță atît pentru cehi, cît și pentru MI-6, cu care serviciul secret ceh avea relații. „Franta" îi dă lui Bartik o adresă la post-restant, pentru transmiterea pe viitor a informațiilor, după care se dă jos din mașină, se îndreaptă spre frontiera germană și dispare în întuneric. Bartik se întoarce la Praga și, peste cîteva zile, se întîlnește cu șeful MI-6 în capitala cehă, maiorul Harold Lehrs Gibson.

Din acest moment și pînă în 1941, cînd Heydrich devine „Reichsprotektor" al Boemiei și Moraviei, „Franta" a transmis permanent cehilor, care, la rîndul lor, transmiteau britanicilor, informații apreciate ca fiind „documente secrete pregătite spre atenția personală a amiralului Canaris".

S-a spus că avertismentele transmise de „Franta" i-au permis lui Gibson, guvernului ceh și funcționarilor superiori ai serviciului secret de informații să fugă la Londra, cu puțin înainte ca forțele germane de ocupație să intre în Praga, în martie 1939 ; tot „Franta" i-ar fi avertizat asupra planurilor lui Hitler de a ocupa Polonia și invada Norvegia, Danemarca, Olanda, Belgia și Franța ; de asemenea, se pare că informațiile transmise de „Franta" le-au permis britanicilor să-i scoată din țară — înainte ca germanii să-i captureze — pe regina Olandei, Wilhelmina, și pe regele Norvegiei, Haakon. El este cel care i-a avertizat pe șefii serviciului de informații ceh („the three kings" — cei trei regi) despre operațiunile Wehrmachtului împotriva Greciei, Iugoslaviei etc., informații comunicate, ulterior, Londrei.

Cine era „Franta" și care erau motivele sale ? Făcea el parte din celălalt joc dus de Canaris și Oster de dezvăluire a planurilor lui Hitler și O.K.W.-ului, tocmai pentru ca Anglia să ia măsurile necesare spre a le zădărnici ? Părea foarte posibil, pentru că nimeni, exceptînd șefii serviciilor de operațiuni sau informații, nu putea să aibă acces la asemenea dosare secrete. „Franta" știa mult prea multe pentru un singur om.

Dar, la începutul lui 1941, Heydrich începe să distrugă mișcarea clandestină de rezistență din Cehia. Descoperă U.V.O.D.-ul, Comitetul Central al rezistenței interne, eficientă organizație de spionaj din Praga, cu legături la Londra. Era chiar organizația condusă de „cei trei regi". La 22 aprilie 1941, Gestapoul îl arestează pe primul dintre cei „trei regi", un locotenent-colonel din armata cehă, numit Balaban, făcîndu-i o „vizită" la el acasă. La 13 mai, cade cel de-al doilea, tot un locotenent-colonel din armata cehă, numit Masin. Germanii pătrund în apartamentul acestuia, în timp ce radiotelegrafistul „Sparta I" transmitea un mesaj Londrei. Cel de al treilea dintre cei „trei regi", căpitanul Vaclac Moravek, care se afla și el în apartament, urmărind transmiterea mesajului — singurul care știa cine este „Franta" — reușește să fugă împreună cu „Sparta I". Masin împușcă trei agenți ai Gestapoului, dar, în cele din urmă, este prins. Gestapoul nu îl omoară, avea nevoie să afle informații de la el. Dar, după torturi îngrozitoare, Masin moare în fața plutonului de execuție, fără să dezvăluie nimic. Moravek reușește, deși rănit, să ajungă la locuința unui alt agent, „Sparta II", și anunță Londra că Gestapoul este pe urmele sale și ale lui „Franta". Londra acționează imediat ; la cererea guvernului ceh în exil, Joint Intelligence Committee (Comitetul unificat de informații — n. trad.) autorizează trimiterea unei echipe la Praga, care să-l ucidă pe Heydrich. Numele de cod al misiunii : „Anthropoids". Și, în decembrie 1941, membrii acestei echipe sînt parașutați în Cehoslovacia. Doar că, între timp, Heydrich află că „Franta" este „Dr. Paul Steinberg", care ascundea, de fapt, identitatea reală a lui Paul Thummel, originar din Saxonia, membru al vechii gărzi naziste, reprezentantul Abwehrului la Praga, în calitate de „șef al secției pentru Cehoslovacia, Balcani și Orientul Apropiat". Thummel este arestat, și Anglia reacționează imediat. Se amînă asasinarea lui Heydrich ; obiectivul principal era salvarea lui Thummel, care trebuia adus în Anglia. Întreaga operațiune urma să fie condusă de Moravek.

La 22 februarie 1942, Thummel este adus la sediul Gestapoului, cu anumită amabilitate : rangul și poziția sa, în cadrul partidului nazist, erau prea înalte pentru a permite un tratament dur. Aici, el explică că a încercat să pătrundă, prin intermediul lui Moravek, în interiorul U.V.O.D.-ului, cu scopul prinderii întregii rețele. Dar, susține el, tocmai cînd era pe punctul atingerii acestui obiectiv a fost arestat. Neagă că el ar fi una și aceeași persoană cu „Franta". Cazul este înaintat lui Himmler, care, întîlnindu-se cu Canaris, acceptă versiunea oferită de Thummel și ordonă punerea sa în libertate, la 2 martie 1941. Doar că Heydrich nu este deloc mulțumit și-i permite lui Thummel să se întoarcă în apartamentul său numai însoțit de un agent al Gestapoului, care urma să-l păzească tot timpul. Lucrurile se precipită nefavorabil : Moravek este împușcat în timpul unei întîlniri cu unul din oamenii săi de legătură, și Thummel este din nou arestat, la 22 martie, sub acuzația de înaltă trădare — Heydrich are, acum, dovada pentru a acționa împotriva lui Canaris și a Abwehrului. Dar amiralul nu era omul care să fie ușor indus în eroare ; el vine personal la Praga în propria sa apărare și a serviciului pe care-l conducea.

Se întîlnește cu Heydrich la 21 mai 1942, în biroul acestuia din castelul Hradcany, marele edificiu gotic construit pe un deal ce domină orașul Praga. Aici, într-un salon elegant, Canaris stă față în față cu Heydrich. Potrivit documentelor vremii, Heydrich acuză Abwehrul de „neloialitate politică" — acuzație echivalînd cu crima de înaltă trădare față de cel de-al treilea Reich. Apoi, puțin parcă scuzîndu-se, Heydrich declară că, „la anumite nivele" ale Abwehrului, există „o ineficiență nefericită". El îi „recomandă" lui Canaris ca S.D.-ul să-și asume responsabilitatea pentru contraspionaj și îi mai „recomandă" înțelepciune în slăbirea interdicției, pentru Gestapo și S.D., de a face investigații și conduce interogatorii în probleme militare. La fel de echivoc ca întotdeauna, Canaris acceptă „înțelepciunea primei recomandări", parînd, cu iscusință, discutarea și asumarea celei de-a doua — care ar fi permis S.D.-ului și Gestapoului să interogheze ofițeri ai Abwehrului suspectați că ar face parte din „Schwarze Kapelle". La această întîlnire, cei doi șefi de spioni stabilesc ceea ce va fi denumit „Decalogul lui Heydrich" — un acord care prevedea împărțirea activității de spionaj și contraspionaj. Acordul cedează S.D.-ului, într-un fel, o parte din „suveranitatea" Abwehrului în lumea spionajului, dar, imediat după încheierea întîlnirii, Canaris, foarte liniștit, le transmite aghiotanților săi ordinul verbal ca acordul să fie ignorat. Totuși, dacă amiralul a reușit, cel puțin pentru moment, să-l oprească pe Heydrich, se va afla, pentru prima dată, în mare pericol, iar amenințarea provenea de la cineva mult mai puternic — Hitler însuși.

Prin directiva eșalonului superior, O.K.W.-ul, Canaris și Abwehrul aveau nu numai misiunea de a afla secretele inamicului, dar și pe cea de a proteja secretele Germaniei de potențialii dușmani. Pînă în iarna lui 1941—1942, Hitler a avut puține motive să se plîngă. Dar, între timp, un nou element intervine în războiul secret : comandourile. Aceste trupe de elită, care stăpîneau la perfecție arta luptei corp la corp, atacă, tot mai insistent, avanposturile germane — în special cele mai singuratice, mai retrase. Aceste atacuri îl înfurie foarte tare pe Hitler

În noaptea de 27 spre 28 februarie 1942, parașutiști britanici atacă un avanpost german izolat, la Bruneval, un promontoriu ce pătrundea departe în mare, în apropiere de Le Havre. Atacul urmărea mult mai mult decît o simplă hărțuială, pentru că, la Bruneval, se afla o importantă stație radar germană (radarul de la Würzburg). După căderea Franței, specialiștii britanici în probleme de radiolocație studiau performanțele radiolocatorului german, în scopul unor contramăsuri radio sau electronice — o nouă dimensiune în războiul informațiilor — care să protejeze bombardierele britanice în raidurile lor asupra Europei și, la fel de important, să însele sau să neutralizeze apărarea prin radiolocație a trupelor hitleriste, cînd va veni ziua invaziei. Recunoașterea aeriană localizase instalațiile radiolocatorului de la Würzburg pe stîncile înalte de la Bruneval, și parașutiștii britanici, lansați chiar în spatele instalației, reușiseră să demonteze cîteva piese-cheie ale instalației ? Sub o puternică canonadă, ei au reușit să revină pînă pe plajă, unde îi așteptau, gata pregătite, bărcile pentru traversarea Canalului.

Triumful este foarte mare pentru Anglia : germanii au pierdut cheia apărării lor electronice în Europa. La cartierul general al Führerului, Hitler, cuprins de furie, vrea să știe de ce „serviciul secret britanic" a putut să facă aceste raiduri, și Abwehrul nu. Canaris formase o unitate specială de trupe de șoc, Divizia Brandenburg, în scopul efectuării unor raiduri de tip comando. Unde era această unitate ? De ce nu a atacat coasta britanică, drept răspuns la atacul acestora ? Era, așadar, timpul ca spionajul să fie luat din mîna acestor ofițeri de stat major și să fie dat unei organizații demne de încredere, cum ar fi S.D.-ul. Îl cheamă pe Himmler și-i ordonă ca obținerea informațiilor tehnice să revină, pe viitor, S.D.-ului. Era începutul sfîrșitului autonomiei complete a lui Canaris în domeniul spionajului militar extern. Așa cum scrie Brigadeführer SS, Walter Schellenberg, era începutul sfîrșitului lui Canaris. Pentru că, atunci cînd Heydrich, stimulat de afacerea Thummel, concepe planul de unificare a S.D.-ului și Abwehrului, Hitler este dispus să-l asculte.

Versiune românească de Georgeta Blaj

(Va urma)

Relații S.U.A. — Mexic

T. Petru, Ploiești. Rezultatul cel mai notabil al vizitei în SUA, de la începutul lunii octombrie, a președintelui Carlos Salinas de Gortari, a fost semnarea, de către cei doi președinți, a două acorduri de extindere a comerțului și investițiilor între cele două țări și de îmbunătățire a calității aerului și eliminare a altor probleme de poluare în Ciudad de Mexico. Potrivit președintelui american, George Bush, acordurile „sînt exemple concrete ale felului cum cele două administrații au lucrat strîns împreună în ultimele zece luni". Președintele mexican a ținut să sublinieze că, „deși există diferențe" de vederi, între cele două țări s-a instalat „o atmosferă de dialog" și că raporturile viitoare se vor dezvolta pe baza „respectului acestor diferențe". Comerțul dintre cele două țări a cunoscut deja o înflorire constantă în ultimii ani, în așa fel încît, anul trecut, Mexicul a ocupat locul al treilea (după Canada și Japonia) în comerțul SUA, cu un volum de 43,9 miliarde dolari. Balanța a fost favorabilă Mexicului, menținîndu-se la fel și în primele șapte luni ale acestui an. În raporturile comerciale dintre SUA și Mexic nu se pune, însă, problema ajungerii la un „acord de comerț liber" (cum există azi între SUA și Canada), ci — potrivit Carlei Hills, reprezentantul comercial american — discuțiile vor căuta căi de extindere a comerțului bilateral, în completarea negocierilor din cadrul „rundei Uruguay". Președintele mexican preciza, de altfel, că „un acord de comerț liber n-ar răspunde condițiilor celor două țări ale noastre" întrucît între economiile mexicană și nord-americană există „dezechilibre foarte mari". Ministrul mexican al comerțului, Jaime Serra Puche, relua ideea, arătînd că tipul de acord, precum cel încheiat între SUA și Canada, „este posibil doar între țări care dețin grade similare de dezvoltare, ceea ce nu este cazul Mexicului".

Pe agenda discuțiilor s-au aflat și multe alte teme de interes comun (au fost, de altfel, semnate, în total, șase acorduri). Între aceste teme, lupta împotriva traficului cu droguri a reținut în mod deosebit atenția. Președintele mexican a ținut să precizeze că, în perioada de cînd se află la putere, guvernul țării sale a început „o acțiune foarte energică" împotriva traficanților, dezmembrînd 150 de bande, arestînd peste opt mii de persoane și capturînd 22 de tone de cocaină, echivalentul unei treimi din consumul total nord-american. Admițînd rolul cooperării internaționale în acest domeniu, Carlos Salinas de Gortari a ținut să precizeze că răspunderea pentru combaterea traficului cu narcotice în Mexic „aparține exclusiv mexicanilor". În trecut, autoritățile mexicane au fost, nu o dată, acuzate de SUA că nu sînt suficient de energice în lupta împotriva producerii de droguri și a traficului, și că, la diferite nivele înalte, s-ar fi instaurat corupția. În urmă cu cîțiva ani, rapoturile generale ajunseseră într-un moment dificil, după asasinarea unui agent american din brigăzile de combatere a traficului cu droguri, încît cei doi președinți au trebuit să intervină pentru a aplana criza. Statele Unite, deși recunosc eforturile autorităților din Mexic, susțin că, în continuare, această țară înlesnește (cu sau fără voie) traficul ; de pildă, cantitatea enormă de cocaină descoperită și sechestrată la Los Angeles, în urmă cu două săptămîni (20 tone), ar fi fost transportată prin Mexic. Procurorul general al Mexicului, Enrique Alvarez del Castillo, aflat și el la Washington, a precizat că, în prezent, se revizuiesc tratatele de extrădare, pentru a facilita aplicarea lor în cazul „narcotraficanților", și se caută forme mai eficace de a combate „spălarea banilor". „Putem da lovituri mortale traficului cu droguri pentru a elibera lumea de acest flagel", și-a exprimat speranța președintele mexican.

Alexandru Vasile, Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud. 1. Anul acesta, Premiul Nobel pentru **fizică** a fost acordat de către Academia Regală Suedeză lui Norman Ramsey (74 de ani) și Hans Dehmelt (77 ani), ambii americani, și vest-germanului Wolfgang Paul (76 ani), pentru cercetările în domeniul spectroscopiei atomice de precizie, care vor putea îmbunătăți, între altele, comunicațiile spațiale. Premiul Nobel pentru **chimie** a fost primit de canadianul Sidney Altman (50 ani) și americanul Thomas Cech (41 ani), pentru lucrările lor privind acidul ribonucleic (ARN). Premiul Nobel pentru **medicină** a fost acordat lui Michael Bishop (53 de ani) și Harold Varmus (49 ani) de la Departamentul de microbiologie și imunologie al Facultății de Medicină a Universității California (S.U.A.). Lucrările lor — a precizat Academia Suedeză — „au ajutat la înțelegerea dezvoltării tumorilor cancerigene". În domeniul **economiei**, premiul a fost obținut de profesorul norvegian Trygve Haavelmo (78 de ani), pentru „elaborarea fundamentelor probabiliste ale metodologiei econometrice". În sfîrșit, Premiul Nobel pentru **literatură** pe 1989 a fost acordat scriitorului spaniol Camilo José Cela (73 de ani), autor a circa 70 de volume. Premiul — a explicat juriul — i-a fost acordat pentru „proza sa bogată și intensă", care, „cu o compasiune reținută, creează o viziune incitantă a dramaticului destin uman". Camilo José Cela este cel de-al cincilea scriitor spaniol care a primit Premiul Nobel pentru literatură, după José Echegaray, Jacinto Benavente, Juan Ramón Jiménez și Vicente Aleixandre.

2. Vă mulțumim pentru aprecieri. Într-adevăr, spațiul de care dispunem la această rubrică nu ne permite să răspundem tuturor întrebărilor pe care ni le adresați ; de multe ori însă, după cum probabil ați constatat, o serie de răspunsuri solicitate de dumneavoastră sînt adresate altor cititori, ca, de pildă, în acest număr, cel privind estimările FAO asupra producției mondiale de cereale.

Ioan Crivăț, Slatina. 1. Ultimul grup de militari cubanezi — 729 persoane —, aflați în Etiopia, au revenit în patrie la începutul lunii octombrie a.c. Primul contingent de soldați cubanezi s-a întors în țară la 12 septembrie a.c. Retragerea militarilor cubanezi s-a realizat în conformitate cu recentul acord dintre Etiopia și Cuba ; cele două părți semnatare au apreciat că s-a înregistrat o schimbare favorabilă a situației ce a determinat trimiterea contingentelor cubaneze în Etiopia, în urmă cu peste 10 ani.

2. Președintele Botswanei, Quett Ketumile Joni Masire, s-a născut la 23 iulie 1925. A fost ales la 18 iunie 1980 în funcția supremă în stat. După consultarea electorală de acum două săptămîni, el a depus jurămîntul pentru încă un mandat de cinci ani. Vicepreședinte al țării este Peter Mmusi.

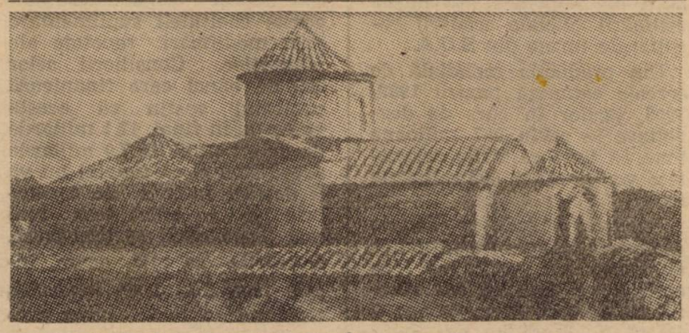

Daniel Preda, Brașov. Se petrec, într-adevăr, și cazuri rare, cînd o operă de artă dispărută în condiții neelucidate sau ilegale să fie returnată țării de origine. Cazul despre care ne întrebați este foarte nou : la începutul lunii august, un judecător din Indianapolis (S.U.A.) a decis că un comerciant de opere de artă n-a achiziționat cu bună credință mozaicuri bizantine din veacul al șaselea și, ca urmare, trebuie să le returneze Ciprului. Republica Cipru deschisese un proces, astă-primăvară, cînd s-a aflat că negustorul de artă Peg L. Goldberg încerca să vîndă o serie de mozaicuri Muzeului Getty din Malibu, California, pentru suma de 20 milioane dolari. Procesul a atras atenția datorită raritații și importanței celor patru fragmente de mozaic bizantin — printre foarte puținele asemenea lucrări care au supraviețuit unui edict din secolul al 8-lea al împăratului Bizanțului, prin care se cerea distrugerea tuturor imaginilor de acest fel. Despre piesele în dispută se crede că făceau parte dintr-o decorație mai mare, care acoperea tavanul absidei bisericii Panaghia Kanakaria, din satul Lythrankomi (nordul Ciprului), zidită în veacul al 5-lea. Atît cipriotii greci, cît și cei turci afirmă că mozaicurile au fost furate din biserică după invazia insulei de către forțele turcești, în anul 1974. (Fiecare din ele are aproximativ 60 cmp). Apoi, ele au apărut într-o pivniță din Indianapolis. Avocații părții cipriote au susținut că fragmentele au fost ascunse aproape un deceniu, apoi vîndute lui Peg Goldberg în vara lui 1988, pentru 1,08 milioane dolari, însă fără consultarea unui expert în arta bizantină. Deși acesta susține că le-a cumpărat conform regulilor elvețiene, judecătorul a decis că n-au fost obținute — nici chiar potrivit acelor legi — asigurări că nu este vorba de un furt : „Goldberg nu a obținut niciodată titlurile sau drepturile de posesiune a mozaicurilor", a conchis judecătorul James Toland. **În imagine :** lăcașul de cult foarte vechi din care au fost furate mozaicurile.

POSTA REDACȚIEI

Estimări F.A.O.

Constantin Udrea, Iași. F.A.O. a revizuit estimarea asupra producției mondiale de cereale pe 1989/1990 la 1,875 miliarde tone, cu 14 milioane tone mai puțin față de prognoza din luna iulie. În ediția din luna august a revistei „Perspective alimentare" — sistem global de informații și avertizare timpurie asupra situației din agricultură și în domeniul alimentar —, F.A.O. relevă că estimarea redusă este, totuși, cu 7 la sută mai mare față de nivelul de 1,753 miliarde tone în 1988/1989. Subliniind că prognoza finală pentru 1989/1990 depinde de condițiile de climă din lunile următoare, F.A.O. atribuie reducerea estimării din luna august condițiilor de climă potrivnice din principalele regiuni producătoare, inclusiv Europa occidentală și U.R.S.S. În estimarea finală este vorba, în special, de cultura principală de orez și cereale din Asia și grîul de primăvară din America de Nord și U.R.S.S., afectate, în mare parte, de secetă. F.A.O. atribuie, de asemenea, revizuirea estimării oficiale scăderii recoltei de furaje din S.U.A.

Din producția mondială de cereale estimată pentru 1989/1990, țărilor în curs de dezvoltare le revin 987 milioane tone, în timp ce țările dezvoltate vor produce 889 milioane tone.

Raportul F.A.O. relevă, de asemenea, că, pentru al doilea an consecutiv, consumul de cereale pe locuitor va stagna, în timp ce stocurile vor fi la un nivel minim de siguranță, iar disponibilitatea pentru ajutor alimentar se va reduce în continuare. Ajutorul alimentar sub formă de cereale pentru 1988/1989 este evaluat la 9,8 milioane tone, față de 13,4 milioane tone în 1987/1988. Nu s-a făcut nici o estimare pentru 1989/1990. Nu se întrevede vreo redresare a stocurilor de cereale la sfîrșitul sezonului, iar cele de grîu se vor reduce, în continuare, la un nivel critic.

Ștefan Stroie, Constanța. 1. Nu există nici o legătură rutieră fixă între Europa și Africa peste strîmtoarea Gibraltar. Abia în luna septembrie, în timpul vizitei în Spania a regelui Hassan al II-lea al Marocului, cele două țări au căzut de acord să continue studiile vizînd construirea unei legături între cele două continente. Se pare că se va prefera soluția tunelului între Punta Paloma, la vest de Tarifa, Spania, și Punta Malabata, la est de Tanger. Un asemenea tunel ar costa 1 miliard dolari, iar construcția ar dura cel puțin zece ani. Apa este mai adîncă în această strîmtoare de șapte ori decît în Canalul Mînecii, curenții sînt foarte puternici, iar fundul marin — stîncos și foarte dur.

2. În ce privește tunelul pe sub Canalul Mînecii, după 23 de luni de la începerea lucrărilor, nu s-a săpat decît un sfert din el, dar au apărut dificultăți financiare. Costurile au depășit, pînă acum, așteptările, cu 44 la sută. „Eurotunel", consorțiul anglo-francez care construiește tunelul, este acuzat că a determinat aceste cheltuieli suplimentare prin modificări repetate ale planurilor. Consilierii celor 200 de bănci care finanțează proiectul susțin că acesta va costa, în final, 12,1 miliarde de dolari (față de 7,9 miliarde prevăzute) și că tunelul nu va fi deschis înainte de decembrie 1993 — adică șase luni mai tîrziu decît se prevăzuse. Lucrările se află, acum, într-o fază destul de avansată, încît nu se mai pune problema abandonării.

Ana Ursuleț, Drobeta Turnu-Severin. Aveți dreptate; Hippocrate a trăit între 460 î.e.n. și 377 î.e.n. și nu 337 î.e.n. (cum, dintr-o eroare de tipar, a apărut în nr. 40 a.c. al revistei noastre). În anul morții sale (377 î.e.n.), Hippocrate avea 83 de ani.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

43 (1355) 26 octombrie 1989

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA PLENARA LĂRGITĂ A C.C. AL P.C.R.

Document programatic pentru propășirea multilaterală a patriei, contribuție de excepțională însemnătate la afirmarea principiilor socialismului științific, la dezvoltarea teoriei și practicii revoluționare 1

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Știința pentru dezvoltare și pace 7
Patru decenii de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și R.D. Germană. Prietenie trainică și colaborare multilaterală. Vasile Crișu 8
Berlin. Plenara C.C. al P.S.U.G. 8
Sofia. „Ecoforum '89". Vasile Oros 10
Națiunile Unite. Inițiative românești de amplă rezonanță. Neagu Udroiu 11
America Centrală. Pași spre destinderea climatului regional. Anca Voican 12
Problema Malvinelor. Convorbiri anglo-argentiniene : un debut promițător 12
Madrid. Înaintea alegerilor anticipate. Rodica Dumitrescu 14
Graz. Socialiștii și „responsabilitatea guvernamentală". C. Vasile 15
Washington. Bugetul și incertitudinile economice. Stelian Țurlea 16
Kuala Lumpur. Commonwealth-ul și „lumea a treia" 21
România – R.P.D. Coreeană. 41 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice 22
R.S. Cehoslovacă. Semnificația unei aniversări. E. Marinescu 23
Jurnal albanez (3). În liniștea cea mai înaltă. Radu Budeanu 24
Cutremurul din San Francisco 25

1 000 + 1 18–20

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI
„Atlantis" și „Galileo" – start cu peripeții spre Jupiter 26

SERIALE
Savanții avertizează. Trăim pe o planetă fragilă (27). Corneliu Vlad 27
Din culisele celui de-al doilea război mondial. „Ochestra neagră" (6) Anthony Cave Brown 28

CONTRAPUNCT
C.I.A. cea de taină. Ion Jercan 27

ACCENTE
Minte sănătoasă în corp sănătos... Radu Budeanu 28

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu — redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Adrian Ionescu, Raluca Ionescu, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici, Angelica Trancă. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export–import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

2

SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI

25-31 octombrie

FIECARE CETĂȚEAN UN DEPUNĂTOR LA C.E.C.

CONGRESUL

XIV

CONGRESUL MARILOR VICTORII SOCIALISTE

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C-79

„Putem şi trebuie să afirmăm cu toată tăria faptul că socialismul şi-a demonstrat forţa şi capacitatea sa creatoare, că el reprezintă viitorul intregii omeniri şi trebuie să facem totul pentru asigurarea unei lumi fără exploatatori, fără asupritori, in care popoarele să trăiască in deplină libertate şi independenţă, să-şi asigure bunăstarea şi fericirea!“

NICOLAE CEAUŞESCU

LUMEA

Nr. 47 23 noiembrie 1989

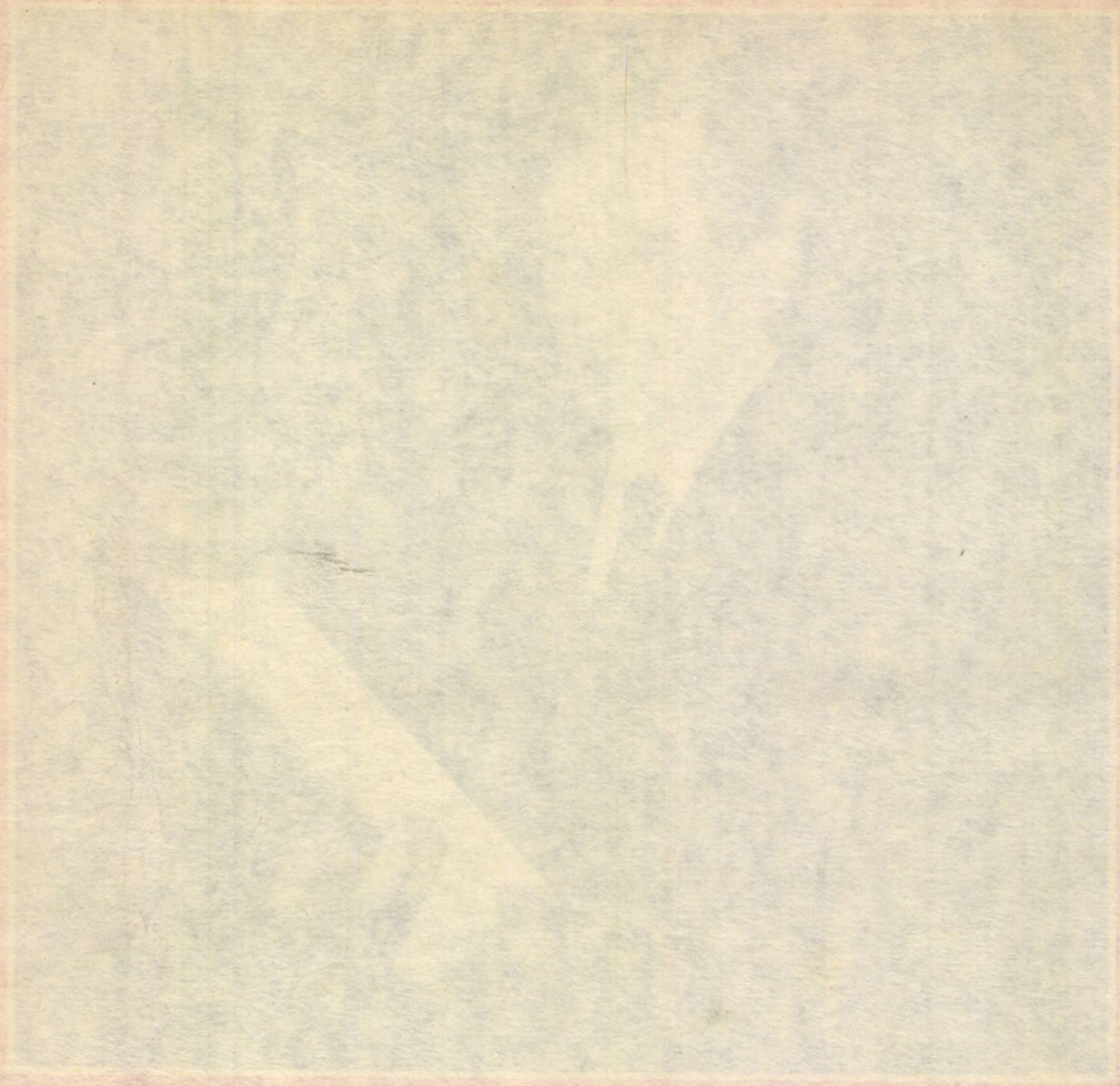

CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

• eveniment de însemnătate istorică în viaţa partidului, a întregii noastre naţiuni

• vibrantă expresie a deplinei unităţi de voinţă şi acţiune a întregului popor, în jurul partidului, al secretarului său general,

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU

RAPORTUL PREZENTAT DE

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU

— bilanţ al marilor realizări în construcţia noii orînduiri în România, puternică reafirmare a forţei, superiorităţii şi capacităţii creatoare ale socialismului, amplu program de acţiune revoluţionară pentru propăşirea liberă şi independentă a patriei, pentru triumful politicii de pace şi colaborare egală între toate naţiunile lumii

CONGRESUL XIV

DIN RAPORTUL PREZENTAT DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

cu privire la stadiul actual al societății socialiste românești, la activitatea Comitetului Central între Congresele al XIII-lea și al XIV-lea, la realizarea Programului-Directivă de dezvoltare economico-socială în cincinalul al IX-lea și în perspectivă pînă în anii 2000–2010, în vederea îndeplinirii neabătute a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism

Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român reprezintă un eveniment epocal în istoria milenară, și în mod deosebit în istoria modernă a României, în activitatea mișcării muncitorești-revoluționare și a partidului nostru, în întreaga dezvoltare economico-socială și ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, în făurirea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea fermă spre visul de aur al omenirii — spre comunism !

Congresul are loc în împrejurări internaționale deosebite, cînd în fața țărilor socialiste, a tuturor popoarelor se pun noi și noi întrebări și probleme cu privire la calea progresului economico-social, a lichidării inegalităților și asupririi, a înlăturării pericolului războiului nuclear, care ar duce la distrugerea a însăși vieții pe pămînt, cu privire la căile de transformare revoluționară a lumii, de realizare a unor noi relații sociale și noi relații între state și popoare în vederea asigurării și făuririi unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.

Iată de ce actualul congres al partidului nostru comunist trebuie — pornind de la drumul parcurs de poporul român pe calea socialismului — să facă bilanțul general al stadiului actual al societății socialiste românești, să elaboreze programele de dezvoltare în următorul cincinal și pînă în anii 2000–2010, în vederea dezvoltării continue a forțelor de producție, a științei, învățămîntului, culturii, creșterii nivelului de trai material și spiritual al poporului, înfăptuirii neabătute a principiilor socialismului științific și comunismului în toate domeniile de activitate, a ridicării României pe noi culmi de progres și civilizație și întăririi independenței și suveranității sale.

CONGRESUL XIV

Avînd în vedere problemele complexe ale vieții mondiale, discuțiile care au loc în lume cu privire la calea de dezvoltare a societății omenești, este necesar să reamintim foarte succint că omenirea a cunoscut — într-o perioadă de milenii, de la nașterea sa pînă în prezent — mai multe orînduiri sociale, care au răspuns nivelului forțelor de producție, de cunoaștere, ale societății omenești, dar care s-au dezvoltat în strînsă legătură cu legile obiective care guvernează întreaga dezvoltare economico-socială a omenirii.

În acest cadru s-a dezvoltat, de altfel, și poporul român.

Istoria atestă existența în dezvoltarea societății omenești a comunei primitive, a sclavagismului, a feudalismului și apoi a capitalismului, iar în prezent a socialismului.

Este bine cunoscut că toate acestea au existat într-o perioadă îndelungată și în forme diferite de la un continent la altul și chiar de la o zonă la alta a lumii, dar că, o dată cu dezvoltarea forțelor de producție, vechile orînduiri au trebuit să dispară, să facă loc unor orînduiri noi, care și-au propus întotdeauna să asigure progresul economico-social al popoarelor.

De la sclavagism pînă la capitalism, însă în forme diferite, orînduirile care s-au succedat au păstrat inegalitățile sociale, asuprirea socială și națională, exploatarea omului de către om.

O dată cu apariția pe scena istoriei a clasei muncitoare, ca urmare a dezvoltării societății capitaliste, apoi a formei superioare, imperialismul, în fața clasei muncitoare s-a pus misiunea istorică de a lichida orînduirea împărțită în clase antagoniste, în asupriți și asupritori și să realizeze o nouă orînduire, fără clase exploatatoare, fără asupritori, în care popoarele să devină cu adevărat egale și libere, să fie lichidată asuprirea și inegalitățile de orice fel, să se asigure o conviețuire nouă, bazată pe egalitate, pe dreptate socială, pe libertatea deplină a popoarelor, a oamenilor.

Trebuie să avem permanent în vedere faptul că lichidarea orînduirii capitaliste și făurirea orînduirii sociale socialiste constituie o cerință legică a dezvoltării societății omenești, că — mai devreme sau mai tîrziu — aceasta se va realiza, așa cum s-a întîmplat, de altfel, cu toate orînduirile sociale de pînă acum.

Este bine cunoscut că nici o clasă socială, nici stăpînii de sclavi, nici feudalii nu au cedat locul de bună voie, ci au trebuit să fie izgoniți de la putere, pentru a asigura progresul societății omenești.

De aceea, trebuie să avem deplină încredere în capacitatea clasei muncitoare, a popoarelor. de a înfăptui cerințele legice ale dezvoltării economico-sociale istorice, de a făuri o orînduire a dreptății și egalității, a libertății oamenilor și popoarelor.

Realizarea acestei misiuni istorice i-a revenit clasei muncitoare, partidelor muncitorești-revoluționare ale clasei muncitoare, care și-au propus drept obiectiv strategic organizarea clasei muncitoare, a popoarelor pe baza principiilor socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric, în vederea făuririi noii orînduiri sociale socialiste.

Și trebuie să spunem că istoria a demonstrat forța și capacitatea clasei muncitoare — în unitate cu toate clasele și forțele muncitoare, cu țărănimea, cu intelectualitatea, sub conducerea partidelor revoluționare — de a răsturna vechea orînduire socială și de a înfăptui societatea socialistă.

Au trecut 72 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, de la făurirea primului stat al muncitorilor și țăranilor și trecerea la construirea socialismului în Uniunea Sovietică. După cel de-al doilea război mondial, cu 45 de ani în urmă, alte popoare, între care și poporul român, răsturnînd clasele exploatatoare, au trecut la făurirea societății socialiste. Pe calea socialismului au trecut apoi marele popor chinez, poporul coreean și alte popoare și este bine cunoscut că noi și noi popoare din țările în curs de dezvoltare se pronunță ferm pentru a trece treptat la organizarea dezvoltării lor pe calea socialistă.

Țările socialiste reprezintă astăzi o puternică forță economico-socială.

CONGRESUL XIV

Din Raportul prezentat de

Marile realizări în dezvoltarea economico-socială au făcut ca ele să reprezinte astăzi peste 35 la sută din întreaga producție industrială a omenirii.

Toate acestea demonstrează cu putere marea forță a socialismului, capacitatea creatoare a popoarelor de a-și făuri o viață nouă, liberă, fără asupritori, în care popoarele să fie cu adevărat libere și independente, să-și asigure o viață demnă, de bunăstare și fericire !

Putem și trebuie să afirmăm cu toată tăria faptul că socialismul și-a demonstrat forța și capacitatea sa creatoare, că el reprezintă viitorul întregii omeniri și trebuie să facem totul pentru asigurarea unei lumi fără exploatatori, fără asupritori, în care popoarele să trăiască în deplină libertate și independență, să-și asigure bunăstarea și fericirea !

Este meritul istoric al Congresului al IX-lea de a fi pus capăt concepțiilor și practicilor străine socialismului, de copiere și ploconire în fața a tot ce era străin, de a fi renunțat cu hotărîre la așa-zisul „model unic" obligatoriu pentru construcția societății socialiste și a fi proclamat principiul realizării socialismului pe baza legilor obiective și a principiilor socialismului științific, corespunzător voinței și realităților din patria noastră, pornind de la faptul că noua orînduire se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta.

În același timp, Congresul a pus capăt cu hotărîre dogmatismului, conservatorismului, închistării în gîndire și activitate, stabilind obiectivul perfecționării conducerii procesului de construire a noii orînduiri, așezării clare a întregii activități pe baza autoconducerii, autogestiunii, autofinanțării, asigurînd aplicarea fermă a cuceririlor științei și tehnicii în toate domeniile, ca o cerință legică a făuririi cu succes a socialismului.

Încă la Congresul al IX-lea s-a subliniat cu toată fermitatea necesitatea dezvoltării largi a democrației muncitorești-revoluționare, de a găsi noi și noi forme democratice de participare a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor categoriilor sociale, a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate.

Se poate afirma cu deplin temei, fără teama de a greși, că Congresul al IX-lea al partidului a constituit un eveniment de importanță epocală în activitatea partidului, a poporului nostru, în dezvoltarea și perfecționarea construcției socialiste, corespunzător cu realitățile din România.

Fără hotărîrile Congresului al IX-lea al partidului, fără această nouă orientare revoluționară, care presupune aplicarea fermă a principiilor socialismului în toate domeniile de activitate, nu am fi putut obține marile realizări pe care le avem astăzi, nu am fi putut înfăptui cu succes socialismul și trece la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate !

În înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, în cincinalul al 8-lea au avut loc profunde transformări în întreaga dezvoltare a țării, punîndu-se în centrul activității dezvoltarea intensivă, înfăptuirea obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și noii revoluții agrare, aplicarea fermă a programelor de modernizare și organizare științifică a producției, a principiilor autoconducerii, autogestiunii, autofinanțării, pe baza programelor, a normelor privind întreaga activitate economico-financiară.

Întreaga dezvoltare economico-socială a creat condițiile necesare pentru îmbunătățirea întregii activități economico-financiare, pentru stabilitatea monedei, a determinat, în ultimii ani, un buget excedentar și a creat posibilitatea lichidării, la sfîrșitul lunii martie a acestui an, a datoriei externe.

Lichidarea datoriei externe reprezintă o mare realizare a politicii statului nostru și pune capăt dependenței îndelungate a țării noastre față de monopolurile și capitalul financiar străin.

Pentru prima dată în istoria sa România nu mai plătește nici tribut, nici dobînzi ! Tot ceea ce produce aparține pe deplin poporului român, care a devenit astfel — se poate spune — pentru prima oară, cu adevărat independent, și economic, și politic !

Acum, cînd facem bilanțul general al stadiului societății noastre socialiste, al realizărilor din cel de-al 8-lea cincinal, putem afirma cu îndreptățită mîndrie că principalele prevederi ale Programului partidului pentru această perioadă, obiectivele strategice stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului se înfăptuiesc cu succes și că, la începutul anilor '90, România se va prezenta cu realizarea obiectivului strategic de trecere într-o nouă etapă, de țară mediu dezvoltată —, ceea ce creează noi și noi condiții pentru ridicarea continuă a nivelului de dezvoltare a civilizației și bunăstării generale a poporului nostru.

Putem afirma cu îndreptățită mîndrie că, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, care își îndeplinește cu cinste misiunea istorică, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul nostru popor, în deplină unitate, au dobîndit realizări epocale pe calea noii orînduiri sociale, demonstrînd cu puterea faptelor de netăgăduit forța unui popor care a lichidat pentru totdeauna asuprirea și inegalitățile, a devenit pe deplin stăpîn pe destinele sale și își făurește în mod liber și independent viitorul său de aur.

Viața, realitatea demonstrează cu putere că numai și numai în condițiile socialismului poporul nostru a putut lichida înapoierea moștenită de la vechile orînduiri sociale și ca rezultat al dominației străine, că socialismul reprezintă garanția prezentului și viitorului luminos al întregii noastre națiuni.

Bilanțul marilor realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în dezvoltarea economico-socială, în ridicarea nivelului general de civilizație, demonstrează cu puterea faptelor de netăgăduit că România a străbătut mai multe etape de dezvoltare economico-socială, înfăptuind cu succes noua orînduire socială socialistă, și se află într-o etapă nouă, superioară.

Iată de ce al XIV-lea Congres al partidului va fi caracterizat drept Congresul marilor victorii, al triumfului socialismului, al afirmării depline a independenței și suveranității României, al înaintării ferme a României spre visul de aur, spre comunism !

Dezvoltarea generală a patriei noastre, realizarea programelor de dezvoltare economico-socială în următorul deceniu impun să acționăm cu și mai multă hotărîre pentru extinderea relațiilor economice internaționale, a cooperării în producție, a colaborării tehnico-științifice cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Va trebui să pornim de la faptul că este necesar să asigurăm participarea și mai activă a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale.

În cincinalul al 9-lea volumul comerțului exterior va trebui să cunoască o creștere puternică, de circa 55—60 la sută față de cincinalul al 8-lea. În acest cadru este necesar să se asigure o creștere mai puternică a exportului, și îndeosebi a exportului produselor cu un nivel tehnic și calitativ ridicat.

Trebuie să avem permanent în vedere că România importă și va importa și în viitor cantități însemnate de materii prime și materiale, necesare dezvoltării economiei noastre naționale.

Va trebui să acordăm o mai mare atenție cooperării în producție, în activitatea de cercetare tehnico-științifică cu alte state.

Și în viitor țara noastră va pune în centrul activității sale relațiile de colaborare economică, tehnico-științifică cu toate țările socialiste.

Apreciind rolul important al C.A.E.R., ne propunem să participăm activ la perfecționarea activității sale, la realizarea programelor de lungă durată pînă în anul 2000, inclusiv în domeniul științei și tehnicii.

Considerăm că țările socialiste, C.A.E.R. dispun de largi posibilități pentru extinderea colaborării și soluționarea în comun a diferitelor probleme ale progresului economico-social.

De asemenea, este necesar ca țările din C.A.E.R. și, în general, toate țările socialiste să analizeze mai temeinic problemele depășirii unor greutăți actuale și, printr-o conlucrare mai strînsă, să asigure progresul pe calea socialismului, a ridicării nivelului de trai material și spiritual al popoarelor lor.

După părerea partidului nostru, aceasta se poate realiza pornind de la perfecționarea și întărirea conlucrării în cadrul C.A.E.R., care să nu afecteze independența națională a fiecărei țări, ci, dimpotrivă, să asigure dezvoltarea mai puternică a fiecărei economii naționale, realizarea unei dezvoltări armonioase a tuturor țărilor, asigurînd astfel afirmarea cu succes a socialismului în toate țările, care presupune un nivel înalt al forțelor de producție, al științei, culturii, al nivelului de trai, material și spiritual al popoarelor.

Vom intensifica, de asemenea, colaborarea cu țările în curs de dezvoltare, prin lărgirea cooperării și realizarea unor obiective economice care să asigure progresul economico-social al